

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02701

ALE VERK

Mendele Mokher Sefarim

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אלע ווערק פון מענדעלע מוכר-ספרים

(ש. י. אבראמאָוויץ)

זעקסטער באַנד

נייע פערבעסערטע אויסגאָבע

פערקויף: געזעלשאַפט „צענטראַל“, וואַרשא, נאָוואַליפּקי 7

1

9

2

8

אלע ווערק פון מענדעלע מוכר-ספרים
(ש. י. אבראמאָוויץ)

דער לופט-באלאָן

דער פיש

וואס האט איינגעשלונגען יונה הנביא

פערלאג	מענדעלע	ווארשא
8	2	1

Copyright by S. Sreberk NEW-YORK U. S. A. 1927

Printed in Poland

Zakł. Graf. „Stereotyp” Warszawa Nowolipki 7.

דער לופט באלאָן

דער פּי ש

דער לופט-באלאָן-זאָגט מענדעלע אין זיינע ביאָגראַפֿישע נאָ-
טיצן (1) - איז אַ שעדענע מעשה, פּערפּאָסט מיט דער הילף פון מיין פּריינד
הר"ל בינשטאָק. צוערשט איז עס ערשינען לערך אין 1869 אין זשי-
טאָמיר.

אייגענטלעך איז עס אַ בעאַרביימונג פון דעם ווערק, די לופט-
דייווע דורך אַפּריקע", וואָס איז אין יענער צייט דערשינען פון דעם
שפּעטער בעריהמט-געוואָרענעם ראָמאַניסט זשול ווערן, וועגען דעם
דערצעהלט י. ל. בינשטאָק אין זיין מענדעלע-ביאָגראַפֿיע (2).

הגם די איבערזעצונג איז געמאַכט מיט אַ זעכציג יאָר צוריק,
קאָן זי מיט איהר איריש נאָך איצט דינען אַלס מוסער. אין יעדען
זאָץ פיהלען מיר מענדעלען דעם אויסגעצייכענטען אירישען שפּראַך-
מיסטער, מענדעלע האָט אָנגעמאָן דער דערצעהלונג אַ אירישען כּבוש,
צוגעגעבען איהר דעם אמת'ן אירישען חן, וואָס נאָר אין מענדעלע
האָט עס געקענט.

דער פּי ש, ווי דער לופט-באלאָן, איז אויך פּערפּאָסט פון
מענדעלען מיט דער הילף פון זיין פּריינד י. ל. בינשטאָק, ס'איז אַרויס-
געגעבען געוואָרען דורך דער רעדאַקציע פּונ'ם קול מבשר אין ארעס
אין 1870.

(1) זע רשימות לתולדותי, אין די יודישע איבערזעצונג אין דער אויסגאַבע,

(2) זע חאָסיאָו" 1884, XII, "הויז-פּריינד" I און "השלה" כרך ל' ד,

מענדעלע מוכר ספרים, ווי בעוואוסט, האָט אין יענע יאָרען ספעציעל
זיך אָפגעגעבען מיט נאָטור־וויסענשאַפט, ער האָט בעאַרבעט אין העברע־
איש די נאָטור־געשיכטע פון לענק מיט'ן נאָמען, תולדות הטבע, (אין 3
טייל, דערשינען אין די יאָהרען 1862, 1867, 1872). אין דער מעשה, דער
פיש ווערט בעשריבען דער האַר־פיש. מענדעלע פערפלעכט די דער־
צעהונג מיט יונה הנביא, מיט אויסצוגען פון תלמוד און זוהר און מיט
בעשרייבונגען פון פאָרשער און ריזענדער וועגען די אייגענשאַפטען פון
דעם האַר־פיש, און פיהרמ לסוף אויס, אַז אַלע געלעהרמע, וואָס גי־
בען זיך אָב היינטיגע צייטען מיט חכמת הטבע, זאָגען אַלע בפיה אחד,
אַז נאָר דער האַר־פיש האָט איינגעשלונגען יונה הנביא, און רופען אים
אין דער נאָטור־געשיכטע לכבוד דעם נביא, יונה'ס פיש, דאָס הייסט:
דער פיש וואָס האָט איינגעשלונגען יונה הנביא.

מענדעלע דער נאָטור־פאָרשער און מענדעלע דער משביל קוקען
צוים פון אַט דער קליינער, איצט נאָך־פערעלטערער דערצעהלונג.

דער רופט=באלאן

דעם 14 יאנואר 1862 האָט זיך אין לאָנדאָן פּערזאָמעלט אַ גרויסע אַסיפה פון אַ סך גרויסע געלערענטע לייט, וואָס גיבען זיך אָב מיט ווייטע נסיעות, אויפצוזוכען אומבעקאַנטע לענדער און פעלקער (געאָגראַפישע געוועלשאַפט). דער עלטסטער פון דער געוועלשאַפט, מיר פראַנסיס, האָט דער פּערזאָמלונג געהאַלטען די דאָזיגע רעדע:

„ענגלאַנד האָט פון אייבונג אָן, פריהער פון אלע אומות אַרױס-געשיקט געלערענטע מענטשען, זיי זאָלען אַרומפּאַהרען בים וביבשה אין די ווייטע מקומות, צו געפינען נייע מדינות. היינט וויל דער דאָקטאָר פּערניסאָן נאָר פליהען אין אַ לופטבאַלאָן אין דער לופטען איבער גאַנץ אַפריקאַ און מאַכען אַ בעשרייבונג פון אלע לענדער און מדבריות, וואָס ביז אַהער האָט קיין שום מענטש אַהין ניט געקענט קומען: מיר האָפען, אז דער דאָקטאָר סאַמועל פּערניסאָן וועט אונז ניט פאַר-שעמען און וועט זיין שליחות טאָן בשלימות. אויב נאָם וועט זיין וועג מצליח זיין, וועלען מיר שוין היסען פון אלע מדינות, וואָס געפינען זיך אין אַפריקאַ, ווען אפילו חלילה ניט, וועט עס אונז וועניגסטענס זיין לכבוד פאַר דער גאַנצער וועלט, אז אַין ענגלענדער האָט זיך אַינגעשטעלט צו מאַכען אַזאַ ספנות'דיגע נסיעה“.

אין דער אסיפה זענען געוועסען זעהר פיעל אלטע ריזענדע מפורסמים, וואָס האָבען שוין אין זייער לעבען נאָר אָהן פחד געמאַכט גאַנץ גרויסע שרעקליכע נסיעות אין אלע פינף טיילען פון דער וועלט. אים-ליכער פון זיי איז אין זיין ביסעל יאָהרען גענוג אויסגעשטאַנען: דער האָט זיך אַ מאָל געמוזט ראַטעווען אין מיטען ים אויף אַ ברעם פון אַ צושלאָגען שיף; דער אַנדערער האָט זיך קוים אויסגעדרעהט, אין אינדיען-פון ווילדע גולנים; דער דריטער איז על פי גם ניצול געוואָרען, אין אויסזאַליען, פון די דאָרטיגע מענטשענפרעסער, וואָס האָבען איהם גע-זאָלט לעבעדיגער הייט אַינשלינגען.

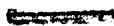
בי די אלע ליים האָט פונדעסמוענען גוט געמיאָכקעט דאָס האַרץ.
אז זיי האָבען געהערט פון אזא מין נסיעה, וואָס דער דאָקטאָר פּער-
גיסאָן וויל זיך אונטערשטעלען צו מאַכען, און האָבען פּערלאַנגט, זיי
ווילען אליין, מיט זייערע אויגען, זעהן דעם דאָקטאָר פּערגיסאָן:
דער עלטסטער האָט איהם געשיקט בעטען, איז ער גלייך געקומען.
קיים האָט דער דאָקטאָר געעפענט די טיר, האָט די גאַנצע פּערוואַלונג
איהם לכבוד, אָנגעהויבען צו פליעסקען און פאַמשען אין די הענד. דער
דאָקטאָר איז אלט געוועזען אַ יאָהר פּיערציג, זעהר אַ שענע פּערוואַן מיט
זעהר קלוגע אויגען. מען האָט זיך געקענט אָנשטויסען אויף איהם
קוקענדיג, אז ער איז ניט קיין איבערגעשראָקענער און איז אַ גרויסער
אַרבייטסמענט.

דער עולם האָט ניט אויפגעהערט צו פליעסקען און שרייען אוראָ-
ביז דער דאָקטאָר האָט נישט אַ מאַך געמאָן מיט דער האַנד צום צייכען,
אז ער פּערלאַנגט עפּים צו רעדען. אלע זענען געבליבען שטיל. דער
דאָקטאָר איז צוגעגאַנגען צו זיין שטול, וואָס מען האָט איהם אָנגעגרייט,
און שטעהנדיג האָט ער אויפגעהויבען די האַנד צום הימעל און האָט
בערר נישט געזאָגט די פּיער ווערטער:

אַרויף אויף די וואַלקען!

מען האָט נאָך אין ענגלאַנד קיין מאָל נישט געהערט אזא אוראָ-
שרייען מיט אזא ליאַרעם ווי די פּיער ווערטער האָבען אָנגעמאַכט. דער
עולם איז געוועזען פּשוט אויסער זיך. מען האָט באלד אַריינגעשיקט דאָס
מעלדען אין אלע צייטונגען און מען האָט איר אָפּגעדרוקט דעם דאָקטאָר
פּיער ווערטער.

אז די אסיפה האָט זיך געענדיגט, האָט מען לכבוד דעם דאָקטאָר
געכאַכט אַ גרויסען באל אין אַדעל-קלוב. אלע, וואָס זענען געוועזען
געבעטען צו דעם מיטאָג, האָבען צום דאָקטאָר געטרונקען לחיים און צו-
גאַנגיגשעוועט, ער זאָל מצליח זיין און בשלום קומען צוריק אַ היים.

111

דער דאקטאָר פֿערניס אָן האָט געהאַט אַ זעהר געטרייען פֿריינד אַ שאַטלענדער, וואָס האָט געהייסען קענעדי. די ערשטע בעקאַנטשאַפֿט האָט זיך ביי זיי אָנגעהויבען אין אינדיען, וואָס דאָרטען האָבען זיי ביידע געדיענט אין אײן פּאָלק. און האָטשע זיי ביידע האָבען ניט גע- האָט קיין גלייכע נאָמער, דהיינו קענעדי האָט שטאַרק ליעב געהאַט יאָבט אויף חילדע חיות, אויף לייבען, לעטפערטען, עלפאַנטען און האָט געקענט זעהר גוט טרעפֿען אין ציעל, און דער דאָקטאָר—ער האָט אַפֿילו ניט געקענט רעכט האַלטען אַ ביקס אין דער האַנד און פֿלעגט זיך תּמיד נאָר אָבעבען מיט געלערענטע זאַכען, — פֿונדעסטוועגען האָבען זיי ביידע געלעבט נפש אחת.

אַז די ביידע פֿריינד זענען צוריק געקומען קיין ענגלאַנד, האָבען זיי זיך דאָרט געמוזט צושיידען, מחמת דער דאָקטאָר האָט געדאַרפֿט אויף אַ לאַנגער צייט אַוועקפֿאַהרען קיין סינאַ. צוריקקומענדיג אַ היים פֿלעגט ער זיך אָפֿט זעהן מיט זיין פֿריינד און שוין כּעהר ניט גערעדט פֿון וויי- טע נסיעות, אַזוי ווי זיין שטייגער איז געוועזען. קענעדי האָט נאָר אָנגעקוואַלען, ער האָט געמיינט, אַז דער דאָקטאָר האָט שוין אויף תּמיד אָנגעוואַרען דעם חשק צו שלעפֿען זיך צווישען מענטשן: פֿרעסער און וויל- דע חיות. ער פֿלעגט איהם אויך תּמיד זאָגען: גענוג זיין גער, האָסט שוין, כּלעבען, גענוג קונה שם געוועזען אויף דער וועלט. דער דאָק- טאָר אָבער האָט איהם קיינמאַל ניט געענטפֿערט אויף די רעד, פֿלעגט זיך זיי- צען פֿערטראַכט און מצאָכען עפּיס חשובות. גאַנצע געכט האָט ער נאָר גערעכענט און צונויפֿגעשטעלט מאַשינדלעך, וואָס קיינער האָט עס ניט געקענט פֿאַרשטעהן. אַזוי איז דער דאָקטאָר אָבגעזעסען ביי זיין פֿריינד אין שאַטלאַנד צוויי יאָהר.

וואָס קען דאָס באַטייטען, האָט קענעדי ביי זיך געטראַכט, אַז מיט אַ מאָל האָט זיך דער דאָקטאָר, אין חודש יאַנואַר,

אויפגעהויבען און אונעקגעפאָהרען קיין לאַנדאָן. האָט זייל ער
דאָרט מאַכען?

נאָר באַלד אָבער איז קענעדי געוואָהר געוואָרען פון דער ענגליש
שער צייטונג, דע—לי—טעלעגראַף האָט זיין פריינדס אונעקגעפאָהרען
בעמיט.

— בנאמנות, האָט ער געזאָגט, ער איז ריין משונע, אַ קליינט.
קיט איבערפליהען נאָג אַפריקא אין אַ לופטבאלאָן, נאָך דאָס געהט
איהם אָב, דעם שלוימזול. אָט דאָס, אַ פנים, איז ער געזעסען און האָט
געטראַכט די נאָנצע צוויי יאָהר. קענעדי האָט זיך פשוט די האָר ניס
אויסגעריסען פאר עגמת נפש.

זיין אַלמע מוהמע עליסבעטע האָט איהם געוואָלט ציינערען. זי
די נאָנצע מעשה איז ליגען.

— געה שוין, געה שוין, נאָרעלע, — האָט זי געזאָגט, — האָסט
שוין אַ מאָל געזעהן, מענשען זאָלען פליהען, עס איז אודאי אזוי אמת,
זי די קוה איז געפלייגען איבערן דאָך. זאָרג זיך ניס, זאָרג זיך ניס,
קענעדי, דיין פריינד וועט, כילעבען, באַלד קומען.

— האָט טיר ניס קיין פאראיבעל, מוהמע-לעבען, איך קען איהם בעי
סער פון אײך. ער קען אין דער לופט אויך פליהען. נאָר איך וועל עס
איהם אָבער ניס דערלאָזען: לאָז נאָר נאָך דעם משונעניעם די לייצען,
וועט ער אונעקפליהען אויף דער לכנה.

קענעדי האָט ניס געמאכט קיין סך שיהות און איז מיט דער אַי
געבאָהן אונעקגעפאָהרען קיין לאַנדאָן. אין דריי פירטעל שעה איז ער שוין
געשטאָנען געבען זיין פריינדס הויז אוי האָט אַ שטארקען ציה געטאָן בי
דעם גלעקיל געבען דער טיר.

— שלום עליכם, קענעדי, האָט איהם דער דאָקטאָר אַ זאָג גע
מאָן בשעת ער האָט איהם געעפענט די טיר. זי קומט עס, דו זאָלסט
אונעקוואַרפען דאָס געיעג און קומען פלוצלים קיין לאַנדאָן.

— איך בין אויסגעגען געקומען, — האָט קענעדי געענטפערט, —
די צרויסצושלאָגען דיין שניען פון קאָפּ: ס׳טייטש, איז דאָס טאָקי
אמת, וואָס די נאָזעטען שרייבען, אז דו געהסט זיך אונטער איבער
צופליהען נאָג אַפריקא אין אַ לופטבאלאָן, און טאָקי בשעת רעדען האָט

ער ארויסגענומען א נומער פון דער גאזעטע, דע—לי—טעלעגראף, אין
העלבען עס איז געשטאנען בעשריבען די נסיעה, וואָס דער דאָקטאָר
ווייל מאַכען.

— א, האָט דער דאָקטאָר גאָנגן רוהיג געזאָגט, פון מיין נסיעה
רעדסטו, יא, עס איז טאָקי אמת, איך גרייט מיך שוין אפילו צו אין
מעג אריין.

קענעדי איז געבליבען שמעקן אויסער זיך פון דעם דאָקטאָרס
רעד.

— גלויב מיר, — האָט ער געזאָגט מיט כעס, — איך וועל
דיך בשום אופן ניט לאָזען.

— שא, בייזער זיך ניט, מיין פריינד, — האָט איהם דער דאָק-
טאָר אַליץ רוהיג געענטפערט, — איך פאַרשטעה, פאַר וואָס דו ביסט
ברונג, אודאי דערפאַר, וואָס איך האָב דיר ניט מדיע געוועזען דער-
פון. איך בין אָבער געוועזען זעהר מרוד. נאָר גלויב מיר, אז אָהן
דיר וואָלט איך ניט אַוועקגעפלויען, מחמת איך ווייל דין טאָקי
מיטגעהומען.

קענעדי האָט א שפרונג געמאַן, ווי א ווילדע ציג, מיט א
געשרי.

— וואָס, ביסטו חסר-דעה? ווילסטו מען זאָל אונז ביידע האַלמען,
פאַר משונעים.

— כ'לעבען, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, איך בין אסור ניט
משונע. א סך מענשען האָבען זיך געבעטען, איך זאָל זיי מיטגעהומען,
נאָר איך האָב אַלע אָבגעזאָגט צוליעב דיר. אז דו וועסט מיך אויסהע-
רען, וועסט-דו מיר דערנאָך דאַנקען. לאָמיר זיך נאָר אַנידערזעצען און
בעמראַכטען דעם עסק אָהן כעס.

די ביידע פריינד האָבען זיך אַנידערגעזעצט געבען א
מישיל, וואָס אויף איהם איז געשטאנען אַנגעגרייט א נומער
פריהשטיק.

— מיין ליבער סאַמעל, האָט קענעדי אָנגעהויבען, איך בין דוין
גאַנצען עסק ניט גורם. איך זאָג דיר נאָך אַ סאַל, דוין פלאַן
איז משונע.

— דאָס העלען מיר זעהן שפעטער, אז מיר העלען פרייען, — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט.

— פרייען מהאָר מען אָבער נישט, מיין ליבער פריינד, — האָט קענדי געזאָגט, — מחמת אין אזא ריזע שטעקט פיעל סכנות און גרוי-סע שוועריגקייטען.

— פאר שוועריגקייטען האָב איך בלל קיין מורא נישט, — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, — אי סכנות, פאַר דעם קען מען נישט אנטלויפן. ויצענדיג דאָ נעבען מיט קען אויך זיין אַ סכנה. וואָס איז באַשערט — דאָס איז באַזערט.

קעגן האָט נאָך לאנג גע'מענה'ט און ראיות געבראַכט, אז דורכפליהען נאָגן אַפריקא אין אַ לופטבאַלאָן איז אונמעגליך.

— נאָר אז דו האָסט זיך שוין יאָ איינגעשפאַרט, — האָט ער צום סוף דעם דאָקטאָר געזאָגט, — פאר וואָס וועט זאָלסט-דו ניט פאַהרען ווי לימען גלייך? צו וואָס פליהען?

— ווייסט-דו, פאַר וואָס איך חיל פליהען? מחמת דורכנעהן אַפ-ריקא מיט דער אַקס אָדער צו-פויס איז נאָך קינעם ניט געראָטען. הייב אָן פון דעם ריזענרען מונגא-פאַרקא, וואָס איז, נעבעך, גע'הרג'עט גע-וואָרען נעבען דעם טייך ניגערע ביז דעם מאַיאָר לענגאָ, העלכען די ווילדע האָבען פערפייניגט אין יאָהר 1860, זענען אלע נעבעך, אומגע-קומען, הייל מען קען זיך ניט ראַנגלען אי מיט הונגער, מיט דאָרשט, מיט פיבער, אי מיט ווילדע חיות און מענשען, וואָס זענען נאָך ווילדער פון די חיות. ווען מען קען אַ זאָך ניט דערלאַנגען מיט איין מיטעל, פרייזט מען אַ אנדערען, מחמת געהן אָדער פאַהרען אין אַפריקא איז אונמעגליך, עס איז דאָ אַ סך מדבריות, וואָס מען מוז איבער זי אָדער אַריבערפליהען, אָדער זיך נאָר צוריקקעהרען. גלויב מיר, איך האָב אַלצדינג בעוואָרענט, מיין לופטבאַלאָן וועט ניט אַראָפּפאלען. ווען חלילה יאָ, וועל איך מיך בשלום אַראָבלאָזען אויף דער ערד און וועל מיר האַנדערן, ווי אלע אַנדערע. היינט פאַרנעם טאַקי ניט די מעלות פון מיין לופטבאַלאָן. מיט איהם האָב איך נישט קיין מורא ניט פאַר היץ, ניט פאַר קעלט, ניט פאַר וואַסער, ניט פאַר שטורם, ניט פאַר אומגעוונדער לופט, ניט פאַר ווילדע חיות און פאַר קיין מענשען האָב איך אויך קיין מורא נישט. איז מיר צו הייס, דו ב איך מיך אויף אין דער הויך, איז

דער לופטבאלא,

מיר צו קאלט, לאָז איך מיך אַראָב; זעה איך אַ באַרן, אַ מיפען אָב־גרונד אָדער אַ וואַסער, פֿליה איך זי איבער ווי אַ פויגעל; ווערט אַ שטורם־חינד, הייב איך מיך אויף הויך איבער איהם: איך טראָג זיך איבער פון איין אָרט אויף דעם אַנדערען און ווער ניט מיר, איך פֿליה איבער שטערט און דערפֿער, ווייט אָדער נאָהענט פון זי, ווי איך וויל, און בעטראַכט מיר גאַנץ אַפֿריקא ווי אויף דער האַנד.

די רעד פון דעם דאָקטאָר האָבען קענעדיגן גאָר דעם קאָפּ פֿאַר־דעהט. ער האָט געקוקט אויף פֿערניסאָן מיט גרויס בעוואונדערונג און עס האָט זיך איהם שוין אויסגעוויזען, אַז ער פֿליהט אין דער לופט.

— אָט, אַ פנים, אַז דו קענסט רעכטעווען דעם לופטבאלאָן?—האָט ער דעם דאָקטאָר געפרעגט.

— דאָס גראָד קען איך נישט.—האָט דער דאָקטאָר געענליכערט, דאָס הענגט־אָב פון זיין ליבען נאָמען. גאָר פונדעסטוועגען וועל איך פֿאַרט פֿליהען פון מורח קיין מערב, כהכהת איך וועל מיך בעניצען אין דער ריזע מיט די ווינטען, וואָס פֿלאָזען תמיד אין יענע מקומות פֿון מורח קיין מערב. זאָלסט ווייטער וויסען, אַז די ענגלישע מלוכה האָט אַרויסגעשיקט שיכען, זאָלען שטעהן נעבען דעם ברעג פון אַפֿריקא אין מערב־זייט און דאָרטען וואַרטען, ביז מיר וועלען אַהין אָנקומען. אין דריי חדשים אַרום וועל איך זיין אויף דער קעמפע זאַנזיבאַר, דאָרט וועל איך אָנפֿילען מיין לופטבאלאָן מיט גאַז, און מיר וועלען זיך אַוועקלאָזען.

— וואָס הייסט מיר, האָט געפרעגט קענעדי.

— דו האָסט נאָך עפֿים טענות, מיין ליבער פֿריינד, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופֿען.

— טענות כחיל הים—דאָט קענעדי געזאָגט.— גיב מיר נאָר צו פֿאַרשטעהן, דו ווילסט בעטראַכטען יענע מקומות און דו ווילסט זיך אויפהויבען און אַראָבלאָזען. בי דעם אַראָבלאָזען אָבער מוזט־דו דאָך אַרויסלאָזען דעם גאַז פון דעם לופטבאלאָן, — מיט וואָס־ושע וועסט־דו ווייטער פֿליהען. — איך וועל דיר נאָר איין זאַך זאָגען, מיין קענעדי, איך וועל ניט אַרויסלאָזען קיין איין פֿיצעל גאַז.

— מי אַווי־ושע וועסט־דו זיך אַראָבלאָזען?

— דָּאָם איז שוין מײן סוד, — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, —
זאָג נאָר בעסער, ביסט-דו מרוצה מיט מיר צו פאָהרען
אַדער ניין?

— איך בין מרוצה, — האָט קענעדי געענטפערט.

ביי זיך אָבער האָט ער געמראַכט, ער וועט פאָרס ניט לאָזען
פאָהרען זײן פריינד.

דער דאָקטאָר פערניסאָן האָט זיך לעת עתה נאָנץ שטאַרק ציגע-
גרייט צום וועג. ער אליין האָט צורעכט געמאַכט די מאַשינדלעך אין זײן
לופטבאלאָן נאָר אויף זײן אַנדער אופן און האָט זיך אין דער צײט אויס-
געלערענט אַראַביש און נאָך אַנדערע לשונות פון די ווילדע פעלקער
אין אַפריקא. קענעדי האָט די גאַנצע צײט פון איהם ניט אָפגעטראָטען, האָט
איהם אַלץ געבעטען און גע'חלש'ט פאַר איהם, ער זאָל אָבזיגען פון זײן
נסיעה, דער דאָקטאָר אָבער האָט איהם גאַרנישט געוואָלט הערען. קע-
נעדי פלעגט פערציטערט ווערען, אז ער האָט דערזעהן דעם בלויען הי-
מעל און אין שלאָף פלעגט זיך איהם המיד אויסווייזען, אז ער פאלט
אַראָב פון דער הויך. איינמאָל איז ער טאַקי אַראָפגעפאלען פון דעם
בעט און האָט זיך צושלאָגען דעם שטערען.

— ועהסט-דו, כאַמועל, — האָט קענעדי צום דאָקטאָר געזאָגט, —
אַט אַ דאָס בולקעלע אויף דעם שטערען האָב איך בעקומען אַראָפפאלענע-
דיג נאָר פון דעם בעט, היינט ווער שמועסט פון דער הויך — קען דאָך
קיין גאַנץ ביינרעל ניט בלייבען.

— האָב נאָר קיין מורא ניט, קענעדי, מיר וועלען ניט אַראָפפאלען, —
האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט.

קענעדי'ן איז פערקולט געוואָרען אין בויד, אז ער האָט געזעהן.
אז דער דאָקטאָר בלייבט טאַקי ביי זײנעם און עס איז איהם נאָר נישט
אַראָפצופיהר'ן. און האָטשע קענעדי האָט במחשבה געהאַט בשום אופן
ניט צופליהען, פונדעסטוועגען האָט ער געשריבען צו זײן מוהמען, זי זאָל
איהם שיקען זײנע קליידער און די כלי-זײן. בכדי אָבער די נסיעה זאָל
זיך שלעפען אין דער לאַנגער באַנג אַרײן, האָט ער אַלץ אויסגעזוכט נייע
מיני שאלות: אַ שטייגער, דאַרף מען טאַקי גאַנץ נויטיג וויסען, פון וואָס-
נע דער טײך נילוס הייבט זיך אָן, און אז מען וועט עס חלילה נישט

וויסען, קען מען נאך נים לעבען, אָדער אז מען וועט שוין פאָהרען און אויסלערנען די הילדע מענשען אין אַפריקא, וועלען זי דען דורכדעם גליקליכער זיין. איבריגענס, וואָס איז דאָס אַילעניש. זי וועט איינער שפעטער אַביסעל נים געפינען אַ מיטעל, פאָהרען קיין אַפריקא אָהן סכנות נפשות.

— אַ שענעם דאַנק דיר, קענעדי, פאַר דער גומער עצה, — האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט. — איך וויל אָבער נים וואַרטען ביז וואַגען יענער וועט געפינען, איך וויל אַליין פאָהרען און דוקא אין לופט-באַלאָן. פיעל מענשען וואַנדערען שוין איצט אין רעכטען מיטען אַפריקא, אי צו-פוס, אי אויף מוילעזלען און זוכען די קוועלען, פון וואַגען דער טייך גילוס, אין מצרים, געהט אַרויס. אַ טייל פון זי זענען, נעבעך, שוין דאָרט גע'הרג'עט געוואָרען, דער בעריהמטער ריווענדער פאָגעל, שמועסט די וועלט, זיצט דאָרטען ביי אַ ווילדען קעניג אין געפענגעניש. פונדעסמוועגען שרעקען זיך לייט נים און מען וואַנדערט ווייטער.

— מדיבא-היתי — האָט קענעדי צוריק געענטפערט, — לאָוען זי זיך וואַנדערען געוונטערהייט און געפינען די מציאה, צו וואָס נאָך זאָלען מיר אַיגשמעלען דאָס לעבען.

דער דאָקטאָר אָבער האָט אויף דעם גאָרנישט געענטפערט און האָט זיך ווייטער גענומען צו זיין אַרבייט.

דער דאָקטאָר פּערניסאָן האָט געהאַט אַ בעדינטען, וואָס ער האָט
געדייטען דזשאָע. אזוי אַ מענשען איז זעהר זעלטען צו געפינען. ער איז
געוועזען צוגעבונדען צו זיין בעל-הבית מיט דעם גאַנצען לעבען. קיין שום
זאַך האָט מען איהם נישט געדאַרפט אָנזאָגען, ער האָט אַלצדינג אַליין
געמאַן און תמיד איז ער געוועזען פרעהליך. דער דאָקטאָר האָט זיך אויף
איהם אינגאַנצען פּערלאָזט, און באמת האָט מען זיך געמעגט אויף איהם
בערלאָזען, וואָרום ער איז געוועזען זעהר אַ ספּריטנער און אַיין עהרליכער
זאָן. האָט ער ערגעץ בעשמעלט אַ מיטאַג, האָט איהר געמעגט זיין
זיכער, אַז ער וועט זיין געשמאַק מיט אַלע פּישצעווקעס; זייט איהר גע-
פּאָהרען אין וועג אַריין, האָט ער אַלצדינג אַינגעפאַקט און קיין שום זאַך
נישט פאַרגעסען; האָט איהר איהם איבערגעגעבען שליסעל אָדער עפּיס
אַ סוד, האָט איהר געמעגט שלאָפען גאַנץ רוהיג. דזשאָע האָט געהאַלטען
פון זיין בעל-הבית גאָר אַיין עולם. זיינע רעד זענען ביי איהם געוועזען
הייליג, ער האָט געמעגט זאָגען אויף טאַג נאַכט, האָט ער איהם גע-
גלויבט. וואָס גאָר ער האָט איהם בעפוילען, האָט ער געטאָן אָהן מענות.
און קיין שום זאַך איז איהם נישט שווער געוועזען. דעריבער איז ביי
דזשאָען גאַנץ רעכט געוועזען, אַז דער דאָקטאָר וועט פליהען איבער
אַפּריקאַ און וועט איהם מסתמאָ מיט זיך מיטנעהמען. באמת איז דזשאָע
אין אַזאַ מין נסיעה געוועזען זעהר נייטיג, מחמת ער האָט געקענט זעהר
געשווינד שפּרינגען און קלעמערן. גאָר בעסער פון אַ מאַלפּע, און אַ חוץ
דעם האָט ער דורכגעוואַנדערט מיט זיין בעל-הבית כמעט די גאַנצע
זעלט, איז געווען אַ געניטער און האָט געהאַט אַ שטאַרקע ראיה, אַז ער
האָט געקענט זעהן די קלענסטע שטערען אָהן אַ שפּאַקטיוו. מיט קענעדיגן
פלעגט ער זיך תמיד האַמפּערען דערפאַר, וואָס ער האָט נישט געזאַלט
גלויבען, אַז דער דאָקטאָר וועט פליהען.
אַט באַלד, קענעדי, וועט איהר זעהן, ווי מיר וועלען אַזעקפליהען
אין דער לבנה אַריין.

— אי, דזשאָע, וועסט-דו מיט דיין בעל-הבית זיך פערפראָשען די
געז — האָט זיך קענערי צו איהם אָנגערופען.

— נישקשה — האָט דזשאָע געענטפערט — מיט מיין דאָקטאָר איז
קיין שום סכנה ניט צו פאָהרען.

— וואָס, משונענער? — האָט זיך קענערי אָנגערופען — דו מיינסט
טאָקי באמת פליהען מיט דיין בעל-הבית?

— איך וועל אם ירצה השם אוראי פליהען מיט איהם, וואוהין ער
וועט וועלען. ווי קען איך דען איהם לאָזען אליין. טאָמער ווערט ער,
חלילה, קראַנק, אָדער עס וועט זיך איהם טרעפען עפּים איין אַנדער
אומגליק, — ווער וועט איהם העלפען? איבריגענס פאָהרט איהר דאָך
אליין טאָקי אויך מיט אונז.

— יאָ! — האָט קענערי געזאָגט — איך וועל פאָהרען מיט דעם
שיף, אפילו ביז דער קעמפי זאנויבאר, איך זאָל דיין בעל-הבית דעם
שגען פון קאָפּ אַרויסשלאָגען.

דזשאָען האָט עס אָבער פערדראָסען און ער האָט זיך אָנגערופען:

— איך בעט איך איבער, מיין ליבער האַר, מיין בעל-הבית איז
ניט משונע, ער בעטראַכט איין עסק פריהער גאנץ גוט, איידער ער מהומ
עס. האָט ער זיך שוין אָבער בעשלאָסען, מעג שוין אפילו קימען די
גאַנצע וועלט, וועט נישט העלפען. מאַכט, כ'לעבען, ניט קיין מחזקות.
איהר וועט אם ירצה השם אויך פאָהרען מיט אונז, און וועט אונז שיסען
גוטע פייגעל צום עסען. ווייסט איהר בעסער, אז היינט געהען מיר זיך
איבערוועגען, מחמת מען דאַרף אויסרעכענען אַקוראַט די משא פאַר דעם
לופטבאלאָן.

— איך, — האָט זיך קענערי אָנגערופען — לאָז מיך ניט איבער-
וועגען, מען וועט זיך קענען באַגעהן אָהן מיר.

— ווי באַלד אָבער, מיין ליבער האַר, מען וועט ניט פריהער אויס-
רעכענען אַקוראַט די משא, וועט דאָך דער לופטבאלאָן נישט קענען זיך
אויפהייבען — האָט דזשאָע געזאָגט.

— זעהר אַ גרויסע דאגה, נו, וועט איהר בלייבען זיצען אין דער
היים.

— מיר דאַכט זיך — האָט דזשאָע געענטפערט — אז אויג אויף אונז

העם איהר דעם דאקמאָר נישט קענען אָבזאָגען, איהר וועט ניט וועלען איהם אָנמאָן קיין ענמת נפש און וועט זיך אודאי נעהן איבערוועגען.

זוויי זיי האָבען דאָ נעמענה'ס, איז אַריינגעקומען דער דאָקטאָר און האָט זיי געבעטען צו געהן מיט איהם אין דער פּאַבריק, וואָס דאָרט האָט מען געארבייט דעם לופטבאלאָן, און וואָלען זיך איבערוועגען. קענעדי האָט ניט איבערגערעדט קיין וואָרט און איז געגאנגען.

קענעדי האָט געוויינען	153 פונט.
דושאַע	— 120
דער דאָקטאָר	— 135

— אַלע אינאיינעם — האָט דער דאָקטאָר געוואָנט — וועגען מיר נישט מעהר פון 408 פונט. דאָס אַלצדינג דאַרף מען האָבען, בכדי אײַך וואָל וויסען, וויפּיעל משא דער לופטבאלאָן דאַרף אויפהייבען.

— מאמעך איז צופיעל משא, האָט זיך דושאַע אָנגערופען, וועל אײַך פּאַסטען עטליכע טעג און גרינגער ווערען אויף דער וואָג.

— מעגסט עסען, וויפּיעל דו ווילסט — האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, עס וועט דעם לופטבאלאָן ניט שאַדען.

דער דאָקטאָר פּערניסאָן האָט זיך ביז דער לעצטער מינוט נאָר אָבגעגעבן מיט זיין לופטבאלאָן. ער האָט איהם אָנגעפילט מיט גאָז, וואָס די חכמי-הכעמיע זיהען איהם אַרויס פון וואַסער. דער גאָז האָט די מעלה, וואָס ער איז ערשטענס 14 מאָל גרינגער פון דער לופט, און צווייטענס איז איהם זעהר גרינג צו מאַכען, מיט גאָר אַ קליינער התחבולה. דער דאָקטאָר האָט בערעכענט, אז אַלע נייטיגע זאכען און מאַשינען, וואָס ער וועט דאַרפֿען מיט זיך פיהרען אויף דער נסיעה, זעלען וועגען 4000 פונט, און דאָס אַלצדינג וועט דער לופטבאלאָן דאַרפֿען טראָגען. גאָר אזוי ווי עס קען זיך טרעפען, אז דער לופט-באלאָן זאָל אין וועג צוריסען ווערען, וועט דאָך דער גאָז אַרויסגעהן און ער וועט אַראָבפאלען, אָדער חלילה עפּים אַיין אַנדער אומגליק, איז דער דאָקטאָר געפאלען אויף אַ שכל צו מאַכען נאָך אַ לופטבאלאָן, אַ קלענערען, וואָס ער זאָל אַריינגעהן אין גרעסערען אזוי, אז ווען דער גרויסער וועט אפילו צוריסען ווערען, זאָלען זיי קענען פליהען מיט דעם קלענערען. ביידע לופטבאלאָנען זענען געמאַכט געוועזען פון זעהר אַ שמאַרקער מאַטעריע, אויבען בעלענט מיט גומאַ-פּערטשע, בכדי דער גאָז זאָל ניט קענען אַרויסגעהן פון אינוועניג און עס זאָל ניט דורכגעזען פון דרויסען. צום לופטבאלאָן איז אונטען געוועזען צוגעבונדען מיט שמאַרקע שמריק אַ שיף פאר די רייזענדע און פאַר אַלע נייטיגע זאכען, וואָס מען דאַרף האָבען אויף דער נסיעה. צווישען די זאכען האָבען זיך געפונען צוויי באַראַמעטערס, וואָס מיט זיי וועגט מען די לופט, צוויי טערמאָמעטערס, וואָס ווייזען די גראַדוסען פון היץ און קעלט, אַיין עלעקטרישע מאַשינע, פיער אַייזערנע קעסטלעך מיט וואַסער, צוויי אויף צום טרינקען, און צוויי פון גאָז וועגען, און אַ קופּערנע רעהר. אויך האָט ער מיטגענומען דריי אַייזערנע אַנקערס און אַ ווידענעם לייטער. פון עסענוואַרג האָט ער גענומען טהעע, קאווע, צוקער,

סעחערעס, געוואלצען פלייש און גענוג בראנפען. א הויך דעם האָט ער געפיהרט א פאלאמקע, בעטגעוואנד, קענעדרי'ס בלי-זין, פולווער און קוילען. דאָס איז דער חשובון, וויפיעל אלע זאכען האָבען געווייגען:

135	דער דאָקטאָר פּערניסאָן	פונג
— 153	קענעדרי	
— 120	דזשאַע	
— 650	דער גרויסער לופטבאלאָן	
— 510	דער קליינער לופטבאלאָן	
— 280	די שיף און די סיערקי ארום איהר	
	די אנקערס, דאָס בלי-זין. דאָס	
	בעטגעוואנד, די פאלאמקע און	
— 690	אנדערע זאכען	
	פלייש, סעחערעס, מהעע,	
— 386	קאזע און בראנפען	
— 400	וואַסער	
— 276	די מאשינען אינוועני	
— 200	די וואָג פון דעם נאַז	
— 200	משא	
<hr/>		
4000	ס"ה	פונג

— אָט די פיערשווענד פונג, — האָט דער דאָקטאָר בערעכענט, — דערף אויפדייען דער לופטבאלאָן. די צוויי הונדערט פונג משאָ האָט ער גענומען, כדי מען וואָל זיך מיט איהר קענען ארויסהעלפען אין אַ נויט פאל. צוויי מיט העלען ווייטער זעהן.

דעם 10 פעברואר איז דער דאָקטאָר פּערגיסאָן שוין אינגאַנצען פּאַרטיג געוואָרען צו זיין נסיעה מיט הכל באשר לכל, מען האָט געפּריווט די לופּטבאַלאַנגען אָנפילען מיט גאַז, און זיי האָבען גליקליך אויסגעהאַלטען די פּראָבע. דעם 16 פעברואר איז די שיף, וואָס הייסט „רעוואַליוטאַ“, אַנגעקומען קיין גרינוויטש, מיט ווייט פון לאַנדאָן. אין דער שיף האָט מען דעם 18 פעברואר איבערגעטראָגען ביידע לופּטבאַלאַנגען מיט דעם שיפּעל אויף צו זיצען, די אַנקערס און אַלע פּרופּאַסען מיט די קעם-טעלעך אויף וואַסער, וואָס מען האָט זיי בעדאַרפט אָנפילען, קומענדיג אויף דעם אָרט. אויך האָט מען גענומען גענוג אַלים און אַלט אַזיען, וואָס פון די ביידע מאַכט מען גאַז. קענעדי דער עקשן איז, נעבעך, אויך מיטגעפּאַהרען און האָט מיטגענומען אַ פּאַר ביקסען, אימליכער מיט צוויי רעדערען, אַ פּיסטויל מיט זעקס רעהרען און אַ קורץ ביקסעל. מיט די מיני ביקסלעך האָט קענעדי געקענט טויענד אַיילען פונדערווייטענס טרעפען אפילו אַ סאַרני גלייך אין אויג אַריין. דעם 10 פעברואר זענען אונזערע דריי ריזענדע אַרויפגעגאַנגען אויף דער שיף. דער קאַפיטאַן און די אָפיצירען פון דער שיף האָבען זיי מקבל פנים געוועזען און געבעטען צום מיטאָג, וואָס איז געוועזען אָנגעגרייט פון זייערמוועגען. צו דעם מיטאָג האָט מען געבעטען די גאַנצע געאָגראַפישע געוועלשאַפט מיט זייער עלטסטען, סיר פּראַנסיס. אַלע האָבען זיך זעהר משמח געוועזען. האָבען זיך דערנאָך געזעגענט מיט די ריזענדע און צוגעווינשעוועט, זיי זאָלען פּאַהרען בשלום.

דעם 20 פעברואר איז די שיף למול אַוועקגעגאַנגען און דעם 12 אַפּריל, זייער עלף אין דער פּריה, איז זי אָנגעקומען צו דער קעמפּע זאַנזבאַר, וואָס זי איז אָבגעטיילט פון אַפּריקאַ מיט אַ קאַנאַל פון דרייסיג טייל די ברייט. די קעמפּע איז זעהר אַ גרויסע, און געהער צו דעם סולטאַן פון מאַסקאַט. דער סולטאַן, וואָס הייסט אויך אימאַם (גייסטליכער),

האָט פון לאנג אָן כּוּרַת בּרִית געוועזען מיט פּראַנקרייך און ענגלאַנד, און די שׂיפּען פון די צוויי לענדער שטעלען זיך אָב תּמיד געבען זיין קעמפּע. דער גאַנצער האַנדעל אויף דער קעמפּע איז מיט גוממי, מיט עלפּענבײן, דאָס רוב אָבער מיט שקלאַפּען, און אין דער שטאַדט זאַג-זיבאַר זענען די גרעסטע ירדין מיט שקלאַפּענהאַנדעל. באַלד ווי די שׂיף דעוואַלויטאַ איז אָנגעקומען, האָט זיך דער ענגלישער קאָנסול אין זאַנזיבאַר געבעלדעט צום דאָקטאָר און האָט איהם געוואָנט:

— איך האָב בײַ אַהער גיט געגלויבט אונזערע גאַזעטען, צו איהר וועט באמת פליהען איבער אַפּריקאַ, נאָר איצט, צו איך זעה אײך דאָ, בײַן איך שׂוין גיט מעהר מסופּק און בעט אײך מיט אײערע מענשען צו מיר אויף סטאַנציע. ער האָט געוויזען דעם דאָקטאָר די בריעף, וואָס ער האָט מקבל געוועזען פון דעם קאַפיטאַן ספּעק, פול מיט יללות, ווי ער מיט זײנע מענשען לײדען דאָס אַביסעל אין מיטען אַפּריקאַ פון הונגער, פון דאָרשט, און שרייבט, אַז ער וויסט גיט, ווען ער וועט קענען געבען פון זיך נאָך אַ מאָל אַ ידיעה.

— דאַכט זיך, — האָט איהם דער דאָקטאָר דערויף געענטפּערט, — אַז מיר זענען פאַר אַזעלכע צרות בעוואָהרענט.

דער קאָנסול האָט געהייסען, מען זאָל איבערפּריהרען אַלע זײנע געסמ'ס זאַכען צו זיך אַהיים. דער דאָקטאָר האָט געוואָלט אַנדערשטעלען זיין לופטבאַלאָן אויף דעם ברעג פון זאַנזיבאַר, מחמת דאָרט איז געוועזען אַ גלייכער פּלאַץ און פאַרשטעלט פאַר דעם מורח-ווינה מיט אַ גרויסען טורעם, נאָר וויבאַלד מען האָט אָנגעהויבען אַרויסנעהמען דעם לופט-באַלאָן פון דער שׂיף איז געוואָרען אַ רעש, אַ געפילדער צווישען די אײנוואוינער פון זער קעמפּע. מײַ, האָט געשווינד דערפון געמעלדעט דעם קאָנסול.

מעשה שהיה כּך היה: ווי באַלד די נעגערען, וואָס זענען שטאַרק פּערפּיהרט אין זײער נאַמנה, זענען געוואָהרגעוואָרען, אַז עפּים אײן ענגלענדער איז געקומען צו פּאַהרען און וויל פליהען אין הימעל אַרײן, זענען זײ שרעקליך אין בעס אַרײנגעקומען, וואָרום זײ האָבען געמײנט, אַז ער פליהט מלחמה האַלטען מיט זײערע אָבגעטער, מיט דער וון אין מיט דער לבנה. דער קאָנסול איז באַלד געקומען און האָט דערצעהלט דעם דאָקטאָר און דעם קאַפיטאַן פון דער שׂיף, וואָס עס שוהט זיך אויף

דער קעמפע. דער קאפיטאן האָט זיך אָנגערופען, אז ער לאַכט פֿין די גענערען און אז עס וועט אויסקומען איינג, וועט ער מיט זיי מלחמה האַלטען. נאָר דער קאָנסול אָבער האָט איהם אָבגעשלאָגען און האָט איהם אזוי געזאָגט:

— אמת טאָקי, מיר קענען די אַינזואוינער בייקומען, נאָר ווען, חלילה, אַ קייל פון זיי וועט טרעפען אין לופטבאלאָן, איז דאָך פערלאָרען אינגאנצען דעם דאָקטאָרס מיה. דעריבער מוז מען דאָ זיין זעהר פאָרויכטיג.

— אדרבה, — האָבען די רייזענדע צו איהם געזאָגט, — לערענט איהר אינו, וואָס צו טאָן; אויב אין גאַנץ אַפריקא זענען די מענשען אזוי, וועט דאָך אומערום זיין אַספּנה אָנצופילען דעם לופטבאלאָן.

— מײן עצה איז, — האָט דער קאָנסול געענטפערט, — אז איהר זאָלט אָנלאָרען אַיער לופטבאלאָן אויף אַינער פון די פּוסטע קעמפעס, וואָס זענען ניט ווייט פון דאַנען, איהר זאָלט אַרומשמעלען די קעמפע מיט סאַטראָזען, וועט איהר שוין פאַר קיינעם קיין מוראָ נישט האָבען.

דער דאָקטאָר און דער קאָפיטאן האָבען געפּאָלנט דעם קאָנסולס עצה און זענען צוגעפּאָהרען מיט דער שיף צו דער קעמפע קימבעניע. דאָרט האָבען זיי אַרויסגענומען דעם לופטבאלאָן און איהם אַנדערנע-שמעלט אויף אַ גרויס אָרט אין מיטען וואַלד. דעם 17 אַפּריל האָט מען זיך אָבגעגעבען אַ גאַנצען טאָג מיט גאַנצ-מאַכען פון דעם לופטבאלאָנגס וועגען. אויף דעם אַנדערען טאָג אין דער פּריה זענען ביידע לופט-באלאָנען, אַינער אין דעם אַנדערען אַיינגעפאַסט, שוין פאַרטיג געוועזען האַטשע צום פליהען, נאָר דער לופטבאלאָן איז געוועזען צוגעבונדען צו אַ בוים. אין דעם שיפעלע האָט מען אויסגעשמעלט אַלע זאַכען, איט-ליכע אויף איהר אָרט. די משאָ פון 200 פונט זאָמט האָט מען אַינגעפאַקט אין קליינע זעקעלעך און געלעגט צו דער האַנד, אז באַם מען וועט דאַרפען, זאָל מען זיי קענען באַלד אַראָבזאָרפען. מיט וואַסער האָט מען זיך אויך פּערזאָרגט.

די נעגערען האָבען טאָקי אַליץ געפּילדערט, געליאַרמעט, עטליכע פון זיי האָבען אפילו געוואָלט צו-שווימען צו דער קעמפע קימבעניע, נאָר די סאָלדאַטען, וואָס זענען געשטאַנען אויף דער וואַך, האָבען זיי אַוועק-געטריבען. די מכשפים פון דער קעמפע האָבען פּירגעזאָגט דעם עולם,

אז זי וועלען לאזען רעגענען אויף די ענגלענדער האָנעל מיט שטיינער, און בכדי אַראַבצוברענגען דעם רעגען האָבען זיי אָנגערײסען בלעטער פון בויטער און דערשטאַבען אַ שעפעלע מיט אַ לאַנגער נאָדעל. די בײדע אינאיינעם האָבען זיי געשטעלט קאָכען אין אַ קעסעלע אויף פּײער. נאָך עס פאַרשטעהט זיך, אז די אַלע צערעמאָניעס האָבען זיי נאָרנישט גע- האָלפען און דער הימעל איז געבליעבען לויטער אָהן אַ פּיצעל וואָלקען ווי פּריהער.

אַרום זיינער זעקס אויף דער נאַכט האָבען זיך די רײזענדע אינ- איינעם מיט דעם קאַפּיטאַן און מיט די אָפּיצירען געוועזט צום טיש. קענעדי איז געוועסען שטיל און האָט נאָר אָנגעקוקט דעם דאָקטאָר. דאָס גאַנצע סאָלצײט איז געוועזען זעהר טרויעריג, איטליכער האָט נאָר גע- טראַכט דערפון, וועלען נאָך די רײזענדע קומען אַ מאָל אַ היים, צו זײערע פּרײנד און פאַמיליע, אָדער ניין; וואָס וועט, געבעך, זײן מיט זיי, אז זיי וועלען אין מיטען אַפּריקא נײט קענען פּליהען און וועלען בלייבען ערניץ צווישען די ווילדע פעלקער. דער דאָקטאָר האָט געוואָלט מיט רײד אַרויסשלאָגען זיי די טרה שחורה, נאָר עס האָט אָבער נאָרנישט געהאָלפען.

אַלע רײזענדע זענען געבליבען נעכטיגען אויף דער שיף רעוואָליוס, זיינער זעקס אין דער פּריה זענען זיי אינאיינעם מיט דעם קאַפּיטאַן און די אָפּיצירען אַרױבערנעפּאָהרען אויף דער קעמפע קומבעניע. אַ מזרח- ווינד האָט גאַנץ פאַמעליך געשאַקעלט דעם לופטבאַלאָן. קענעדי איז אין דער מינוט צוגעגאַנגען צו דעם דאָקטאָר און האָט איהם געזאָגט:

— איך האָב מײנס געמאָן, סאַמועל, איך האָב אַלצדינג אַינגעווענדעט זיך צוריקצוהאַלטען פון דיין נסיעה. נאָר איצט, אז עס איז שוין אַלץ אָבגעטאָן און דו האָסט זיך טאַקי בעשלאָסען כּליהען, פּאָהר איך אײך מיט דיך

— איך האָב געוואוסט, מיין ליבער פּרײנד, האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפּערט, — אז דו וועסט מיך נישט פּערלאָזען און האַלטען מיט מיר קאַספּאַניע.

דער קאַפּיטאַן און די אָפּיצירען האָבען זיך הערצליך געווענט מיט די רײזענדע. ניין דעם זיינער האָבען זיך אונזערע אַלע דריי רײזענדע אַרײנגעוועזט אין שיפעלע פון דעם לופטבאַלאָן. דער דאָקטאָר האָט אָנגע-

דער לופטבאלאן

געזונדען דאָס נאָרעהריל, וואָס איז צוגעריכט ביי דעם לופטבאלאָן. דער יעם האָט זיך דאָרט אינוועניג דער אַריינגעלאָזטער גאָ שטאַרק דערדארעמט, און דער לופטבאלאָן, וואָס איז ביי אַהער געשטאַנען אויף דער ערד, האָט זיך אָנגעהויבען ביזלעכווייז אויפצוהויבען. די סאַט-דאָזען האָבען נאָכגעלאָזט די שמריק, דאָס שיפּעלע האָט זיך אויפגעהויבען עמליכע אַרשין אין דער הויך.

— מינע פריינד, — האָט געזאָגט דער דאָקטאָר שטעהענדיג צווישען קענעדיץ און דושאַעץ, — לאָמיר אַ נאָמען געבען אונזער לופטשיף מיט ידעם נאָמען פון אונזער קעניגין וויקטאָריע. דער נאָמען וועט אונז אוראיי מולדיג זיין.

די מאַטראָזען האָבען פון אונטען אַ געשריי געטאָן; הוררא! עס וואָל לעבען אונזער קעניגין וויקטאָריע!

דער לופטבאלאָן האָט אָנגעהויבען אַליי העכער צו פליהען און די רייזענרע האָבען פון אויבען אַראָפּגעשריגען דעם לעצטען, זיי געזונד! צו זייערע פריינד. און וויקטאָריע איז שוין גאַנץ הויך געוועזען, האָבען אַייסגעשאַסען מיט אַ מאָל אַלע האַרמאַטען פון דער שיף רעויליוסאַ.

די לופט איז געוועזן ריין. עס האָט געבלאָזען אַ קליין ווינטערע
און דער באַראָמעטער האָט געוויזן, אז דער לופטבאלאָן וויקטאָריע האָט
זיך אויפגעוויבען אויף אַכט הונדערט איילען הויך פון דער ערד. דאָרט
האָט דער וינד איהם אַ מראָנג געגעבען מעהר קיין מערב-זייט: אַראָב-
קוקענדיג פון דעם שיפעל האָט זיך די גאַנצע קעמפע זאַנויבאַר אויסגע-
זיזען אונזערע רייזערע ווי אַ שטען געמעהל. אַלע פּערוואַקסענע פעלדער
האָבען אויסגעזעהן ווי קליינע קחיימען, די זעלדער מיט זייערע הויכע
בוימער — ווי זאָנאָנעס און די מענשען — ווי פּליגען. דאָס געשריי פון די
אַיינוואוינער האָט מען שוין ניט מעהר געהערט, נאָר דאָס שיסען פון די
האַרטאַמען האָט נאָך אַביסעל געהירעט אין דער לופט. פּליהענדיג איז
בער דעם ים האָט זיך דער דאָקטאָר געהאַלטען אַלץ אין איין הויך,
בדי ער זאָל קענען גוט בעמראַכטען דעם ברעג. וויקטאָריע איז גע-
פּלוינען אַכט טייל אַ שעה, און אין צוויי שעה אַרום איז זי געקומען נאָ-
הענט צו דעם ברעג. דער דאָקטאָר האָט געמראַכט זיך דאָרט אַראָבצו-
לאָזען אויף דער ערד. ער האָט פאַרקלענערט דעם פּלאַס אין דעם גאַנ-
רעהייל און האָט זיך אַראָבגעלאָזט צווי הונדערט און פּופציג איילען פון
דער ערד. אין דער דאָזיגער הויך איז „וויקטאָריע“ איבערגעפּלויגען אי-
בער אַ דאָרף, וואָס הייסט קאַהאַלע. די אַלע אַיינוואוינער פון דעם דאָרף
האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען און האָבען אָנגעהויבען צו שרייען און
צו שיסען מיט פּיילען פון זייערע בויגענס אַקענען דעם לופטבאלאָן, נאָר
דער לופטבאלאָן איז זיך געפּלויגען בשלום זיין זעג; דער וינד האָט
איהם געמראָנגען אַלץ קיין מערב-זייט און דער דאָקטאָר האָט אַרויסגע-
זעהן, אז זיי זעלען קומען אויף יענעם אָרט, וואָס די קאַפּיטאַנען בור-
טאָן און ספּעק זענען דאָרט געהעזען.

— אַ בפרה דילוזשאַנסען און דאַמפּשיפע אַקענע לופטבאלאָנען.
— האָט זיך קענעדי אָנגערופּען.

— און אפילו איינענבאהענען זענען אויך גאָרנישט, האָט איהם דוּשאַע געענטפערט. אין איינענבאהען פאָהרסט=דו דורך אַ גאַנצע וועלט און זעהסט גאָר נישט, מיט דעם לופטבאלאָן איז שוין גאָר עפּים אַנדערש, אי דו פיהלסט נישט, ווי דו פאָהרסט און איטליכעס שטיקעל ערד ליגט אויסגעשפרייט פאַר דינע אויגען. אַלצדינג איז שען, גאָר מחיה נפשות. גאָר קיין טאַנץ געהט נישט פאַר דעם עסען, עס וואָלט, כ'לעבען, נישט געשאַדט עפּים איבערצובייסען. קאָכען דאַרף מען נישט, מיר האָבען גריימע סעחערעס און גערויכערט פלייש.

— דערפאַר אָבער וועסט=דו אונז קאָכען קאַווע, האָט איהם דער דאָקטאָר געזאָגט, איך וועל דיר ערלויבען געהמען פיער פון דעם גאַז-רעהריל און פאַר אַ שרפה האָסט=דו נישט וואָס מורא צו האָבען.

— אַ שענער משא ומתן, כ'לעבען, — האָט זיך דוּשאַע אָנגערופּען, — מיר זאָלען גאָר דאָ האָבען אַ שרפה. מיר דאַכט זיך, אַז אַה דעם זיצען מיר אויך אויף סכנות, איבער אונזערע קעפּ איז אַ גאַנצען מאַנאָזין מיט פולווער.

— עט, עס איז נישט אזוי די מעשה, האָט איהם דער דאָקטאָר גע-ענטפערט, — ווען אפילו דער גאַז זאָל זיך אָנצינדען, וואָלט ער זיך ביסלעכווייז געברענט און מיר וואָלטען דערוויילע זיך פאַמעליך אַראָבגע-לאָזט אויף דער ערד. גאָר זייט גאַנץ רוהיג, אינזער לופטבאלאָן איז אזוי גוט פערשרויפט, אַז דער גאַז קען בשום אופן זיך נישט אָנצינדען, גאָר זיך דערוואַרעמען.

דוּשאַע האָט דערלאָנגט צום טיש אַ גאַנץ גומען פריהשטיק און דריי הייסע גלעזער קאַווע, ערסט פון דעם זאָרט. די רייזענרע האָבען אָפּגעגעסען און האָבען זיך געזעצט רוהיג אַראָפּקוקען אויף דעם לאַנד אונטער זיי. דאָס לאַנד איז געוועזען איין אַרץ זבת חלב ודבש. דער לופטבאלאָן איז געפלוויגען איבער פּעלדער, וואָס אויף זיי איז געשטאַ-נען פאַרטיג זיין צום שניט: טאַבאַק, מערקישע ווייץ און גערשטען, און איבער פּעלדער מיט רייז, וואָס האָבען ערשט געבליהט. שעפעלעך און ציגען זענען געוועזען פערמאַכט אין גרויסע שטייגען, וואָס זענען גע-שטאַנען אויף די הייכע פּאַלעס, בכדי זיי זאָלען זיין בעוואָהרענט פאַר דעם לעמפּערט און פאַר אַלע אַנדערע ווילדע חיות. די גאַנצע ערד איז בעדעקט געוועזען מיט אַלערליי קריימעכצער, ווי מיט אַ שענעם אויס-געשטיקמען דיוואַן. דורך וואָס פאַר אַ דאַרף דער לופטבאלאָן איז דורכ-

געפלוויגען, זענען זיך די איינוואוינער צונויפגעלויפן און געשאסען מיט פילען, נאָר אז זיי האָבען געזעהן, אז די פילען גרייכען ניט צום לופט-באלאָן, האָבען זיי איהם בעלייט מיט טויטע קללות. אַרום האַלבען טאָג האָט דער דאָקטאָר אַ בליק געטאָן אויף זיין לאַנדקארטע און האָט גע-זעהן, אז ער געפינט זיך אין לאַנד אוואַראַסאָ. דאָרט וואַקסען שוין אויף די פעלדער בוימוואַל און קאָקוסבוימער. איצט זענען שוין אונזערע רייזערע געפלוויגען צוועלף מייל אַ שעה.

פליהענדיג איבער דעם דאָרף טאָנדא, האָט דער דאָקטאָר דערזעהלט, ווי בורטאָן און ספּעק האָבען דאָרט בעקומען אַ שרעקליך פיבער און האָבען געמיינט, אז זיי וועלען שוין ניט ווייטער קענען געהן. אין דעם לאַנד איז טאָקי זעהר אַיין אומגעוונדע לופט, עס געהען דאָר-טען אַרום אלע שרעקליכע קראַנקהייטען. בכדי אויסצומירען די אומגע-זונדע לופט, האָט זיך דער דאָקטאָר אויפגעהויבען גאַנץ הויך. אויף דער ריזע האָבען זיי צייטענווייז בעגעגענט גאַנצע שירות מיט קעמלען שטע-הענדיג אין די קראַצלען. אַ קראַצל איז אַ גאַנץ גרויס אַרומגעצוימט פּוסט אָרט. דאָרטען רוהען זיך אויס די שירות (קאַראַוואַנען) ביי טאָג, און בעהאַלטען זיך פאַר היץ, פאַר היות רעות און פאַר גולנים.

אז די דאָרטיגע איינוואוינער האָבען דערזעהן פליהען דעם לופט-באלאָן, זענען זיי פאַר שרעק זיך צולאָפען. קענעדי האָט זיי געוואַלט בע-טראַכטען פון דער גאָהענט, נאָר דער דאָקטאָר האָט איהם ניט געוואַלט צו ליב טאָן.

— זייערע עלטסטע, האָט ער געוואָנט, טראָגען גאָלדענע ביקסען און קענען, חלילה, שיסען אין אונזער לופטבאלאָן. אמת טאָקי מיט אַ מאָל אַראָבפאלען וועלען מיר נישט, אפילו די קויל וועט דורכלעכערן דעם לופטבאלאָן, מחמת דער גאַז וועט פערשווינדען דורך דעם לאַך ביסלעכווייז, נאָר אז מיר וועלען זיך שוין אַראָבלאָזען אויף דער ערד, וועלען מיר בלייבען ויצען און נישט האָבען, מיט וואָס ווייטער צופליהען.

— אריב עם איז יאָ אַזוי, האָט דושאָע זיך אָנגערופען, איז שוין פאַקי גלייכער, מיט זיי קיין גאָהענטע מחותנים נישט צו זיין. מיר דאָכט זיך, אז זיי זעהען אונז פליהען, האַלטען זיי אונז פאַר אָבגעטער. נאָר זיי

מענען זיך אפילו בוקען צו אונז, אָבער אלץ פון דער וויימענס.
 — בעמראַכט בעסער דאָס לאַנד, — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, —
 דערפֿער ווערען וועניגער, די קאָקסבוימער זעהט מען שוין נישט מעהר,
 קליינע בערגעלעך הויבען זיך אָן צו וויווען אויף דער ערד, דאָס איז אַ
 סימן, אז די גרויסע בערג זענען שוין אויך נישט ווייט. אין מערבֿ-זייט,
 נישט ווייט פון דאָנען, דארף זיין דער הויכער באַרג די מימי. דאָרטען,
 דענק איך, זאָל מען נעכטיגען, איך וועל איצט פאַרגרעסערן דעם פּלאַט
 אין גאָרע-הריל, מחמת מיר מווען זיך אויפהויבען נאָך העכער מיט דרום
 הונדערט אײלען

דער דאָקטאָר האָט אַ דרעה געמאָן דעם קראַנט, און דער לומט־
 באַלאָן האָט זיך אויפגעהויבען העכער.

— קוקט נאָר, — האָט זיך דזשאָע פּערוואַונדערט אָנגערופּען —
 וואָס פֿאַר אַ גרויסע בוימער זענען דאָרט. מיר דאָכט זיך, אז פון אַ
 טויז אַזעלכע וואָלט מען ביי אונז געקענט מאַכען אַ גאַנצען
 וואַלד.

— דאָס זענען די באַאָבאָען, — האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט,
 — בעמראַכט נאָר דאָרט יענעם שמעמעל, האַלט ער געוויס פּרופּיציו אײַ-
 לען אַרום און אַרום. עס קען זיין, אז אונטער דעם בוים איז גע'הרגעט
 געוואָרען אין 1845 יאָהר דער פּראַנצויז מעזאַן. מיר פליהען איצט פּונקט
 איבער דעם דאָך דע-זע-לאַ-מאָראַ. אַהינצו האָט זיך דער פּראַנצויז
 אַליין אַוועקגעלאָזט, דער עלטסטער האָט איהם דאָ געחאַפט און צוגעבונ-
 דען צו אַ בוים באַאָבאָ און דערנאָך האָט ער איהם זינגענדיג געשנימען
 גלידערווייז. ער האָט איהם אַבוסעלע אײַנגעשנימען דעם האַלו און זיך
 געשמעלט פאַר זינע אויגען שאַרפען דאָס שמוציג מעסער, דערנאָך
 האָט ער איהם נאָר אָפּגעריסען דעם קאָפּ מיט די הענד. פּראַנקרייך האָט
 זיך פאַר דער רציחה אָנגענומען און צוגעשריבען צו דעם קאָמענדאַנט
 כּון זאַנזבאָר, מען זאָל חאַפען דעם רוצח. דער קאָמענדאַנט האָט אַלץ-
 דינג געמאָן, נאָר ער האָט איהם אָבער נישט געקענט געפינען.
 דזשאָען איז די מעשה נישט געפעלען און האָט אַ וואָג
 געמאָן:

— איך וואָלט איך געבעטען, מיין ליבער האַר, מיר זאָלען אין
 דעם קאַנט פליהען נאָך אַביסעל העכער. כּלעבען, עס וועט אַסך געוויג-
 טער זיין.

— דו ביסט נאָנץ גערעכט, דושאַע, — האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, — איך מוז ממילא פליהען העכער, ווייל דער באַרג דיטא-מי וועט אינו באַלד אַקעגען קומען, און ווערליג ווי מיר דאָכט זיך, וועלען מיר זיינער זיבען אויף דער נאַכט איבער איהם אַריבערפליהען.

— און דו ווילסט טאַקי היינט דאָרטען געכטיגען? — האָט קענערי געפרעגט.

— ווי ווייט מעגליך, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, וועלען מיר ביי נאַכט נישט פליהען, עס איז אפילו ניט קיין שום סכנה, נאָר עס איז דאָך קיין שכל נישט גלאַט איבערצופליהען אַפריקא, דער עיקר איז דאָך דאָס לאַנד צו בלאַטן.

ביז אהער האָבען מיר זיך, דאָנקען גאָט, אויף נאָר נישט צו בעקלאָגען, האָט זיך דושאַע אַריינגעמישט אין שמועס אַרײן. אומערום וואוהין מיר פליהען זעהען מיר פעלדער בעוואַקסען מיט תבואה, וועלדער מיט גוטע פירות און היינט געה גלויב די שרייבערס, אַז אַפריקא איז נאָר אַ סטעפּ.

— האָב נאָר אַביסעל צייט, דושאַע, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט. מיר וועלען ווייטער זעהען, וואָס עס וועט זײן.

אַרום האַלב זיבען פאַר נאַכט איז וויקטאָריע שוין געוועזען פאַר דעם באַרג דיטומי, דער באַרג איז אַזוי הויך, אַז מען דאַרף זיך אויפ-הויבען פופצעהן הונדערט איילען פון דער ערד, בכדי מען זאָל קענען איבער איהם אַריבערפליהען. דער דאָקטאָר האָט באַלד פאַרטרעטעט די היץ פון דעם גאָז מעהר מיט אַכטצעהן גראַד און „וויקטאָריע“ איז בשלום אַריבער דעם באַרג.

זיינער זיבען האָבען זיי זיך אָנגעהויבען אַראָבזולאָזען פון יענער זייט באַרג. דושאַע האָט אַרויסגעוואָרפען די אַנקערס פון דעם שיפעלע און איינער פון זיי [האָט זיך פערטשעפעט אין אַ טויטעלבוים. אַנווער דושאַע האָט זיך געשווינד אַראָבגעלאָזט אויף דעם שטריק פון דעם אַנ-קער און האָט איהם שטאַרק צוגעפונדען. דורך דעם זידענעם לייטעריל, האָט מען האָט איהם דערלאָנגט, איז ער ניך ווי אַ קאַץ אַרייפגעקלע-טערט צוריק אין שיפעלע אַרײן. דער לופטבאלאָן איז געבליבען שטעהן ווי צוגעשמידט, מחמת ער איז געווען פאַרשטעלט פאַר דעם מורה-היינד.

באלד האָט מען גרייט געמאַכט אַ וועטשערע און אונזערע רייזערע, האָט
האָבען זיך גוט אויסגעהוינגערט פליהענדיג אַ גאַנצען מאָג אין דער ריינער
לופט, האָבען געגעסען זעהר געשמאַק.

— וויפּעל, אַ שטייגער, זענען מיר היינט איינגעפלוויגען, — האָט קענעדי
געפרעגט.

דער דאָקטאָר האָט אַ קוק געגעבען אין זיין לאַנדקאַר, האָט
דאָרט איז געוועזען בעצייכענט דער וועג צו די גרויסע אָזערעס. וויפּעל
בורטאָן אין ספּעק זענען געגאַנגען, און האָט בערעכענט, אַז ער איז אין
דעם מאָג איינגעפלוויגען הונדערט און צוואַנציג מיל.

זיי האָבען צווישען זיך אָבגעמאַכט איינצומיילען די נאַכט אין דריי
וואַכען און אימליכער פון זיי זאָל צו זיין משמר ניט שלאָפען. דעם דאָקט-
מאַרס משמר איז געוועזען ביז האַלבער נאַכט, קענעדי'ס פון האַלבער
נאַכט ביז דריי און דוּשאָעס פון דריי ביז מאָג. קענעדי און דוּשאָע האָ-
בען זיך געלעגט שלאָפען איינגעוויקעלט אין קאָלדרעס און דער דאָקטאָר
האָט זיך אַנדערגעשטעלט אויף דער וואַך

די נאכט איז אָבגעלויפֿען בשלום, נאָר קענעדי האָט זיך אין דער פֿריה ביים אויפשטעהן געקלאָגט, אז עס שוידערט איהם עפֿים דאָס לייב.

דער וועמער האָט זיך פֿאַרענדערט. דער הימעל איז געוועזן בעדעקט מיט שוואַרצע המאָרעס און עס האָט אויסגעזעהן, אז אָט גיסט זיך אַראָב אויף דער וועלט אַ גאַנצער מבול.

זינגאַמער, וואָס דאָרט האָבען זיך איצט געפֿונען אונזערע ריזענדע, איז מאַקי זעהר אַ טרויעריג לאַנד. אַ גאַנץ קיילעכדיג יאָהר געהט דאָרט רעגען, נאָר אַ פֿופֿצעהן טאָג אין חודש יאַנואַר בלישטשעט אַביסעל די זון. אַ שטאַרקער רעגען האָט אָבגעגאַסען אונזערע ריזענדע פֿון קאָפּ ביו די פֿיס. אויף דעם וועג אונטען זענען געלויפֿען גאַנצע טייכען וואַסער, און ביו דעם שיפעל האָט זיך אויפֿגעהויבען אַ געדיכטער טומאַן, וואָס האָט געהאַט אַ ריח פֿון סירקע.

— פֿון דעם טומאַן האָט שוין בורטאַן לאַנג דער וועלט מודיע געווען, יען, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופֿען, — ער שרייבט, אז אין דעם לאַנד איז דאָס רובֿ אזא ריח גלייך ווי אונטער איטליכען בוים וואָלט געלעגען אַ נבלה, ער האָט מאַקי רעכט און קענעדי איז דעריבער נישט געוונד, ווייל מיר זענען דאָ אַ גאַנצע נאכט ~~מאָנען~~.

— מיר ווייזט זיך מאַקי אויס, אז איך האָב אַ שטאַרק פיבער, האָט זיך קענעדי געקלאָגט.

— עס איז ניט קיין חדוש, מיין לעבען! — האָט צו איהם דער דאָקטאָר געזאָגט — מיר געפינען זיך איצט סאַמע איז דעם אומגעווינד.

פמען שטיקעל לאנד פון גאנץ אפריקא. נאָר מיר וועלען באַלד אונזען פון דאָנען.

דער ספרימטער דושאָע האָט אין איין מינוט אָבגעכונדען דעם אַנקער און דורך דעם זיידענעם ליטער איז ער צוריק צוריק אין דעם שיפעל. דער דאָקטאָר האָט ניד אָנגעוואַרטט דעם גאָז און וויקטאָריע איז הידער אַוועקגעפלייגען. דורך דעם געדיכטען, אומגעוונטען טומאן האָט מען קיום אַרויסגעזעהען עטליכע קליינע שטיבלעך. אין אַפריקא איז קיין חדוש ניט, מען זאָל געפינען נאָהענט פון אַנאָן אומגעוונד שטיקעל לאַנד אין אָרט, וואו מען קען יאָ לעבען. קענעדי האָט זעהר געליטען, און דאָס פיבער האָט איהם געמאַכט נאָר אויס לעבן.

— עס איז אָבער ניט די צייט קראַנק צו זיין, האָט קענעדי געזאָגט, אַריינגעהענדיג אין דער פּאַלאַטקע אָביסעל זיך צו צולעגען.

— האָב אָביסעל געדולד, האָט זיך דער דאָקטאָר צו איהם אָנגערופען די וועסט באַלד גענווען ווערען. טאָטער האָט דו מאַקי באַטת עפּיס אין איינגערייניש אין דיין אַפטייקל, וועל איך עס אַראָבשלינגען צו די באַכענדיג די אייגען.

איך וועל דיר געבען אזא טין רפואה, האָט דער דאָקטאָר געענט. פערט, וואָס עס קאָסט נישט קיין פּרוטה און זי וועט דיר געוויס העלפּען. מיר וועלען זיך אויפהויבען העכער פון די וואַלקען, וואָס רינגלען אונז אַרום, וועלען מיר פטור ווערען פון דעם פאַרפעסטעטען אַויר. וואַרט נאָר אָביסעל, וועסט דו זעהן, וואָס ריינע לופט בעטייט.

עס האָט ניט געדויערט קיין זעהן מינוט, האָבען זיך אונזערע דיזענרע אויפגעהויבען איבער דער פיכטער לופט.

— דער לופטבאלאָן איז פשוט אַ גן-עדן, האָט קענעדי געזאָגט, אַ עס איז איהם אָביסעל בעסער געוואָרען. דו שיקסט מיך, סאַמעל, געניסען די ריינע לופט אַקוראַט ווי ביי אונז די דאָקטוירים שיקען זייערע קראַנקע קיין איטאַליען.

די וואַלקענס אונטער דעם שיפעלע האָבען זיך זעהר שטען אויסגע- פּימען, די שטראַהלען פון דער זון האָבען זיך אין זיי אָבגעשפּיגעלט אַי

אלערלי קאלירען. „וויקטאָריע“ איז דענסטמאָל געפלויענען הויך פון דער ערד צוויי טויזענד איילען. די ערד איז שווער געוועזען צו זעהן. אַ מייל פופציג פון דער ווייטענס האָט אַרויסגעקוקט דער גלאַנצענדיגער שפיץ פון דעם גרויסען באַרג רובענאָ. דער ווינד האָט געטראָגען דעם לופט-באלאָן צוואַנציג מייל אַ שעה, נאָך די רייזערע האָבען נאָך נישט גע-פיהלט, ווי אזוי גיך זיי פליהען. דער דאָקטאָר האָט טאַקי געטראָפען, אין דריי שעה אַרום האָט קענעדי שוין מעהר ניט געפיהלט קיין שום קעלט און האָט געגעסען מיט אַ גוטען אַפעטיט. די רייזע לופט האָט איהם אַ סך בעסער געהאַלפּען ווי הינא-פראַשקעס. אַרום זייער צעהן אין דער פּריה האָט זיך אויסגעלייטערט. די וואָלקענס זענען זיך צוגאנגע-גען, די ערד האָט זיך אָנגעהויבען אַרויסצוועהן און „וויקטאָריע“ האָט זיך אַראָבגעלאָזט אַביסעל נידריגער. דער דאָקטאָר האָט אין דער לופט גע-זוכט אַ ווינטעל, וואָס ער זאָל טראָגען דעם לופטבאלאָן קיין צפון-זייט און אזאָ מין ווינטעל האָט ער געפונען אין דער הויך דריי הונדערט איילען פון דער ערד. די ערד איז ווידער געוואָרען בערגיג, זינגאַמעראַ מיט איהרע קאָקסבוימער האָט מען שוין מעהר ניט אַרויסגעזעהן, דערפאַר האָבען זיך באַלד געוויזען שאַרפע שפיצען פון הויכע צעוואָרפענע בערג.

— מיר דאכט זיך, — האָט קענעדי זיך אָנגערופען, — אַז אין די בערגלעך וועלען מיר בעקימען אַ גוטען קלאַפּ.

— האָב קיין מורא נישט! האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, מיר וועלען זיך קיין זעץ מיט מאָן.

— זעה בעסער, ווען מיר זאָלען דאַרפּען דאָ געהן צו פּוס, וואָל-מען מיר איצט געמוזט ביז איבער די קניע קריכען אין דער אומגעזונדער בלאָטע. פון זאנויבאר ביז אהער וואָלמען אונזערע קעמלען פּיסלעכווייז אויסגעפּאַר'ט, מיר אַליין וואָלמען אויך אַ פנים געהאַט, ווי די מתים, בעשטענדיג וואָלמען מיר געהאַט צו טאָן מיט אונזערע קאָנדוקטאָרען. ביי טאָן וואָלמען מיר געלימען פון דער פּייכטער היץ, ביי נאכט פון דער שרעקליכער קעלט און פון אלערליי ביזע פּליגען, וואָס בייסען אַזש משיגע צו ווערען. איך רעד שוין ניט פון די חיות רעות און פון די ווילדע פעלקער. איהר זאָלט הערען, מיינע פּריינד, די שרעקליכע מעשיות פון רייזערע, וואָס זענען דאָ געזאָגען צו-פּוס. וואָלט איהר פשוט גע-וויינט, ווי קינדער.

ארום זינער עלף זענען די ריזענדע געפרויגען איבער דעם אַזיע-
דע אימענוז. די אַינוואוינער פון די דאָרמיגע בערגלעך האָבען, נעבעך,
אומזיסט געפריווט שיסען אַקעגען דעם לופטבאלאָן, ער איז זיך, ווייטער גאָנג
רוהיג געפלויען.

— מינע פריינד, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען, מיר קומען
שוין גאָנג נאָהענט צו דעם באַרג רובענאָ, וואָס אין דעם היגען לשון
הייסט עס דער טויער פון די ווינטען. מיר מווען זיך גאָנג הויך אויפ-
הויבען, בכדי אויסצומיידען די שאַרפע שפיצען פון דעם באַרג. וועדליג
מיין לאַנדקארט ווייזט, וועלען מיר מווען גרייכען ביז צווייטויענד מיט
פינף הונדערט איילען אין דער הויך.

און טאָקי באַלד האָט דער דאָקטאָר אַ וואַרעם געטאָן דעם נאָז,
איז דער לופטבאלאָן אַרויף העכער און העכער.

— ווי הויך קען מען פליהען אין דער לופט? — האָט דושאָע גע-
פרעגט.

דער דאָקטאָר האָט איהם דערויף געענטפערט:

— דו זאָלסט וויסען, אַז די ערד איז אַרומגערינגעלט מיט דער
לופט, וואָס מיר אָטהעמען, אַ וויערסט זעכציג אין דער הויך. מיט אַ
גרויסען לופטבאלאָן קען מען זעהר הויך פליהען. אזוי ווי עס האָבען
שוין דאָס געטאָן די גרויסע געלעהרענטע בריאַשי און געליוסאָק. נאָר ביי
זיי איז דענסטמאָל אַרויס בלוט פון דעם מויל און די אויערען. מיט עס-
ליכע יאָהר צוריק האָבען זיך צוויי פראַנצויזען באַראַל און ביקסוּאָ
אַינגעשטעלט פליהען נאָר הויך, העט, העט אין דער דינער לופט.
זייער לופטבאלאָן אָבער האָט זיך צוריסען. — און זיי זענען טאָקי אַראָב-
געפאלען? האָט קענעדי איבער געשלאָגען דעם שמועס.

— סטייטש ווי דען, — האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, —
זיי זענען אָבער אַראָבגעפאלען ווי געלערענטע מענשען און האָבען זיך
קיין שום זעץ נישט געטאָן. נאָר נחזור לענינינו, פליהען קען מען טאָקי
הויך, איהר דאַרפט אָבער וויסען, אַז וואָס ווייטער פון דער ערד הערט
די לופט אַלץ דינער, אזוי, אַז דריי טויענד איילען אין דער הויך [ווערט
זי שוין אזוי דין, אַז מען הערט נישט דאָרטען גוט דאָס קול, בשעת מען
רעדט, ווי אין דער-גידעריג, און מען קען טאָקי דאָרטען אויך ניט אזוי גוט זע-
הען. מענשען און חיות אויף דער ערד פערשווינדען נאָר פון די אייגען,

די ברייטע וועגען זעהן אויס ווי שמאלע סטענעלעך און די גרויסע אַזיע-
רעם ווי קליינע קאליוזשעס.

דער ווינד האָט זעהר שטארק געטראָגען דעם לופטבאלאָן איבער
הויכע פוסטע בערג, וואָס זענען אייביג בעדעקט מיט שנעע. דער דאָק-
טאָר האָט אָפגעמאַלט די בערג אויף פּאַפיר. פון יענער זייט באַרג רוי-
בענאָ האָט זיך „וויקטאָריע“ אָנגעהויבען אַראָפצולאָזען און איז אַלץ געהענ-
טער צוגעפלויוגען צו דער ערד, וואָס דאָרט האָבען זיך געזעהען וועלד-
לעך. מען האָט אַראָפגעלאָזט די אנקערס און איין אנקער האָט זיך פאַרטשעפעט
אין אַ צווייג פון אַ גרויסען בוים. דושאַע האָט זיך געשווינד אַראָפגעלאָזט
און שטארק צוגעבונדען דעם אנקער. דער דאָקטאָר האָט ניט פערלאָ-
שען זיין גאַז-רעהריל, בכדי דער לופטבאלאָן זאָל זיך האַלטען אין דער
לופט. דער ווינד האָט זיך געלענט.

— איצט, קענעדי, — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, — נעהם, זי
מוחל, צוויי ביקסען פאַר דיר און פאַר דושאַע און האַפּט אַ גאַזעלע, דאָס
איז אַ טין ווילדע ציג, צו מיטאַג.

— אַ נו, דושאַע, האָט זיך קענעדי אָנגערופען אַראָפּקו-
פּון דעם שיפעלע, — קום לאָז מיר געהן אויף געיעג.

דושאַע האָט זיך ניט געלאָזט לאַנג בעמען, איז ראַפּטום
געשפרונגען פון דעם בוים און דער דאָקטאָר האָט פערלאָשען דאָס
רעהריל.

— פליהט נאָר נישט אַוועק, מיין האַר, — האָט דושאַע געזאָגט.

— זי גאַנץ רודהג, האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, דער
לופטבאלאָן איז שטארק צוגעבונדען. איך וועל מיר דאָ דערווילע שריי-
בען, אויב איך וועל זעהן עפּיס אַ סכּנה, וועל איר אויסשיסען מיט
ביקס, זאָלט איהר, למען השם, באלד קומען.

ה.

דאָס אָרט, וואוהין קענעדי און דושאָע האָבען זיך געלאָזט אויף
 יאָכט, האָט אויסגעזעהן ווי אַ מדבר, שטארק טרוקען און צושפאלטען
 פאַר גרויס היץ. ערטרעוויז איז ניכר געוועזן אַ שפור פון דורכגעצויגענע
 שירות, און בינער פון מענשען און פון חיות האָבען זיך דאָרטען גע-
 וואָלגערט אויף דער ערד אויסגעמישט מיט ליים און בלאָטע. אין אַ
 האַלבער שעה אַרום זענען אינווערע יעגער געקומען אין אַ וואַלד אַרײַן
 פון גוממיבוימער. זיי זענען געגאנגען זעהר פאָרויכטיג און האָבען גע-
 האַלטען די געלאָדענע ביקסען גרייט צום שיסען. קענעדי האָט אַ ווינק
 געטאָן דושאָען, ער זאָל נישט רעדען, און ביידע האָבען זיך פערטאיעט
 אונטער אַ בוים צו-צוהערען, אויב עס ריהרט זיך ניט עפּים אין וואַלד.
 באַלד האָבען זיי דערזעהן, אַ נישט ווייט פון זיי איז צוגעגאנגען צו
 אַיין אויסגעטריקענט טייכעל אַ קליינע סטאָדע אינדען (גאָזעלען) צו שטילען
 דעם דאָרשט. קענעדי האָט זיך גאַנץ שטיל דורכגעשטופט צווישען די
 בוימער, און אַז ער איז שוין גאָהענט געשמאנגען געבען דער סטאָדע,
 האָט ער מיט אַמאָל אויסגעשאָסען און געטראָפען אַיין גאָזעלע. די
 איבריגע זענען זיך צולויפען.

די גאָזעלע איז זעהר אַ שענע חיה, איהר פלייש איז געשמאַק,
 עס האָט דעם זיבעטען טעם, דאָס פעל פאַרנעהמט די אויגען און דעריבער
 האָט קענעדי'ן האַרציג באַנג געטאָן, וואָס ער קען נישט מיטנעהמען דאָס
 פעל, מחמת עס וועט זיין שווער פאַר דעם לופטבאַלאָן. נאָר דושאָע
 אָבער האָט זיך צו איהם אָנגערופען:

— וואָס מײַג אײך דאָס פעל, מאַכט בעסער אַ פרייעמשעק פון
 שטיינער, וועל איך מיך שטעלען אָבבראָטען דאָס פלייש פון דער דעה.

קענעדי האָט אויפגעשטעלט אַיין אייוועלע, דושאָע האָט אויס-
 געשנימען די לעדוועצע און אַלע נומע חלקים פלייש און האָט געמאַכט

א גוט געבראָטענס. אין מיטען דער שמחה האָבען זיי דערהערט אַ שאַם פון אַ ביקס, איז זיי באַקום אַרויסגעפאלען דער ביסען פאַר מראָ, מאַמער האָט זיך דעם דאָקטאָר עפּים אַיין אומגליק געטראָפּען. זיי האָבען גע-שווינד גענומען זייער געבראָטענס אין זענען נאָר אין איין אָמעס געלאָפּען צו דעם לופטבאלאָן. לויפענדיג האָבען זיי דערהערט נאָך אַ שאַם.

— אַך, האָט דושאַע געזאָגט, לאַמיר לויפּען ניכער, דער דאָקטאָר מוז זיין אין אַ גרויסער סכּנה.

קיים זענען זיי געהענטער צוגעקומען, האָבען זיי דערוועהן פון ווייטענס עפּים ווי אַ גאַנצע מחנה נעגערען און עטליכע פון דער מחנה קלעטערען שוין כאַקע אויף דעם בוים, צו וועלכען דער לופטבאלאָן איז צוגעבונדען. דער דאָקטאָר איז באמת געוועזען אין אַ גרויסער סכּנה. דושאַע האָט געציטערט פאַר שרעק. קענעדי אָבער האָט איהם גע-שטאַרקט.

— מיר דאַרפּען איצט, האָט ער געזאָגט, זיין גאַנץ קאַלטבלוט. מיט אונזערע ביקסען קענען מיר פיער שטיק אַנידערלעגען.

אידער זיי זענען נאָך צוגעקומען, האָט דער דאָקטאָר ווידער אויס-געשאַסען און איינער פון די שוואַרצע איז אַראָבגעפאלען טויט און גע-בליבען הענגען אויף דעם בוים.

— גוט נאָר אַ בליק, מיין ליבער האַר — האָט דושאַע אַ געשריי געטאָן, — עפּים הענגט דאָרטען דער שוואַרצער רוח נאָר אין דער לופט, מיט וואָס האַלט ער זיך צו? אַהא, זעהט נאָר, עס איז דאָך נאָר מאַלפעס, און די דערשאַסענע הענגט פאַרמשעפעט ביי דעם עק: נו, מיט זיי איז, כלעבען, פאַרט גלייכער האָבען צו מאָן ווי מיט די ווילדע מענשען

באמת איז דאָס מאַקי געוועזען צינאָפּאלען, דאָס הייסט זעהר שרעקליכע מאַלפעס, וואָס האָבען קעפּ ווי ביי הינד. ווי באלד קענעדי און דושאַע האָבען אויף זיי עטליכע מאָל אויסגעשאַסען, זענען עטליכע געבליבען ליגען טויט אויף דעם אָרט, די איבריגע זענען זיך געשווינד צולאָפּען, און איין מינוט איז קענעדי אַרויפּגקראַכען אויף דעם ליטער אין שיפעל אַרײַן, דושאַע האָט זיך אַרויפּגעקאַראַפּקעט אויף דעם בוים. האָט אָבגעבונדען דעם אַנקער, אַריינגעשפרונגען אין שיפעל און דער לופטבאלאָן האָט זיך אויפּגעהויבען אין דער הויך.

— נו, מיר האבען געהאט א נוט פעקיל, — האָט זיך דזשאָע אָנגערופען, — עס איז נאָך אַ גליק, וואָס דאָס זענען געוועזען מאלפעס און מיר האָבען באלד דערהערט דעם שאַם. נאָר אז נאָט האָט אונז שוין יאָ געהאלפֿען, לאָמיר זשע מאַכען אַ פּוס'ע און פּערבייסען מיט אַ פּריש שטיקעל געבראָטענס.

דזשאָע האָט געגרייט צום טיש און האָט דערלאָנגט אימליכען אַ גוט קעלישיקעל אַראַק.

— מיר דאַכט זיך, האָט ער געוואָגט, אז דער האַר קענעדי האָט נישט קיין חרטה, וואָס ער איז מיט אונז געפּאָהרען. ער עסט אָהן עין-הרע נאַנץ געשמאַק די קאָטלעמען פּון דער גאַזעלע. איך זאָג אײַך, בנאמנות, אז איך וואָלט מיין נאַנץ לעבען געגעסען נאָר גאַזעלען פּון אַפּריקא און געטרויקען אַראַק פּון ענגלאַנד.

עס איז שוין געוועזען זיינער פּיער נאָך האַלבענטאָג, און ווערליב דער באַראָמעטער האָט געוווּזען, איז דער לופטבאלאָן געפּלויגען זיבענ-הונדערט איילען אין דער הויך, דער דאָקטאָר האָט אַליץ געוואַרעמט דעם גאַז בכדי דער לופטבאלאָן זאָל זיך נישט אַראָבלאָוען נידעריג. אַרום זיינער זיבען איז, וויקטאָריע" געפּלויגען איבער דעם טאָל קאַניעמע. דער טאָל פּערנעהמט אַ מייל צעהן מיט אַ סך דערפּער, וואָס זענען אַרומ-גערינגעלט מיט באַאָבאַבען און אַנדערע בוימער.

— דאָ איז די הויפּטשטאָדט פּון דעם סולטאַן אונגאַן, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען. ווי עס שיינט, זענען די היגע מענשען עפּים פּיינער פּון די אַנדערע ווילדע פעלקער, און דאָ פּערקויפען שוין זעל-מען די עלטערען זייערע קינדער פאַר שקאַפּען, נאָר פּונדעסמווענען זיצט מען נאָך דאָ אין די געצעלטען אינאיינעם מיט די בהמית.

נאָר וואָס די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָט זיך דער הימעל נאַנץ שען אויסגעשמערענט און דער ווינד, וואָס האָט געבלאָוען ביי טאָג, האָט זיך אינגאַנצען געלענט: דער דאָקטאָר האָט אומויסט גענוכט ערנעץ אַ לופטעל, וואָס זאָל טראָגען דעם לופטבאלאָן, דעריבער האָט ער זיך בעשלאָסען צו נעכטיגען פּשוט אין דער לופט, פינף הונדערט איילען הויך פּון דער ערד. וויקטאָריע" איז געבליבען שטעהן אין דער לופט און האָט זיך ניט געריהרט פּון דעם אָרט. קענעדי און דזשאָע האָבען זיך דרוהיג געלענט שלאָפען אויף זייערע געלעגערס און דער דאָקטאָר האָט

זיך אנדערנעשטעלט אויף דער וואך. ארום האלבע נאכט איז קענעדיר אויפגעשטאנען צו זיין משמר, דער דאָקטאָר האָט איהם אָנגעוואָגט איידער ער איז זיך געגאנגען לעגען אַברוהען, אז ער זאל האָבען אין זינגען זיך אָפט צוקוקען אויף דעם באַראַמעטער און אז ער וועט פיהלען די קליינ-סמע פערענדערונג אין דער לופט, זאל ער איהם באַלד אויפוועקען.

דאָ נאכט איז געוועזן זעהר אַ קאַלטע. די אַלע הונגעריגע חיות זענען אַרויסגעקראַכען פון זייערע נאַרעס און האָבען אין דער פינסטער אָבגעגעבען קאַנצערט אויף אַלערליי שרעקליכע קולות. די זשאַבעס האָבען זיך אָנגערופען אויף זייער קולכעל בשעת די שאַקאלען האָבען זיך צושרינגען אויף אַ וויינענדיג קול, דער לייב האָט שטאַרק געברומט און האָט אונטערגעהאַלטען די קאַמפּאַניע ווי אַ באַס. אז דער דאָקטאָר האָט אין דער פריה אַ בליק געמאַן אויף דעם באַראַמעטער, האָט ער געזעהן, אז ביי דער נאכט האָט דער ווינד אָנגעהויבען בלאָזען נאָר אין איין אנדער זייט, און דער לופטבאלאָן איז אָבגעפלויען קיין צפון-זייט דרייסיג מייל אין צוויי שעה, ער איז געפלויען איבער סקאַלעס, איבער שטיינער פון דעם לאַנד מאַבענגורו, דאָרט האָבען זיך אומערדום גע-וואַלנערט זעהר פיל ווייסע ביינער, פון ווילדע אָקסען און עלפאַנטען. ביימער זענען דאָרט געוועזן וועניג. נאָר פון דערווייטענס צו מזרח-זייט האָבען זיך אַרויסגעוועהן געדריכטע וועלדער, וואָס אין זיי זענען געשטאַנען עטליכע דערפער.

— מיר פליהען גוט, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען: אָט אין דושיגוא-לאַ מקאָא, מיר וועלען זיך דאָ צושטעלען אויף עטליכע מינוט, זיך וואַסעווען מיט וואַסער, וואָס מען דאַרף האָבען צו דעם גאָל-דעהריל, עס איז אפילו ניטאָ צו דער האַנד קיין בוים, נאָר מען מוז פרווען ווי עס איז פאַרטשעפען דעם לופטבאלאָן. דער לופטבאלאָן האָט זיך אָנגעהויבען אַראַבצולאָזען אַלץ געהענטער צו דער ערד, דוּשאַע האָט אַרויסגעוואַרפען די אַנקערס און איינער פון זיי האָט זיך פאַרטשעפעט אין אַ שפּאַלט פון אַ פעלזענשטיין. ווי באַלד וויקטאָריע איז געבליבען שטעהן, איז דוּשאַע אַראַבגעשפרונגען מיט אַפעסעלע אין דער האַנד און איז גע-לאָפען נאָך וואַסער, אין אַ האַלבער שעה אַרום איז ער געקומען צוריק, ער האָט אויף דעם וועג נאָר נישט געזעהן, נאָר אויסגעשפּרייטע געצען צו האַבען עלפאַנטען. דער דאָקטאָר האָט שטאַרק אַרויסגעקוקט איידער דוּשאַע איז צוריקגעקומען, מחמת אויף דעם שטיקעל לאַנד איז געווען

א גרויסע סכנה לאנג זיך אויפצוהאלמען. אין איין מינוט האָט דזשאָע אַריינגעשטעלט דאָס וואַסער, אַרויסגענומען דעם אַנקער און אַ שפּרונג געטאָן אין שיפעל, דער דאָקטאָר האָט פּערגרעסערט דעם פּלאַם און דער לופטבאלאָן האָט זיך ווידער געלאָזט אויף זיין רייזע. —

דאָס אָרט, וואו זיי האָבען זיך אָבגעשטעלט וואַסער צו געהמען, האָט זיך געפונען אַ מייל הונדערט פון דעם בעריהמען דאָרף קאַזענאַ, און אזוי ווי דער ווינד האָט געבלאָזען אַהינצו, האָבען אונזערע רייזערע געקענט האָפען, אז זיי וועלען נאָך אין דעם אייגענעם טאָג אַהין קומען. זענען געפּלויגען איבער די דערפער טעמבאָ און טוראַ-וועלס, וואָס דאָרטען וואַקסען זעהר גרויסע בוימער און הוכער קאַקטוס, אַרום זייגער צוויי ביי טאָג איז „וויקטאָריאַ“ שוין געפּלויגען איבער קאַזענאַ, וואָס עס שטעהט דרייהונדערט פופציג מייל פון דעם ים,

— פון זאַניבאַר, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, זענען מיר אַוועק זיינע ניין אין דער פּריה און אין צוויי טעג זענען מיר אַיינגעפּלויגען אַ מייל פּינף הונדערט. דער קאַפיטאַן בורטאָן און ספּעק האָבען געמאַכט די אייגענע רייזע איז פּינף חדשים.

ז.

קאזענ, וואָס דאָרטען וויצט דער סולטאַן, איז איינענמליך ניט קיין שטאָדט. זי בעשטעהט נאָר פון זעקס דערפער מיט קליינע הייזלעך, וואָס נעבען איטליכען געפינט זיך אַ קליין הויפעל און אַ שען גאָרטענדיל מיט אַלערליי שמעקענדיגע קרייטעכצער. די דאָרטיגע איינוואוינער בוקען זיך צו דער לבנה. שוין פון גאַנץ לאַנג אָן האָט זיך דאָרט בעזעצט איין אַראַבישער שבט אָמאַני, וואָס האט תמיד געפיהרט אַ גרויסען האַנדעל מיט גומי, מיט עלפענביין, מיט צייץ און מיט שקלאַפען, און איז דערפון אזוי נתעשר געוואָרען, אַז די רייכע סוחרים פון דעם שבט טוהען שוין איצט ניט אַליין קיין האַנד אין קאלט וואַסער, זיצען נאָר דעם גאַנצען טאָג מיט די פלגשים, עסען, טרינקען, רייכערען לולקעס און פערזאָרגען זייער מסחר אין די ווייטע מקומות אַריין דורך משולחים אין קאַזענ זענען אַלע גרעסטע ירידין פון מיטעל-אַפריקא. די איינוואוינער פון דרום-זייט פיהרען אַהינצו שקלאַפען און עלפענביין, די סוחרים פון מערב בריינגען אַהין באַנוויל, גלאַזוואַרג און פל אַ מיני סחורות פון די פעלקער וועגען, וואָס וואוינען נעבען די גרויסע אָזערעס. אויף די מאַרקען פון קאזענ איז תמיד אַ רעש, אַ געפילדער, מען הערט נאָר בעשטענדיג דאָס געשריי פון טרענערס, דאָס הירושען פון עולען און מוילעולען, דאָס געזאַנג פון ווייבער און דאָס וויינען פון קינדער. אומערס ליגט צוואָרפען מאַטעריעס פון אַלערליי קאָלירען, פאַצערקעס, עלפענביין, האַנגי, מאַכאַק און באַנוויל. דער גאַנצער גערודער פון דעם יריד איז פלוצלים שטיל געבליבען, אַז דער לופטבאַלאָן האָט זיך אָנגעהויבען אַראָב-צולאָזען פונקט אין מיטען שטאָדט, אַלע מענשען פון דעם מאַרק, סוחרים שקלאַפען, קינד און קייט זענען זיך צולויפען אין די הייזער אַריין.

— איצט קען מען, כ'עבען, מאַכען אַ גאַנץ גוט געשעפט, האָט זיך דושאַע אָנגערופען, סחורות ל'גען דא פּחול הים און עס איז ניטאָ קיין

לעבעדיגע נשמה, מען קען געהמען וואָס דאָס האַרץ גלוסט, קיין האָהן
וואָל נישט קרעהען.

— האָסט אַ מעות, דושאַע, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, די
לייט האָבען זיך נאָר אויף אַ מינוט דערשראָקען, זיי וועלען אָבער
ציקאווע זיין און באלד צוריק קומען. מיר וועלען זיך טאָקי אַראָבלאָזען,
נאָר מען דארף זיך האַלטען אַביסעל פונדערווייטענס.

— מיינסטו טאָקי דאָ ספּעקולאַצעס צו מאַכען? האָט קענעדן
דעם דאָקטאָר געפרעגט.

— פאַר וואָס דען ניט? האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט, —
אַבי עס וועט נאָר מעגליך זיין. דאָ אין קאווע דארפֿען זיין אַראַבישע
סוחרים, וואָס זענען שוין ניט קיין ווילדע מענשען. איך געדענק, אז
בורטאָן און ספּעק האָבען זיך נאָר נישט געקענט אָבלויבען, ווי פריינד-
ליך מען האָט זיי דאָ אויפגענומען. לאָמיר אויך פרייווען אונווער גליק.

„וויקטאָריע“ האָט זיך אָנגעהויבען אַראָבצולאָזען אויף דער ערד,
און אַיין אַנקער האָט זיך פאַרטשעפּעט אין שפיץ פון אַ בוים, וואָס
שמעהט אויף דעם מאַרק. די אַיינוואוינער האָבען אַרויסגעשמעקט גאַנץ
פאַרויכטיג די קעפּ פון זייערע היילעך און געפרייווט אַרויסגעהן אויף
דער ליכטיגער וועלט. די דאָרטיגע מכשפים, וואָס הייסען וואַנאַנגי,
האָבען זיך געמאַכט האַרץ און צוגענאַנגען נאָהענטער צו דעם לופט-
באלאָן, באלד נאָך זיי איז צוגענאַנגען דער גאַנצער עולם, די פויקערס
האָבען אָנגעהויבען צו פויקען, און אלע האָבען אויפגעהויבען די הענד
צום הימעל.

— דאָס דאוונען זיי אזוי, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, אויב איך
נאר מיך נישט, וועלען מיר דאָ ביי די טפשים שפילען אַ גאַנץ וויכטיגע
ראַליע. איך מײן, אז דײַך, דושאַע, וועלען זיי מאַכען פאַר זייער
אָבגאַט.

אין דער מינוט טאָקי האָט איין מכשף אַ מאַך געמאַן מיט דער
האַנד און דער גאַנצער עולם איז געבליבען שטיל. ער האָט עפּים גע-
האַלטען אַ רעדע צו די רייווענדע, נאָר זיי האָבען נישט פּערשמאַנען דאָס
לשון. דער דאָקטאָר האָט געפרייווט רעדען אַראַביש, האָט מען איהם
געענטפערט. פון דעם בעל-דבר'נס רעד האָט זיך דער דאָקטאָר אָנ-
געשטויסען, אז די לייט האָבען אָנגענומען דעם לופטבאלאָן פאַר דער

לבנה וואָס איז געקומען צו זיי צוגאָסט מיט איהרע דריי זיהן. דער דאָקטאָר האָט זיי געזאָגט, אַז די לבנה געהט אַראָב איין מאָל אין טוי-זענד יאָהר זיך צו בעווייזען פאַר די מענשען, וואָס בוקען זיך צו איהר, ווען איינער האָט צו איהר עפעס אַ בקשה, זאָל ער זיך ניט שעמען און בעטען. דער מכשף האָט איהם דערויף געענטפערט, אַז דער סולטאַן איז שוין קראַנק פון עטליכע יאָהר און לאָזט בעטען, אַז דער לבנה'ס קינד זאָל איהם מבקר חולה זיין. דער דאָקטאָר האָט זיך אָנגערופען.

די לבנה האָט פערנומען דעם סולטאַנס געבעט. און ער געהט אַליין ברענגען איהם די רזואה. דער גאַנצער עולם האָט פאַר גרויס שמחה אָנגעהויבען צו זינגען, צו שרייען, און עס איז געוואָרען אַ גע-רודער ווי צווישען מיראַשקעס.

— מיינע פריינד, — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט צו זיינע לייט אויף ענגליש, — איך געה איצט צו דעם סולטאַן, איהר ביידע זאָלט למען השם, בלייבען אויף אייערע ערטער. דו, קענעדי, שטעה אין שיפעלע און וואַרעם פסדר דעם גאַז, און דו, דושאַע, שטעה אויף דער ערד נעבען לייטערייל און זייט ביידע גרייט, אַז ווען מען וועט דאַרפען, זאָלען מיר קענען באַלד אַוועקפליהען. פון מיר מאַכט זיך גאָר קיין עגמת נפש ניט, ווייל די שוטים מיינען, אַז די לבנה איז געקומען צו זיי מיט אַ וויזט און מיר זענען איהרע קינדער.

דער דאָקטאָר האָט מיט זיך גענומען זיין קליין אַפטייקעל און זיי אַראָב אויף דער ערד. דאָס געשריי פון דעם עולם איז נאָך גרעסער געוואָרען און זיי האָבען זיך געלאָזט געהן מיט דעם דאָקטאָר. דושאַע איז אויך אַראָבגעגאַנגען און האָט זיך אַנידער געזעצט נעבען לייטע-ריל, די פיס אונטער זיך ווי אַ טערק.

דעם דאָקטאָר פּערגיסאַן האָט מען געפיהרט מיט אַ קאַפעליע צו דעם סולטאַנס הויז, וואָס איז געשטאַנען ווייט פון דער שטאָדט. די וואַנגען האָבען איהם אַרומגערינגעלט און האָבען נישט צוגעלאָזט צו איהם דעם המון, וואָס האָט זיך זעהר געשטופט. מיט אַזוי אַ פאַראַד איז מען געגאַנגען זעהר פאַמעליך, עס איז געוועזען זייער דהיי און די זון האָט שטאַרק געשיינט, דעם סולטאַנס יורש עזר פון אַ קעפּס ווייב, נאָך זעהר אַ יונגער און אַ בחור מיט ברייטע פלייצעס איז אַרומגעגאַנגען מקבל פנים זיין דער לבנה'ס זעהן און האָט זיך פאַר איהם אויסגעצויגען.

זיי גרויס ער איז, אויף דער ערד. אין דריי פערטיל שעה ארום האָט זיך צום סוף די גאַנצע האָפטע ציונעלאָזט געהענטער צום סולטאַנס פּאַלאַץ, וואָס שמעהט אופ'ן באַרג. דאָס איז געוועזן אַ הויז אָהן פענע-סמער, נאָר מיט איין טיר, דער דאָך איז אָבגעשטאַנען פון די ווענד צוויי, אַז די לופט איז פריי אַריינגעגאַנגען אין שטוב. אויף די ווענד איז געוועזן אויסגעמאַלט מיט רוימען ליים מענשען און שלאַנגען. די לייב-וואכע האָט אָבגעגעבען דעם דאָקטאָר גרויס כבוד. דאָס זענען געוועזן זעהר געווינטע און שמאַרקע מענשען מיט לאַנגע האָר פּערפלאַכטען אין אַ סך צעפלעך, ביז איבער די פלייצעס, דאָס פנים איז ביי זיי געוועזן אויסגעשמירט פון די שליפען ביז דעם מויל, מיט שוואַרצע אָדער בלאַע פאַסען. אין די לאַנגע אויסגעצויגענע אויערען האָבען זיי געמאַנגען הילצערנע רייפעלעך און זייערע קליידער זענען געוועזן פון ליכטיגע קאַלירען. די סאַלדאַמען זענען געוועזן געוואָפענט מיט שפּייען, מיט בויגענס, מיט פיילען, מיט מעסערס, מיט לאַנגע אויסגעשטערבעטע סאַבלעס און מיט קליינע העקלעך.

דער דאָקטאָר איז אַריינגעגאַנגען אין פּאַלאַץ. האָטשע דער סולטאַן איז געוועזן קראַנק, פונדעסטוועגען האָט זיך דאָרטען שרעקליך גע-דודערט, און ביי דעם דאָקטאָרס אַריינקומען איז דאָס גערודער נאָך צוויי מאַל שמאַרקער געוואָרען ווי פריהער. איבער דער טיר זענען געהאַנגען חיי קמיות עקען פון האָזען און גרויעס פון ווילדע פּערד, וואָס הייסען צעברעס. אַ גאַנצע מחנה פון דעם סולטאַנס ווייבער האָבען זעהר שען אויפגענומען דעם דאָקטאָר, מען האָט איהם לכבוד צוגעשפּילט אַ וויזאַט אויף צימבלען און אויף זעהר אַ גרויסער קעסעלפויק. דאָס רוב פון די ווייבער זענען געוועזן זעהר חנ'עוויג. זיי האָבען געלאַכט און גע-רייכערט מאַכאַק אין גרויסע שוואַרצע לולקעס. זייערע לאַנגע קליידער האָט זיי זעהר שען געפאַסט. זעקס פון זיי, וואָס מען האָט געהאַלטען בעזונדער, זענען אויך געוועזן פרעהליך, האָטשע עס איז זיי געוועזן אָנגעברייט אַ וויסמער, אַ פינסטערער סוף. נאָך דעם סולטאַנס טויט האָט מען זיי געדאַרפט מיט איהם אינאיינעם בערגראָבען לעבעדיגערהייט, פרי זיי זאָלען איהם אין קבר אַביסעל פּערגגיגען פּערשאַפען.

אַנקוקענדיג דאָס אַלצדינג, איז דער דאָקטאָר צוגעגאַנגען צו אַ הילצערן בעטיל, און האָט דערזעהן אויף איהם דעם סולטאַן, אַ מענש פון אַ יאָהר שערציג, ליגט פּערמאַראַטשעט אָהן זיגען, מחמת ער האָט

געפיהרט א אויסגעלאסען לעבען. ויין קראנקהייט, וואָס האָט זיך שוין גע-
צויגען יאָהרען לאַנג, איז געוועזן פשוט אַ שכרות און קיין שום מיטעל
אין דער וועלט וואָלט שוין נישט מעהר געהאָלפּען, אַז דער שפורער
סולטאן זאָל זיך אויסניכטערן און שטעלען אויף די פיס.

דעם סולטאןס מקורבים און זיינע ווייבער האָבען זיך געקניעט און
אַינגעבייגען די קעפּ פּשעת דער דאָקטאָר איז צו איהם צוגעגאַנגען.
דער דאָקטאָר האָט איהם אַינגעגעבען עטליכע שטאַרקע טראָפענס, איז
דער שיכורער סולטאן, וואָס איז שוין עטליכע שעה געלעגען ווי אַ
טויטער, אַביסעל צו זיך געקומען אויף אַ רגע און האָט זיך עפּים ווי
אַ שאַקעל געטאַן. אלע האָבען פאַר שמחה אָנגעהויבען צו שרייען לכבוד
דעם דאָקטאָר. נאָר דעם דאָקטאָר האָט זיך שוין דאָס שרייען צוגעגעסען,
ער האָט זיך ווי עס איז אָבגעשטעפּעט פון דעם גאַנצען פעקיל, ער
האַט זיי מוחל געוועזן דעם גאַנצען כבוד, איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם
פּאַלאַץ און האָט זיך געלאָזט געהן צו „וויקטאָריע“. עס איז שוין גע-
וועזן זייער זעקס פאַר נאַכט.

דזשאַע איז זיך דערוויילע געזעסען די גאַנצע צייט רוהיג אונטען
געבען לייטעריל און האָט דאָרטען געוואַרט אויף דעם דאָקטאָר. דער
המון מענשען האָט איהם אָבגעגעבען גרויס כבוד. ער האָט זעהר גוט
געשפּילט זיין ראָליע, טאַקי ווי עס פּאַסט דער לכּנה'ס אַ קינד. ער האָט
זיך אפילו זעהר שען בענומען מיט די יונגע אפּריקאַנקעס, וואָס האָבען
אויף איהם געוואַרפען אייגען מיט גרויס בעווענדערונג, און האָט צו זיי
גערעדט מיט זיסע ריידעלעך.

— בוקט זיך צו מיר, האָט ער געזאָגט, איך בין, כּלעבען, אַ שענער
בחור, אַ יונג מיט ביינער, האָטשע דער לבנה'ס אַ קינד.

מען האָט איהם געבראַכט קרבנות ווי אַיין אָבנאָט, זאַנגען פון
גערשטען און אַ מין משקה פּאַמבע. דזשאַע האָט פאַר דרך ארץ גענומען
פּערוזכען די משקה, וואָס האָט אויסגעוועהען ווי שטאַרק ביער. נאָר ווי
ער האָט עס אָבער גענומען צו די ליפּען, האָט ער זיך שרעקליך
פּערקרימט מחמת גרויס שאַרפּקייט, און אלע האָבען גע-
מיינט, דאָס לאַכט ער אַזוי פאַר גרויס גוטסקייט. דערנאָך האָבען יונגע
מידלעך אָנגעהויבען זינגען אַ לידעל אלע אויף איין קול און האָבען זיך
אַרום איהם געדרעהט מיט אַ טאַנץ נאָר גרויסאַרטיג.

— אַ איהר טאנצט, האָט זיך דזשאַע אָנגערופען, כילעבען, און וועל אויך נישט בלייבען הינטערשמעליג און וועל אײך ווייזען, ווי מען טאנצט בײַ אונז.

ער האָט זיך טאַקי באַלד געשמעלט טאַנצען, נישט נעמאכט שיהות.

ער האָט זיך גערדעהט, געקרימט, געמאַכט מיט די פיס, מיט די הענט, און האָט זיך געבויען, געשאַקעלט, געמאַכט ווילדע אָנשמעלען. דער הסון האָט אויפגעפּענט מייל און אויערען און זיך נישט געקענט פּערחידושען, ווי אזוי די אָבנעטער טאַנצען דאָס אָביסעל אויף דער לבנה. און אזוי ווי די אַפּריקאַנער שפּעטען אַלצדינג נאָך ווי די מלפּעס, האָבען זיי באַלד אָנגעהויבען נאָכצומאַכען דזשאַעס טאַנץ מיט אַלע זיינע קינדער. עס איז געוואָרען אזא טאַראַראַם און אזא גערודער, אז מען איז שיער מויב געוואָרען. אין מיטען דער שמחה האָט דזשאַע דערזעהן, דער דאָקטאָר לויפט עפּים מיט שרעק און דער גאַנצער עולם שמופּט זיך אַרום איהם מיט בעס. וואָס קען דאָס באַטיימען, האָט דזשאַע זיך אַליין געפרעגט, איז אפשר דער סולטאַן געשמאַרבען אונטער דעם דאָקטאָרס רפואה? מען וואָלט אונז געמענט מקנא זיין. קענעדי האָט אויך פּערשמאַנען פּון דעם עולם'ס שרייען, אז זיי זענען דאָ אין אַ גרויסער סכנה, נאָר ער האָט נישט געקענט וויסען, פּון וואָס דאָס איז געקומען. דער גאָז איז געוועזען גוט אָנגעוואַרעמט און דער לופטבאַלאָן האָט זיך געריסען אַוועק צופּליהען. דער דאָקטאָר איז קיים מיט צרות צוגעגאַנגען צו דעם ליימע-דיל. דער נאַרישער עולם האָט פּאַרמ מורא געהאַט אָנצופּאַלען אויף לבנה'ס קינדער. דער דאָקטאָר האָט זיך גיך אַרויפּגעהאַפּט דורך דעם לייטעריל אין שיפעל אַרײַן און שאַע באַלד נאָך איהם.

— מען טאָר דאָ נישט אַ מינוט פּערלירען— האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, בינד נישט אָב דעם אַנקער, מיר וועלען איהם אָבשניידען.

— וואָס איז דאָ אזוינס געשעהן? — האָט דזשאַע און קענעדי געפרעגט.

— איהר זעהט דען נישט, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט, אז די אַט'ע לבנה איז איצט אויפגעגאַנגען?

— ווי די לייט האָבען דאָס דערזעהן, האָבען זיי אָנגעהויבען צו

שריען, אז מיר זענען נאָר אַבמאנשטשיקעס און דעריבער איז געוואָרען דער גאַנצער געפילדער.

— דזשאַע האָט אַרויסגעלאָזט אַ גרויס געלעכטער. די איינוואוי-
נער פון קאַזעג האָבען אויפגעהויבען אַקענען לופטבאַלאָן זייערע פילען.
נאָר אין מכשף האָט אַזוואונק געטאן דעם עולם און אלע האָבען אַראָב-
געלאָזט די הענד. דער מכשף איז אַרויף אויף דעם בוים און יאָט גע-
וואָלט דורך דעם שטריק אַראָבציהען דעם לופטבאַלאָן אויף דער
ערד.

— אפשר דאַרף מען אָבמאקען דעם שטריק? — האָט דזשאַע
געפרעגט.

— וואַרט נאָר אַביסעל, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, אָבמא-
קען מען העלען מיר קיינמאַל ניט פּערזאָנען, און עס איז דאָך אַ שוואַך
דער אַנקער.

דער מכשף האָט מיט זיין קריכען אָבגעבראַכען די צווייגען פון דעם
בוים און דער אַנקער האָט זיך אָבגעטשעפעט. דער מכשף איז אָבער
געבליבען זיצען אויף דעם אַנקער און דער לופטבאַלאָן האָט איהם אויפ-
געהויבען אין דער הויך. דער עולם האָט זיך זעהר דערשראָקען, חיי ווי
האָבען אַ בליק געטאָן, אז אינער פון זייערע וואַנאַנגען ווערט פּערשוואַונג.
דען פאַר זייערע אויגען.

— מיר דאַכט זיך, האָט קענעדי געזאָגט, אז די קליינע נסיעה
וועט איהם ניט שוואַרען, עס וועט ביי איהם ווערט זיין רבי-
געלד.

— אפשר איז נישקשה איהם פון דאַנען אַראָבצוואַרפען האָט דזשאַע
געפרעגט, אז דער לופטבאַלאָן איז שוין געפלויען טווענד אילען אין
דער הויך.

— ניין, מירן פריינד, — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, — מיר וועל-
לען איהם בעסער אַראָבלאָזען, לאָז ער זיך געוונדערהייט געהן אַ היים
און דערצעהלען, אז ער האָט געשפּאַצירט מיט דער לבנה אליין, וועלען
איהם זיינע ליים האַלטען זעהר בחשיבות, אָדער זיי וועלען איהם גע-
טעכען פאַר אַיין אָבנאָט.

אַנאַנצע האַלבע שעה האָט, וויקטאָריע געטראָגען דעם שוואַרץ

צען מכשף אין דער לופט, ער האָט פאַר שרעק אַליין ניט געוואוסט, האָט עס מיהוט זיך מיט איהם. אַז דער דאָקטאָר האָט אַ בליק געמאַן. אַז זיי פליהען שוין אויף אַ פּוּסטען פּלאַץ, האָט ער אויפגעהערט צו וואַרעמען דעם גאַז און דער לופטבאלאָן האָט זיך אָנגעהויבען אַראָבצו-לאָזען. דער מכשף האָט ניט געווארט ביז דאָס שיפעל וועט צו קומען צו דער ערד, ער האָט אַ שפרונג געמאַן אויף עטליכע אַיילען און האָט געמאַכט די גרויסע פליטה. דער לופטבאלאָן האָט זיך באלד אויפגעהוי-בען אין דער הויך.

— אָט, אַ פנים, אַז מען מאַך זיך ניט אויסגעבען פאַר דער לבנה'ס קינדער אָן איהר רשות, — האָט זיך דושאַע אָנגערופען, אַז זיי זענען שוין געוועזען העט ווייט אין דער לופט. — זי האָט אונז שיער ניט אָבגעשפילט אַ גוטע חתונה. האָט איהר נישט דאָרטען אפשר, האָר דאָקטאָר, דער לבנה איהר גאַנצען שם קאַליע געמאַכט מיט אַיער רפואה ?

— מאַקי באמת, האָט קענעדי געפרעגט, וואָס איז דאָס פאַר אַ נפש דער סולטאַן פון קאַזענ ?

— עט, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, זיין אַלמער שפור, וואָס איז נוטה למות. זיין טויט, מיין איך, וועט עפּים ניט אַזוי שטאַרק באַנג טיין דעם עולם. פון דעם, וואָס עס האָט זיך איצט מיט אונז פאַסירט קען מען זיך אַ מוסר געהמען, אַז אַלע גדולות און כבוד זענען נישט קיין אַייביג געוועהר.

— האָט מיר נישט קיין פאַראיבעל, האָט דושאַע געזאָגט, מיר, בילעבען, איז דער כבוד זעהר ניהא געוועזען. ווי איהר ווילט זיך, היי-סען דער לבנה'ס אַ קינד איז גאָר ניט שלעכט. צום שלימול אָבער האָט זיך די לבנה געדאַרפט בעווייזען און נאָך אינגאַנצען רויט ווי פּיער. זי איז אודאי אויף אונז שטאַרק אין כּעס געוועזען.

ווי מען האָט זיך אַזוי געשמעקט און דושאַע האָט לוסטיג געמאַכט דעם עולם מיט זינע ווערטלעך, האָבען זיך אָנגעהויבען אין צפון-זייט צו ווייזען שוואַרצע שרעקליכע מאַרעס. אין מיטען איז דער הימעל געבליבן בען ריין, נאָר די לופט איז געוועזען עפּים שרעקליך שווער. אַ שטאַר-קער ווינד האָט זיך אויפגעהויבען אַרום זיגער אַכט און האָט אַ מראָג געגעבען, וויקטאָריען אַביסע צו מורח-זייט. אונזערע רייענדע זענען גע-

פלויען איין ערך פינף און דרייסיג מיל אַ שעה. אונטער זיי זענען גע-
שווינד געלויפֿען די שענע פעלדער פון מופטא, זיי האָבען פשוט פֿערט-
מען די אויגען מיט זייערע תבואות, עס איז נאָר אַ הענוג געוועזען זיי
אַנצוקוקען.

— די איינוואוינער פון דעם לאַנד, איבער וועלכען מיר פליהען
איצט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, בוקען זיך פון אייביג אָן צו דער
לבנה. דאָס איז איינס פון די בעסטע לענדער אין גאַנץ אמעריקא, עס
איז זעלטען ערגיץ צו געפינען אַזעלכע טייערע פרות און
תבואות.

— זאָגט מיר, מיין ליבער האר, האָט דושאַע זיך אָנגערופֿען, פאַר
וואָס קומט עס, אַז אַזעלכע ווילדע מענשען זאָלען האָבען אַזאַ פעט
ווינקעל?

— ווער ווייסט? האָט דער דאָקטאָר געענטפֿערט— עס קען זיין, אַז
מיט דער צייט וועלען דאָ וואוינען די געלערענטסטע און די ערעלסטע
פעלקער; עס קען זיין, אַז אין אַ סך יאָהרען אַרום, וועט די ערד פון
איראָפּא שוין קיין פח נישט האָבען מפרנס צו זיין איהרע איינוואוינער.
וועלען זיי אַלע אַריבערגעהן אַהער.

— דו מיינסט עס טאָקי ערנט? האָט קענעדי געפרעגט.

— יא, מיין פריינד, די היסטאָריע ווייזט אונז, אַז עס מוז אַזוי
זיין. דו ווייסט דאָך, פון וואַנען די פעלקער האָבען אָנגעהויבען צו וואַנ-
דערן, לכתחילה האָט אַזיען געקאָרמעט פיער טויזענד יאָהר כסדר די
גאַנצע וועלט, נאָר אַז ערטערזייז האָט די ערד אויפֿגעהערט צו געבען
איהר פרוכט, און שטאַט דער תבואה איז אויסגעוואַקסען אויף די פעל-
דער שטיינער, האָבען זיך פון דאָרט די מענשען אַוועקגעלאָזט קיין איי-
ראָפּא, וואָס זיי האָדעוועט זיי שוין צוויי טויזענד יאָהר. נאָר מיר זעהען,
אַז ביי אונז אין איראָפּא, וואָס ווערט וואָס אַ יאָהר מעהר יקרות און
הונגער, קראַנקהייטען, וואָס אונזערע זיידעס האָבען פון זיי גאָרנישט גע-
וואוסט, זענען ביי אונז שכיח— דאָס איז אַ סימן, אַז אונזער לאַנד ווערט
מאָגערער און פערלירט איהר פח. מיר זעהען, אַז אַ סך פעלקער פון
אונזער לאַנד ציהען זיך שוין איצט קיין אמעריקא. וואָס די ערד איז
דאָרטען נאָך יונג און פעט. נאָר מיט דער צייט וועט אמעריקא אויך
אַלט ווערען, איהרע וועלדער וועלען אויסגעהאַקט ווערען, איהרע פעל-

דער, וואָס טראָגען איצט צוויי מאָל אין יאָהר תבואה, וועלען שפעטער
 קוים אין מאָל אין יאָהר טראָגען. דענסטמאָל וועט אַפּריקאָ אויפגעהמע
 צו זיך די נייע דורות, איהרע פעטע פעלדער וועלען זיי שפּיזען מוים
 זענדער יאָהרען, און אז מען וועט בעארבייטען די ערד, וועט זי בעקן-
 מען נאָר אין אַנדער פנים, די שעדליכע לופט וועט ווערען ריין, געזונד
 די טייכען און וואַסערען, וואָס געהערען זיך איצט איינס מיט דעם אַני-
 דערען נישט אָן, וועלען צונויפגענומען ווערען דורך קאַנאַלען און אויף
 זיי וועלען געהן האַנדעלסשיפען און פאַרעהאַדען. דאָס שענע שטיקעל
 לאַנד, איבער וועלכען מיר פליהען, וועט אפשר אַ מאָל ווערען אַ גרויס
 קעניגרייך און וועט דאָרט ממציא זיין אַ כּך זאכען, נאָך אפשר מעהר
 שכלדיגער פון דעם טעלעגראַף און פאַראַמע מאַשינען.

אונזערע רייזענדע זענען געפלייגען איבער פעלדער און ווערדער
 איבער בערג, איבער מאָלען און גרויסע וואַסערען. קעמלען און אַנדערע
 בהמות זענען געשטאַנען אויף די פעלדער טיעף אין גראָז, אז מען האָט
 אַ קוים אַרױסגעזעהן. אין די געדיכטע וועלדער, וואָס האָבען אויסגע-
 זעהען פון דער הויך ווי קליינע וואַזאַנעס, האָבען זיך אויפגעהאַלטע
 לייבען, לעמפערטען און די שרעקליכע נאַכטוועלף, וואָס הייסען היענעס,
 די עלפאַנטען האָבען געהענדיג געטרעסעט מיט די שפּיזען בוימער און
 עס האָט זיך געהערט אַ קול פון די צווייגע, וואָס זיי האָבען אָפגעבראַ-
 כען מיט זייערע גרויסע צייהן

— אַך, — האָט קענעדי דער יעגער זיך אָנגערופען פאַר גרויס
 שמחה, — ווי גוט עס איז אין דעם אָרט צו געהן אויף דער יאָכט, דאָ
 זענען אזוי פיעל חיות, אז מען זאָל אפילו בלינדערהייט אויסשיסען
 וועט מען זיכער טרעפּען אַ חיה. מאַכער וואָלט איך מיך מאַקי
 געפּריווט?

— חלילה, האָט איהם דער דאָקטאָר געענטשערט, עס איז ניט
 איצט די צייט, די נאַכט פאַלש צו, זון די חמאַרעס רוקען זיך אויך אָן,
 עס וועט דונערן און בליצען. דו דאַרפסט וויסען, אז אין אַזעלכע הייסע
 ערטער, וואָס די היץ ברענט ווי אין גיהנם, זענען די דונערן זעהר
 שרעקליך. פיהלסט דו דען ניט, ווי עס איז געוואָרען שטאַרק פאַרנע,
 די היץ איז ניט אויסצוהאַלטען, עס איז ניטאָ קיין פּיצעל לופטעלע,
 דאָס וועט ניט אָבלויפען נלאַט, נאָט זאָל שומר ומציל זיין וואָס עס
 קען ווערען.

— אויב יא אזוי, האָט קענעדי געזאָגט, וואָלט אפשר בעסער גע-
וועזן זיך אַראָבצולאָזען אויף דער ערד.

— אוימגעקערט, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, איך טראַכט
זיך נאָך העכער אויפצוהויבען און ווען עס וועט נאָך מעגליך זיין, וועל
איך מיך נעהמען אויף זיבען, אַכט גראַד מעהר קיין צפון-זייט און פרי-
ווען צופליהען געהענטער צו די ערטער, וואָס מען איז משער, אַז דאָר-
טען זאָלען זיך געפינען די קוועלען, פון העלכע דער טייך נילוס געהט
ארויס. אפשר וועלען מיר נאָך דאָרט אויך געפינען אַ שפור פון דעם
קאָפיטאָן ספעק אָדער נאָר די גאַנצע שירא פון דעם רייזענרען
געגלין.

— זעה נאָר, — האָט קענעדי איבערגעשלאָגען דעם דאָקטאָרס
שמועס מיט אַ געשריי, — זעה נאָר דאָרט די בעהאַמאַסען, אָדער, ווי
מען רופט זיי נאָך אויך, די פלוספערד, וואָס קריכען אַרויס פון די טיי-
כען, ווי גרויס ווי דיק, ווי גראַב זיי זענען! היינט זעה דאָרטען אויך די
קראַקאָדילען, מיט וואָס פאַר אַ רעש אָטהעמען זיי. און זיהען אין זיי
אַריוו די לופט. עס איז זיי אַ פנים שטאַרק דושנע.

— אַ תענוג, כ'לעבען, צו רייזען אזוי ווי מיר, האָט דושאַע זיך
אַנגערופען, וואָס הערען מיר אַזעלכע ווילדע מונ'לים. האָר דאָך
טאָר, האָר קענעדי, קוקט נאָר אָן דאָרטען עפּים נאָר אַ נוצא חיות.
אפשר אַ צוויי הונדערט שטיק, וואָס געהען מחנות-ווייז. דאָס איז וועלף.

— ניין, דו האַסט אַ מעות, דושאַע, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, דאָס
זענען ווילדע הינד, זעהר בייזע, וואָס האָבען קיין מורא ניט אַנצופאַלען
אפילו אויף אַ לייב. זיי זענען פון אַלע חיות. דאָס ערנסטע בעגע-
געניש פאַר אַ רייזענרען, אין איין רגע צורייסען זיי איהם אויף
שטיקלעך.

אין דרויסען איז דערווייל געוואָרען האָס ווייטער הייסער, שטילער,
מען זאָל דאָס פיהלען עפּים אַ ווינטעלע, די לופט אינגאַנצען איז ווי
אַנטשלאָפען געוואָרען, עפּים ווי די בוחות זענען איהר אויסגעגאַנגען און
איז ניט אינשטאַנד געוועזען אים מינדעסטען זיך צו בעוועגען. אַלע פיי-
געל, גרויס און קליין, האָבען זיך בעהאַלטען צווישען די צווייגען פון
גערדיכטע בויםער. עס איז געוועזען אַלע סימנים, אַז באלד וועט ווערען
אַ נאָס-רעגען. זייער ניין ביי נאַכט איז דער לופטבאַלאַן געבליבען

שטעהן, און א שום בעוועגונג, איבער מוענע, א ארט, וואס בעשטעהט פון א סך דערפער און וואס אין דער צייט איז שוין שווער געוועזן זי צוועהן פון דער ווייטענס.

— אן, עס איז מיר זעהר דושנע, האָט קענעדי געזאָגט און גע-
סאָפעט גאָנץ שטאַרק, מיר שטעהען דאָך אין דער לופט און גיבען
זיך אפילו קיין ריהר ניט. וואָלט ניט בעסער געוועזן זיך פשוט אַראָב-
צולאָוען.

— סמייש, עס וועט דאָך אָבער ווערען א שטורם, — האָט דער
דאָקטאָר געענטפערט אַביסעל אונרוהיג.

— נו, אז דו האָסט יאָ מורא, דער ווינד זאָל שפעטער ערניץ
ניט פערטראָגען דעם לופטבאלאָן, איז דאָכט זיך ניטאָ קיין אַנדער מי-
טעל, ווי זיך אַראָבצולאָוען, האָט איהם קענעדי געזאָגט.

— אפשר וועט נאָך היינט ביי נאָכט גאָר ניט זיין, האָט זיך דושאָע
אַריינגעמישט אין דעם שמועס, — די וואָלקענס זענען לעת-עלה זעהר
הויך.

— אָט טאָקי מחמת דעם האָב איך מורא אַריבערצופליהען איבער
זי, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, מען וועט מווען זיך אויפהייבען
שרעקליך הויך, אויפהערען אינגאָנצען צו זעהן די ערד און לאָוען זיך
גלאַט אויף מול, ניט צי וויסען די גאַנצע נאָכט, אפילו אויב מיר ריה-
רען זיך און וואוהין מיר פליהען.

— ענטשלים זיך אויף עפּים, מיין ליבער סאַמועל, — האָט
קענעדי געזאָגט, — עס, איז איצט ניט די צייט אַ סך צו
קלערען.

— אַ גרויסער שאָר, וואָס דער ווינד איז שטיל געבליבען, —
האָט דושאָע געזאָגט, — ער וואָלט אונז אַוועקגעטראָגען איבער דער
המאָרע.

— יאָ, מיין פריינד, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, מיר זענען
איצט שטאַרק אין דער קלעהם, וואָל איך מיך אויפהייבען אין דער
הויך, קען, חלילה, אַ בליץ אָנצינדען דעם לופטבאלאָן; וואָל איך מיך
אַראָבצולאָוען און בלייבען שטעהן פאַרטשעפעט מיט דעם אַנקער, קען

א שטאַרקער שטורם, וואָס דאָ ווערט עס אין איין מינוט, אונז אַראָפּ
שלידערן אויף דער ערד. בעסער איז נאָך מין דעה, מיר זאָלען זיך
אַלץ האַלטען אין דער מיט, וואָסער פון דעם גאַז-רעהרילס ווענען
האָבען מיר גענוג, דערביי נאָך צוויי הונדערט פונט משא, ווען מען וועט
בעדאַרפען, וועל איך מיך מיט זיי אויסהעלפען. איהר, מינע פריינד,
לייגט זיך לעת-עתה שלאָפען, אַז עס וועט נויטיג זיין, וועל איך אַיך
אויפוועקען. איצט שטעהט דער לופטבאַלאַן אויף איין אָרט און ריהרט
זיך נישט, ווען דער וועטער וועט זיך ניט פאַרענדערן, וועלען מיר מאַר-
יגען אויך שטעהן אויף דעם אייגענעם אָרט.

קענעדי און דזשאָע האָבען זיך אַנדערגעלעגט אונטער די קאָלר-
רעס און דער דאָקטאָר איז איינער אליין געבליבען אויף דער וואַך. די
חמאַרעס האָבען זיך אָנגעהויבען אַראָבצולאָזען נידריגער און עס איז
געוואָרען שטאַרק פינסטער, האַטש אַיין אויג אַרויסצוגעהמען. מיט אַ
מאָל איז זעהר ליכטיג געוואָרען פון אַ גרויסען בליץ און איידער ער איז
נאָך פערשוואַנדען געוואָרען, האָט אַ קלאַפּ געגעבען אַ שטאַרקער דונער.
קענעדי און דזשאָע האָבען זיך ניט טויט ניט לעבעדיג אויפגעחאַפט און
זענען צוגעלאָפען צום דאָקטאָר.

— לאַמיר זיך אַראַבלאָזען, האַט מענעדי אַ געשרי
געטאָן.

— ניין, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, אַראָבצולאָזען זיך איז שוין
אומעגליך, בעסער לאַמיר זיך אויפהייבען אין דער הויך, איידער עס
הויבט אָן דער שטורם מיט דעם רעגען. דער דאָקטאָר האָט פאַרגרע-
סערט דעם פלאַם פון דעם גאַז-רעהריל. כאַלד האָבען אָנגעהויבען צו-
געהן איין דונער נאָך דעם אַנדערן, און די בליצען האָבען גאָר נישט
אויפגעהערט, די לופט אינגאַנצען איז געוועזען איין פּיער און די טראָ-
פען פון דעם רעגען האָבען אויסגעוויזען ווי גרויסע פליהענדיגע
פּונקען.

— אין ברירה, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, מיר מוזען איצט
דורכגעהן אַ פּיערדיג גיהנם מיט אונזער לופטבאַלאַן, וואָס איז אָנגעפילט
מיט ברענענדיגען גאַז.

— לאָז זיך גיכער אַראָב אויף דער ערד, אויף דער ערד, האָט
קענעדי געשריגען אויף אַ קול.

אויף דער ערד, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, זענען מיר אויך אין אַ סכנה, אַ חוץ דעם קען זיך נאָך דער לופטבאלאגן צוריק-טען אין די צווייגען פון די בוימער. מיר מוזען זיך אויפהייבען זי צום גיכסטען.

אין דעם הלך אפרוקא קען מען בשעת אַ גרויסען גאָס-רענען איבערצעהלען רייסיג ביז פינף און דרייסיג בליצען אין אַ מינוט. דער הימל איז דענסטמאל איינגעמונקט אין פֿיער און די דינערן היילען שטארק און ווילען גאָר ניט אויפהערען.

אַ שטאָרקער ווינט האָט מיט אימפעט געבלאָזען אין דער פֿי-ערדיגער לופט און גערעהט מיט די דערהויפט וואָלקען, מען קען זאָגען, עפּיס אַ גרויסער בלאָזזאק האָט געעפענט דאָס מויל צו פֿאַר-גרעסערען דאָס שרעקליכע פֿיער, דער דאָקטאָר האָט אויפגעפענט אינגאנצען דעם קראַנט פֿון דעם גאָר-רעהריל, דער לופטבאלאגן האָט זיך וואָס ווייטער מעהר אָנגעבלאָזען און זיך אויפגעהויבען העכער. קענעד, וואָס איז געשטאַנען אויף די קניע אין דעם שיפעלע, האָט מיט כמה צרות איינגעהאַלטען די פֿאַרהענגלעך פֿון דער פֿאלאטקע, דער לופטבאלאגן האָט זיך גערעהט, געוואָרפען אין אַלע זיימען, אז די רייזער זענען שיער פֿון דעם מוח ניט אַראָפּגעגאָנגען. דער שטורמווינד האָט שטאַרק געקנייטשט און צונויפגעקלעמט די מאַטעריע וואָס אַרום דעם לופטבאלאָגן, ער האָט מיט איהר געוואָרפען, געטרעסעט און אַ שטאַרקער האָנגעל האָט אויך געקלאַפט שרעקליך אויף דעם לופטבאלאָגן, וואָס ער האָט זיך פֿונדעסטוועגען פֿאַרט געהויבען העכער און העכער. די בליצען זענען איבער איהם דורכגעלאָפען ווי פֿיערדי-גע שלאַנגען, עס האָט אויסגעוויזען, ווי ער איז אינגאנצען אין אַ העליש פֿיער.

— גאָט וואָל רחמנות האָבען, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגע-רופען, — טאָקי נאָר ער איינער קען אונז העלפען, לאָמיר זיין ברייט צו אַלצדינג, וואָס קען זיך טרעפען, אפילו צו אַ שרפה.

די רייזער געבען געקוקט אויף דעם דאָקטאָר, זיין פנים איז געוועזען רוהיג און בעלייכט פֿון בליצען, וואָס ער האָט זיי גאַנץ פֿרנסט בעטראַכט, בשעת זיי זענען געבען איהם פֿאַרבייגעלאָפען, דער לופטבאלאָגן האָט זיך גערעהט אין דעם שטורמווינד, נאָר עס האָט זיך פֿאַרט אויפגעהויבען העכער.

אזוי האָט געדויערט אַ פֿערטיל שעה, דער לופטבאלאָגן איז צום

סוף אריבער העכער פון די שרעקליכע חמארעם, די אלע בליצען זענען שוין געוועזען אונטער איהם און האָבען אויסגעזעהן ווי פייערווערק. דאָס איז געוועזען איינע פון די שענע בילדער, וואָס גאָט קען נאָר ווייזען אַ מענטשען אין זיין וועלט. אונטען אַ שרעקליכע חמארע מיט דונערן און בליצען, אויבען אַ אויסגעשטערענטער הימעל, זעהר רודהיג, שמיל, פייג, מיט אַ שיינעדיגער לבנה, וואָס קומט אַראָב מיט איהרע שטראַהלען אויף די ביזע פינסטערע וואַלקענס. דער דאָקטאָר האָט אַ בליק געמאָן אויף דעם באַראָמעטער און האָט געזעהן, אַז זיי זענען הויך זעקס טויזענד איילען פון דער ערד. עס איז געוועזען זייגער עלף.

— געלויבט איז גאָט, מיר זענען שוין אַרויס פון דער סכנה, —
האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, — מיר דארפן זיך האַלטען אלץ איז דער דאָזיגער הויך ביז די חמארעס וועלען זיך צוגעהן.

— שרעקליך! — האָט זיך קענעדי אָנגערופען, — דאָס ליב גרוילט.

— שרעקליך איז מאַקי, — האָט דושאַע געזאָגט, — נאָר ווי דארף עס אָבער אונז הנאה מאַן, אַז מיר האָבען בעשיינפערליך געזעהן גאָטס גרויסע וואונדער, נישט אימליכער איז אזא בעל זוכה.

צרום זייגער פיער, מאַנטאָג אין דער פריה, איז די זון זעהר שטן
 אויפגעגאנגען. די וואַלקען זענען פערשוואונדען געוואָרען, אַ קיהל חיינ-
 טעלע האָט געוויהעט און דערפרישט די לופט. אונזערע רייזענדע האָבען
 ווידער פאַר זיך דערוועהן די ערד. דער דאָקטאָר האָט אָבגעקילט ביים-
 לעכווייז דעם גאָז און בשעת אַרצבלאָוען זיך אַלץ נידריגער האָט ער גע-
 זוכט אין דער לופט אזא ווינד, וואָס ער זאָל איהם טראָגען קיין צפון-
 זייט. נאָר אַ לאַנגע צייט איז אומזיסט געוועזען זיין טירחאָ. דער ווינד
 האָט איהם תחלת פערטראָגען קיין מערב=זייט אזש אַקעגען די הרי חשך,
 אָדער ווי זיי הייסען אין אַנדערע לשונות, די הרי לבנה (לבנה=בערג)
 מחמת זיי זענען שרעקליך הויך, בעדעקט אייביג מיט שנעע און נישט
 אייגער פון אַלע וואַנדערער האָט נאָך נישט נוכה געוועזען זיי אַריבער-
 צוגעהן.

— מיר געפינען זיך איצט אין אזא אַרט, וואָס עס איז נאָך דער
 גאַנצער וועלט נאָר ווילד פרעמד, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגע-
 רופען. — דער קאַפיטאַן בורטאָן איז ווייט פערגאַנגען אין דעם קאַנט,
 נאָר ער האָט פאַרט נישט געקענט קומען ביז די דאָזיגע בערג, ער
 גלויבט אפילו נישט. אויב זיי זענען נאָר דאָ אויף דער וועלט, האָטשע
 זיין חבר ספעק זאָגט, אז זיי געפינען זיך יאָ. מיר אָבער זענען שוין נאָר
 ביט מסופק, אז זיי זענען דאָ, וויל מיר-זעהען זיי איצט מיט אונזערע
 אויגען. נאָר אַריבערפליהען איבער זיי האָב איך נישט בדעה, מחמת איך
 וויל אויפזוכען אין דער לופט אזא ווינד, וואָס ער זאָל אינו ווידער טראָגען
 אויף דעם פריהערדיגען וועג.

דער דאָקטאָר האָט זיך אָנגעהויבען צו דרעהען אין דער לופט אַהין
 און אַהער און האָט מאַקי באלד געפונען, אינגאַנצען הונדערט אַיילען
 הויך פון דער ערד, אזא ווינד, וואָס ער האָט געשווינד אַ טראָג געטאָן
 דעם לופטבאלאָן קיין צפון.

— אז מיר זענען שוין יא אזוי נאָהענט פון דער ערד, האָט זיך דוּשאַע אָנגערופען, וואָלט ניט געשאַדט זיך אַראָבצוהאַפּען און אַביסעל זיך צוגעהן מיט די פיס.

— ביכט טאַקי גערעכט, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, מיר דאַרפּען זעהן שאַנעווען אונזער ביסעל שפּיז. דאָ וועט אונז קענעדי מוחל זיין צושטעלען א פּריש שמיקעל פלייש; וואסער מוזען מיר אויך מיט-געהמען פון דאַנען, וואָרום ווער ווייס, מיר קענען נאָך פערטראָגען ווערען אין די טרוקענע מדבריות. דעריבער מוזען מיר זיך בייצימענס פער-זיכערן מיט אַלע זאַכען.

דער דאָקטאָר האָט געהייסען אַראָבלאָוען די אַנקערס. דער לופט-באַלאַן האָט אָנגעהויבען צו פליהען נידריג, איבער אַ סטעפּ, בעוואַקסען מיט הויך נרין גראָז, צולאָזט מיט זיינע אַנקערס, ווי אַין אַדלער מיט צושפּרייטע פליגעל. פליהענדיג אזוי, האָט זיך פּלוצום אַין אַנקער פאַרטשעפּעט.

— דוּשאַע, וואָרף אַראָב דאָס לייטעריל, האָט קענעדי געוואָנט, דער אַנקער האָט זיך געמוזט אַריינשטעקען אין אַ שפּאַלט פון אַ פעלזענשטיין. האָט ער איז בעדעקט מיט גראָז.

דוּשאַע האָט זיך נאָך ניט אויספּעיעט אַ ריהר צו טאָן, איז עפּים פון אונטער דעם גראָז אַרויס אַ שרעקליך געשריי.

— וואָס איז דאָס עפּים פאַר אַ שלאַק, האָט זיך דוּשאַע אָנגע-רופּען, ווער רעוועט עס דאָרטען.

— אי, — האָט קענעדי אַ געשריי געטאָן מיט שרעק, האַפּענדיג די ביקס, — מיר האָבען זיך פאַר פאַרטשעפּעט אין אַ שלאַנג.

— האָב נאָר צייט, קענעדי, האָט זיך דער דאָקטאָר צו איהם אָנגערופּען, דיין שלאַנג איז נאָר די נאָז פון אַיין עלפאַנט, דער אַנקער האָט זיך געוויס פאַרטשעפּעט אין זיינע צייהן. שייט נישט. ער איז נום אַייגענשפאַנט אין אינווער שיפעל און וועט אונז אַרויספיהרען אויף דעם רעכטען וועג.

דער עלפאַנט, נעבעך, האָט טאַקי הענדום-פענדום אָנגעוויבען אַ לויפּען אין דעם גראָז און איז באלד אַרויס אויף אַ פּרייען פּלאַץ. דער אַנקער האָט זיך שטאַרק געהאַלטען צווישען זיינע צוויי גרויסע הייסע

צײַהן און דער עלפאנט האָט זיך אומזיסט נעמוטשעט מיט זײַן לאַנגער
נאָז איהם אָבצוטשעפּען. אָנדערהאלבען שעה איז ער אַזוי געלאָפּען גאלאָפּ
מיט אונזערע רײזענדרע.

— וויאָ, האָט דוטאָע אַ פּיף געמאָן, נו. הייב פּיסלעך.

— עס איז שוין גענוג, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, מיר זענען
שוין גאַנץ גאָהענט פון דעם וואַלד. דאָרטען וועט פאַר דעם לופטבאלאָן
ניט גוט זײַן. קענעדי, געהט זיך צום ביקסעל.

קענעדי האָט זיך מחיה געוועזען, אז ער האָט דאָס נאָר דער-
הערט, און האָט היבף אויסגעשאָסען. נאָר די קויל, וואָס האָט גע-
טראָפּען דעם עלפאנט אין שטערען אַרײַן, האָט איהם אַזוי פּיעל געאַרט,
זיי אַ אַרבעט צו דער וואַנד, און האָט אָנגעהויבען נאָך געשווינדער צו
לויפּען.

— אָ, נישקשה פון אַ קעפּיל, — האָט קענעדי געזאָגט, — ווערט
נאָר, איך וועל דיך פּריווען מכבד זײַן מיט שפּיצעכריגע קוילען.

און טאַקי באלד האָט ער אויסגעשאָסען דאָס צווייטע מאָל. דער
עלפאנט האָט אַ שרעקליכען רעווע געמאָן און איז ווייטער געלאָפּען.
דזשאָע האָט אויך געהאַפּט אַ ביקס און האָט אינאיינעם מיט קענעדי'ן
נאָך אַ מאָל אַרײַנגעזעצט צוויי קוילען דעם עלפאנט אין דער זײַט אַרײַן.
דער עלפאנט האָט זיך אויף אײַן מינוט אַנידערגעשטעלט און אויפגעהוי-
בען זײַן לאַנגע נאָז אין דער הויך. טייכען בלוט האָבען זיך פון איהם
גענאָסען. נאָר באלד האָט ער ווידער אָנגעהויבען צולויפּען אין וואַלד
אַרײַן.

— בלייבט ניט שטעהן און שיסט ווייטער, האָט זיך דער דאָקטאָר
אָנגערופּען, וואָרום מיר זענען שוין נאָר גאָהענט פון דעם וואַלד.

זעהן זײַע קוילען האָט מען דעם עלפאנט אַרײַנגעזעצט, ער האָט
פאַר וועהטאָג אזא שפּרונג געמאָן, אז דער גאַנצער לופטבאלאָן איז שיער
ניט צובראָכען געוואָרען אויף שטיקלעך. ביי דעם דאָקטאָר איז אַרויס-
געפאלען פון דער האַנד די האַק, וואָס ער האָט געהאלטען גרייט איבער-
צוהאַקען דעם שטריק. אינווערע רײזענדע זענען געוועזען איצט אין אַ
גרויסער סכּנה, דעם שטריק איז געוועזען אונטערליך אָבצוטשעפּען אָדער
איבערצושניידען מיט אַ מעסער, דער לופטבאלאָן איז אַלץ געהענטער

געקומען צום וואלד, נאך פלוצלים האָט דער עלפאנט אויסגערעהט דעם קאָפּ און אַ קויל איז איהם אַרײַן אין אויג.

— נא דיר נאָך איינע אין האַרצען אַרײַן. האָט קענעדי געזאָגט און האָט באלד אויסגעשטאָסען.

דער עלפאנט האָט אַ געשרי געטאָן. האָט נאָך אמאָל אייפגע- הויבען די נאָז, און איז אזוי שטאַרק אַנידערגעפאלען, אז אַזש אַ צאָהן פון דעם טויל איז איהם אַרויסגעפלויען. ער האָט אַ האַרפּע געטאָן און געבליבען ליגען טויט.

דער לופטבאלאָן איז געבליבען שטעהן פאַרמשעפעט אין דעם אַנדערען צאָהן פון דעם עלפאנט, און אונזערע רײזערע זענען באלד אַרָאָבעגאַנגען אויף דער ערד.

— ווייסט איהר וואָס, האַר דאָקטאָר, — האָט זיך דושאַע אָנגע- רופען, — איהר געהט זיך בעטראַכטען דעם לופטבאלאָן און זעסט זיך שרײַבען אַייערע זאַכען, דער האַר קענעדי העט לעת עתה געהן אין וואַלד אַרײַן אונז שיסען פּײַנעל, און איך וועל דערווייל אָבערבאַטען צום מיטאָג עטליכע געשמאַקע שטיקלעך פלייש פון דעם עלפאנט.

קענעדי איז טאַקי באלד אַוועקגעגאַנגען אין וואַלד אַרײַן, און דושאַע האָט זיך גענומען צום מיטאָג, ער האָט אויסגעשניטען די בעסטע שטיקלעך פלייש פון דעם עלפאנטס נאָז און אַ פּיאַטע פון אײַן פּוּס, דאָס אַלצדינג האָט ער אַינגעוויקעלט אין שמעקענדיגע בלעטער און אָב- געבראַטען אויף הייסע קוילען. דער דאָקטאָר איז אויך נישט געשטאַנען לעדיג, ער האָט גוט בעטראַכט דעם לופטבאלאָן פון אַלע זייטען און געזעהן, אז ער איז דורך נאַנץ, דערנאָך האָט ער זיך געזעצט שרײַבען און האָט אָבערמאָלט דאָס גאַנצע שטיקעל לאַנד אַרום און אַרום טיט דעם הויכען נראָז, טיט דעם וואַלד און טיט דעם לופטבאלאָן, ווי ער שטעהט פאַרמשעפעט אין דעם עלפאנט.

אין צוויי שעה אַרום איז קענעדי אָנגעקומען פון דעם וואַלד מיט אַ סך פעטע קוראַפאַטקעס און מיט אַ פּוּס פון אַ נאַזעלע. דושאַע האָט דאָס אויך אָבערבאַטען און האָט אַלצדינג אויסגעלעגט אויף אַ טישטיכעל פון שמעקענדיגע בלעטער אויף דעם גרינעם נראָז. אונזערע רײזערע האָבען זיך אַנידערגעזעצט עסען און דער מיטאָג איז זיי שטאַרק געפעלען. אויף דעם דאָזיגען אָרט זענען זיי געבליבען נעכטיגען, דושאַע האָט

צולענט א גרויס פייער, בכדי אָבצושרעקען די ווילדע חיות. ביי נאכט פונדעסטוועגען זענען אָנגעקומען א סך שאַקאלען מיט היענען, וואָס עם האָט זיך זיי שטאַרק געלויבט פערזוכען פון דעם עלפאנטם פלייש, נאָר קענעדי האָט זיי פעריוואָנט מיט זיין ביקס און האָבען די נאכט איבער-גענעכטיגט בשלום.

אונזערע רייזענדיגע זענען אויפגעשטאַנען פינף דעם זיינער און דער פריה און האָבען זיך אָנגעהויבען גרייט צו מאַכען אין וועג אַרײַן. דוּשאָע האָט געפונען די האַק צווישען דעם גראָז און האָט אָבגעהאַקט דעם צאָהן פון דעם עלפאנט, איטליכער האָט זיך געוועזט אויף זיין אָרט אין דעם שיפעלע און דער לופטבאלאָן איז אַוועקגעפלויען קיין צפון-זייט, וואוהין דער דאָקטאָר האָט טאַקו געוואָלט. אַ גאַנצען מאָג כסדר זענען זיי גע-פלויען אלץ קיין צפון-זייט, און עם האָט זיך מיט זיי כמעט גאַרנישט פאַסירט. פאַרנאַכט זענען זיי אָנגעקומען צו אַ פּוסטער קעמפּע, אין מיטען פון אַ גרויסער אָזערע, וואָס פון דאָרטען, ווערליג ווי דער דאָקטאָר האָט געמיינט, זענען שוין ניט ווייט די קוועלען פון דעם טייך נילוס. און האָבען זיך דאָרטען געשטעלט געכטיגען

— איהר, מינע פריינד, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען — לענט זיך געוונטערהייט שלאָפען, איך וועל די גאַנצע נאַכט זיין וואָך. ווייל דער געדאַנק, אַז מאָרגען אַם ירצה השם וועלען מיר געפינען די קוועלען פון דעם נילוס, לאָזט מיך קיין אויג נישט צו-מאַכען.

קענעדי און דוּשאָע, וואָס ביי זיי האָבען די קוועלען פון נילוס עפּים ניט אַזוי שטאַרק אויסגעמאַכט, זענען גאַנץ געשמאַק געשלאָפען. דער דאָקטאָר אָבער איז די גאַנצע נאַכט אויפגעוועזען. אין 23 אַפּריל, זיינער פייער, אין דער פריה, איז דער לופטבאלאָן ווידער אַוועקגעפלויען קיין צפון-זייט.

— מיר זענען אויף דעם רעכטען וועג, האָט דער דאָקטאָר געוואָנט, באַלד, באַלד וועלען מיר דערזעהן דעם נילוס.

אַרום זיינער ניין איז דער לופטבאלאָן געפלויען איבער יענער זייט ברעג פון דער אָזערע, וואָס דאָרטען געפינען זיך הייכע בערג און פון זייערע שפאַלמען ניסט זיך אַרויס אַ זידענדיגער טייך.

— זעהט, מינע פריינד, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געמאַן, בעזאַכט נאָר גוט דעם טייך, וואָס שלאָגט אַרײַם פון די בערג, אַס

אין דער נילוס, מיר דארפן נאך פליהען איין שעה און אראבלאזען זיך אויף עמליכע מינוט, וועלען מיר שוין וויסען אקוראט. עס קען זעהר זיין, אז זיך אראבלאזענדיג, וועלען מיר האָבען צומאָן מיט ווילדע מענשען, נאָר עס העלפט אָבער נישט, אז מען וויל עפּים אַ זאך דער-נעהן, מוז מען אַ מאָל אַינשטעלען דאָס לעבען. נאָר פריהער לאָמיר זיך אויפהייבען אין דער הויך און פון דאָרטען בעטראכטען דאָס גאַנצע לאַנד.

דער דאָקטאָר האָט דערוואַרטט דעם גאָז און דער לופטבאלאָן האָט זיך אויפגעהויבען צוועלף הונדערט אײלען די הויך, פון דאָרטען האָט מען געקענט בעטראכטען, ווי טויזענדער קליינע טייכעלעך נעהמען זיך צונויף און גיסען זיך אַריין אין איין גרויסען טיך אַריין.

— איצט, מינע פריינד, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, לאָמיר זיך אַראַבלאָזען, נאָר איהר האלט גרייט אַיערע ביקסען, וואָרום דאָ קען זיך אַלצדינג טרעפען.

װיקטאָריע׳ האָט זיך אַראַבגעלאָזט נאָנט נאָהענט איבער דעם טיך. צווישען די אַינזאָהנער פון די ברעגען איז געוואָרען אַ גרויס גע-רודער, עטליכע נעגערען זענען צוגעשוואומען אויף אַ שיפעלע, פּונקט אונטער דעם לופטבאלאָן, נאָר אז קענעדי האָט אויסגעשאָסען, זענען זיי באַלד צוריק געשוואומען צום ברעג.

— זעהט איהר דאָרטען דעם וואַסערפאל, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געטאָן, דעם דאָזיגען האָט געפונען דעבאָנאָ. נישט ווייט פון איהם שמעהען פיער בוימער, דאָס איז די קעמפע בענאָ, דאָרטען וועלען כיר זיך אַראַבלאָזען.

— איך זעה דאָרטען, דאָכט זיך, עפּים ווילדע מענשען, האָט קענעדי געזאָגט, נאָר נישקשה, מיר וועלען זיי פּעריאָגען.

דער לופטבאלאָן איז צוגעפלויען צו דער קעמפע. די נעגערן פון דעם שבט סיקאָדאָ, וואָס געפינען זיך דאָרט, האָבען אָנגעהויבען שרעק-ליך צו שרייען. איינער פון זיי האָט געדריעהט אין דער לופט מיט זיין הילצערניעם היטעל. קענעדי האָט באַלד געצילט אין היטעל אַריין און עס איז צופלויען געוואָרען אויף פּיצלעך. די אַלע נעגערן זענען זיך צולאָפען און די קעמפע איז געבליבען לעדיג.

— קום אַראַב מיט מיר, — האָט דער דאָקטאָר צו קענעדי׳ן

געזאגט, ווי באלד דער לופטבאלאן איז געבליבען שמעקן פארטשעפעט מיט דעם אנקער, — איך דארף דאָ האָבען איין עדות.

זי זענען ביידע אראָפגעגאנגען, דער דאָקטאָר האָט לאנג געזוכט צווישען דערנער, אז ער האָט זיך אזש צעוואונדעט די הענד. מיט אַ מאָל האָט ער מיט גרויס שמחה אַ געשרי געמאָן:

— זעה נאָר, מיין פריינד, די צוויי אותיות אָ, ד. דאָס זענען די ראשי תיבות פון דעם נאָמען אנדרעא דעבאָנאָ, דער דאָזיגער ריזענדער איז דער ערשטער, וואָס איז געקומען צו דעם אָרט פון דעם טיך נילוס | דו, קענעדי, זיי אייני עדות, אז מיר האָבען געזעהן די קוועלען פון דעם נילוס.

דער דאָקטאָר האָט נאָך אַ מאָל בעטראַכט די צוויי אותיות און אַראָפגענומען פון זיי איין אַקוראַטע קאָפּיע אויף פאַפּיר.

— לאָמיר זיך איצט אומקעהרען צום לופטבאלאן, האָט ער גע-
זאָגט, ווען נאָט זאָל מיר העלפען, אז דער ווינד זאָל בלאָזען נאָך אַ שעה זעקס קיין צפון-זייט, וועלען מיר אָנקומען קיין גאַנדאַקארא און זיך דאָרט שוין זעהען מיט אונזערע לאַנדסלייט.

אין צעהן מינוט ארום האָט זיך דער לופטבאלאן אויפגעהויבען זעהר הויך. און דער דאָקטאָר האָט פאַר גרויס שמחה, וואָס נאָט האָט מצליח געוועזען זיי ווען, אַרויסגעשמעלט אַ פענדעל מיט דעם ענגלישען הערץ.

יב.

— שלעכס, ברידער, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען, אַ קוק
געבענדיג אויף דעם קאָמפּאָס. אונזער לופטבאלאָן געהמט זיך מעהר קיין
מערב-זייט, און מיר דאַכט זיך, צו קיין גאַנדאָקאָראָ וועלען מיר שוין
נישט אָנקומען. אַודאי טהוט עס באַנג, נאָר מיר דאַרפען זיין צופרידען
דערמיט, וואָס נאָט האָט אונז באַשערט צו זעהן דאָס, וואָס מיר האָבען
געזוכט. פאַרגעסט נישט, אז מיר זענען געוועזען אין אַזעלכע ערטער,
צווישען אַזעלכע ווילדע פעלקער, וואָס קיין שום ריזענדער איז פון דאָר-
טען ניט גלאַט אַרויס. איצט, זעהט נאָר, פליהען מיר אַקעגען דעם
באַרג לאַנועק. די אַרבעטער זאָגען, אז דער באַרג ציטערט, ווען איינער
פון מחמערס נאמנה שמעלט אויף איהם אַנדער אַ פוס, און דעריבער
הייסט ער ביי זיי דער ציטערענדיגער באַרג. אָט פון דאָנען אָן, מיינע
פריינד, וועט זיך אָנהייבען די רעכטע שווערע ריזע אין אַפריקא, ביז
זעהר איז נאָך געוועזען צו דערליידען, די אַלע ערטער, איבער וועלכע
מיר זענען געפליוגען, זענען האַטשע אביסעל געוועזען בעקענט. איצט
לאָזען מיר זיך אין אַזא ווינקעל, וואָס ער איז נאָר ווילד פרעמד.
נאָר מיר דאַרפען אונזער קינאַזש ניט פערלן צו און נאָט וועט אונז
העלפען.

אין דעם ראַזיגען מאָג, זענען אונזערע ריזענדע אַינגעפליוגען אין
פופצעהן שעה מעהר פון דריי הונדערט פופצעהן מייל, זינער צעהן ביי
דער נאַכט האָט זיך, וויקטאָריע געשמעלט אויף דעם אַנקער פונקט
אַקעגען דעם באַרג לאַנועק. די ריזענדע האָבען אָנגעגעסען און אַינגע-
געטיילט די נאַכט, ווי תמיד, אין דריי וואַכען. אויף דעם אַנדערען מאָג
אין דער פרייה האָבען זיי זיך געלאָזט ווייטער אין וועג אַרײן און גע-
פליוגען איבער אַ לאַנד נאָהענט פח די הרי לבנה, וואָס איז אַזוי גרויס
זיי נאָגן אייראָפּאָ.
— מיר דאַכט זיך, אז דאָס איי דאָס קעניגרייך אוואַגאָ. די לאַנד-

קארטען הייזען, אז אין מיטען אפריקא געפינט זיך אזא אַזיערע, וואָס איז גרויס ווי אַים. מיר וועלען זעהן, צו עס איז אמת, צו גיין.

— פון וואנען ווייסט מען, וואָס עס טהוט זיך אין מיטען אפריקא, אז קיינער איז נאָך דאָרטען ניט געוועזען? האָט קענעדי געפרעגט.

— די רייזענדרע, וואָס זענען געוועזען אין קאזעני, האָט דער דאָקטאָר געזינטפערט, האָבען געמאכט בעשרייבונגען און לאַנקארטען בפי ווי האָבען געהערט פון די שקלאפען, וואָס מען ברענגט זיי אַהין אויף דעם יריד פון טיעף אפריקא. אויף זייערע מעשיות קען מען אפילו ניט שטעלען, נאָר אַביסעל אמת איז פאָרט דאָ אין זיי. איך האָב מיט זיך זייערע אַ לאַנדקארטע, און פליהענדיג וועלען מיר זעהען, אויב זי איז אמת אָדער ניין. דאָס לאַנד, איבער וועלכען מיר פליהען, איז בעזעצט כסדר מיט מענשענפרעסער, וואָס הייסען ניאָם=ניאָם. פריהער האָט די וועלט געמיינט, אז די מענשענפרעסער האָבען קעפּ ווי ביי הינד, און עסען ווי אנדערע חיות, דערנאָך אָבער איז מען געוואָהר געוואָרען, אז זיי זענען פונקט ווי אנדערע מענשען, נאָר זיי טראָגען אויף זיך פעל פון אַלערליי ווילדע חיות.

פאר-נאכט איז געוואָרען אַ שטאַרקער טומאָן און זעהר פינסטער. דעריבער איז ביי דעם דאָקטאָר געבליבען נישט ווייטער צו פליהען און איבערצונעכטיגען. די נאכט איז אָפגעלאָפען רוהיג, אין דער פריה האָט זיך ווידער אויפגעהויבען אַ שטאַרקער ווינד. דער דאָקטאָר האָט בעטראַכט דעם לופטבאלאָן און האָט געזעהן, אז ער איז דורך גאַנץ און גוט פערשוויפט.

— לאָמיר עפּים איבערבייסען, האָט ער געוואָגט, און גייטער פליהען, שטעהן איז ניט קיין תכלית.

זיי האָבען זיך גיך אָפגעפארטיגט מיט דעם פריהשטיק און זיך געלאָזט ווייטער אין זעג אריין. דער ווינד האָט שטאַרק געבלאָזען און געוואָרפען דעם לופטבאלאָן באלד קיין צפון, באלד קיין דרום=זייט. ער איז געפלוגען ביז דרייסיג מייל אַ שעה, פעלדער און וועלדער זענען פערשוואונדען געוואָרען פאר זייערע אויגען.

— אז איהר וועט מיר ערלויבען, האָט זיך דזשאַע אָנגערופען. דורכפליהענדיג דורך אַ דאָרף, וועל איך אַראָבוואַרפען אַ פלעשעל די

לייט אונטערן, וואָס קוקען צו אונז אַרויף מיט אויסגעלאָזטע אויגען, די נאַראַנים וועלען אַוראי פון אימליכען שטיקעל גלאָז זיך מאַכש אַ קמיע.

רעדענדיג אַזוי, האָט ער אַראָבגעוואָרפען אַ פּלעשעל, וואָס איז צופּלויגען אין טייזענד שטיקער און די אַלע ווילדע מענשען זענען זיך פאַר שרעק צולאָפען מיט אַ גרויס נעשריי. אַביסעל ווייטער פּליהענדיג האָט קענעדי אַ נעשריי געמאַן.

— זעהט נאָר, עפּים שמעהען דאָרטען צוויי בוימער איינער אויף דעם אנדערען.

— דאָס איז אַ פּיינענבוים, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, דער ווינד האָט אויף איהם פּערטראָגען אַ ביסעל ערד מיט אַ קערנדיל פון אַ טייטעל-בוים, דאָס קערנדיל איז אַיינגעפּלאַנצט געוואָרען און עס איז מיט דער צייט אַרויסגעוואַקסען דאָ אויבען אַ נייער בוים.

דער ווינד האָט אַ טראָג געמאַן דעם לופּטבאַלאָן אַקעגען אַ וואַלד מיט זעהר הויכע בוימער.

— איהר הרושט זיך אוראי, קוקענדיג אויף די באַנאָנענבוימער, וואָס זענען הייך הונדערט פּופּציג איילען, האָט זיך דער דאָקטאָר אַנגערופען, נאָר אין די וועלדער פון אַמעריקע וואַלמען זיי אויסגעוועהן זיי קאַרליקעס. מחמת דאָרטען געפינט מען בוימער, פון צוויי הונדערט פּופּציג איילען די הויך, זעכציג איילען די גרעב און אַלט פּיער טייזענד יאָהר.

דער לופּטבאַלאָן איז אַריבער דעם וואַלד און געכלויגען איבער אַ דערפעל, וואָס דאָרט אין מיטען איז געוואַקסען אַ בוים. אונטער איהם איז געלעגען אַ גאַנצער הויפען מיט מענשענביינער און אויף דעם בוים אַליין האָבען געשטעקט אַ סך שפּיזען מיט פּריש אָבגעוואַקסע מענשענעס.

— דאָס זענען די קעפּ, וואָס די דאָרטיגע ליהודיערען געהמען טראָב ביי זייערע שונאים אין דער מלחמה.

דאָס דאָרף מיט די אָבגעוואַקסע, פּערבלוטיגטע קעפּ איז אויך באַלד פּערשוואַונדען געוואָרען, און דער לופּטבאַלאָן איז שוין איבער-געפּלויגען איבער אַיין אנדער דאָרף, וואָס דאָרט האָט מען געזעהן

נאך שרעקליכערע זאכען. אויף א סך ערטער האָבען זיך געוואַלנערט מייטע מענשען, וואָס שאַקאַלען און היענען האָבען געגעסען זייער פלייש.

— דאָס זענען די פּנים פון פּערשולדיגטע, וואָס מען וואַרפט זיי אַרויס לעבעדיגערהייט פאַר די ווילדע חיות, זיי זאָלען זיי צורייסען. — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט.

— טהוט נאָר אַקוק, האָט זיך דושאַע אָנגערופען, עפּים זעה איך דאָרט זעהר שענע פּייגלע, וואָס פליהען נלייד מיט אונזער לופטבאַלאָן.

— דאָס זענען אַדלערס, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט, אַ קוק געבענדיג אויף זיין שפּאַקטיוו, — זאָל נאָט היטען, זיי זאָלען נאָהענט צו אונז קומען, זיי זענען פאַר אונז אַ סך ערגער, ווי אַלע ווילדע מענשען און חיות רעות, מחמת זיי קענען צוהאַקען דעם לופטבאַלאָן מיט זייערע שאַרפע פּיסקעס. נאָר דאָס גאַנצע גליק איז, וואָס זיי שרעקען זיך פאַר אונזער לופטבאַלאָן און געהמען זיך אין אַיין אַנדער זייט.

— ווייסט איהר, וואָס מיר איז אַיינגעפאַלען, האָט דושאַע געזאָגט, עס וואָלט נישט קיין קרוימער פּלאַן געוועזען אַיינצושפּאַנען די אַדלערס אין אַ שיפעלע, זיי זאָלען מראָגען אין דער לופטען.

— איבער דעם פּלאַן, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט, האָט מען שוין אַ סך געקלערט, נאָר עס איז אָבער אונמעגליך אויסצופיהרען, מחמת די אַדלערס זענען זעהר אַייגעשפּאַרט און לאָזען זיך נישט פיהרען ביי דער נאָז.

אַרום האַלבען טאָג האָט זיך דער ווינד אַביסעל געלעגט, ״וויקטאָריע״ איז שוין נישט אַזוי געשווינד געפּלויגען און אונזערע רייזענדע האָבען געקענט גוט בעמראַכמען אַלע ערטער. אויף אַיין מאָל האָבען זיי דערהערט אַ שרעקליך געשרי מיט אַ פּיפּען, זיי האָבען געגעבען אַ קוק אַראָב און דערזעהן אַ מלחמה צווישען צוויי ווילדע פעלקער. מייזענדרע פּיילען זענען געפּלויגען פון בירע זייטען, כּמעט אַלע זענען געוועזען אויסגעשמירט מיט בלוט פון די דערהרגעטע, אַ הויז פּיילען האָבען זיי זיך נאָך געשלאָגען מיט העק און מיט שפּיזען, קיים איז איינער געפאַלען, האָט מען איהם באלד אָבגעשניטען דעם קאָפּ. ווייבער, וואָס זענען אויך געוועזען אויף דער מלחמה, האָבען צונויפּגעקליבען די קעפּ

אין האָבען זיי אויסגעלענט אויף ביידע זייטען פון דעם פעלד. די זייבער צווישען זיך האָבען זיך געשלאָגען איבער דעם הויב, איטליכע האָט גע- האַלט פאַרנעהמען מעהר קעפּ.

ווי באלד דער לופטבאלאָן איז אַביסעל נעהענטער צוגעפלייגען, האָבען ביידע מחנות זיך אויף אַ מינוט אויפגעהערט צו שלאָגען אין אויסגעשאַסען מיט עטליכע פּיילען אין דער הויך. איין פּייל האָט געגרייכט אזוי נאָהענט, אז דזשאַע האָט זי געהאַפּט מיט דער האַנד.

— איך וואָלט מיך זעהר געוואָלט אַריינמישען אין דער מלחמה, האָט קענעדי געוואָגט און האָט שטאַרק געטרעסעלט מיט דער ביקס אין דער האַנד.

— לאַמיר זיך ניט מישען אין פרעמדע עסקים, האָט איהם דער דאָקטאָר אָנגערעדט, און בעסער פליהען אונזער וועג.

דער עלטסטער פון איין מחנה איז געוועזען פשוט אַ ריו, זעהר הויך געוואַקסען און געוונט. מיט איין האַנד האָט ער אַריינגעשטאַכען זיין שפּיץ אין דער געדיכטער מחנה פון דעם שונא, מיט דער אנדערער האָט ער פּערטריבען זיינע פּינד מיט אַ האַק. פּלוצליים האָט ער אַוועקגעוואָרפען די שפּיץ און צוגעלאָפּען צו איינעם, האָט איהם אָפּ- געהאַקט די האַנד און טאַקי באלד אָנגעהויבען זי צו עכען ווי אַ הונט- גערינער האַלף.

— אַזאַ אַכזריות קען איך שוין ניט אויסהאַלפּען, האָט קענעדי אַ געשריי געטאָן מיט פעס, און האָט באַלד אויסגעשאַסען אויף דעם עלטסטען. ער איז אַנדערנגעפאַלען טויט אויסגעשטרעקט מיט דעם פנים אַרויף. ווי באַלד די אַנדערע מחנה האָט געזעהן, אז דער גבור פון זייערע שונאים איז פּלוצלום געפאַלען מיט אַ מיתה משונה, האָבען זיי בעקומען נייעם קוראָזש, און האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען צו שלאָגען.

— לאַמיר געשווינד אַוועקפליהען, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, איך קען שוין דאָס מעהר נישט צו-זעהן.

דער לופטבאלאָן האָט זיך פאַמעליך אויפגעהויבען העכער, און אונזערע רייזענדע האָבען נאָך געקענט זעהן, ווי אזוי די מענשען פון דער מחנה, וואָס האָט בייגעקומען, האָבען זיך געריסען צווישען זיך

דער לופטבאלאן

איבער דעם פלייש פון די דערהערגעטע. עטליכע מינוט האָבען זיי נאָך געהערט דאָס שרייען און דאָס ליאַרמען פון דער מחנה, נאָר באַלד האָט זיי דער ווינד אַוועקגעטראָגען קיין מצרב-זייט און דאָס אָרט פון דער בלוטיגער מלחמה איז פערשוואונדען געוואָרען פון די אויגען. דער לופטבאַל און דעם טאָג איינגעפלויען הונדער מיט פופציג מייל און ווי די נאכט איז צוגעפאלען, האָבען זיך די רייענדע צוגעשטעלט געכטיגען.

בי נאכט איז געוועזן שמאָק-פינסטער, אז מען האָט ניט גע-
 זעהן די וועלט. דער דאָקטאָר האָט קוים געקענט זעהן דעם שטארק הוי-
 כען בוים, אין וועלכען ער האָט פּעראַנקערט זיין לופטבאַלאַן. ער האָט
 זיך, ווי תמיד, צום ערשטען אנדערעגעשטעלט אויף דער וואַך פון זינגער
 ניין, און אַרום האַלבּערנאַכט איז קענעדי געקומען זיך שטעלען אויף זיין
 אָרט.

— האַלט נאָר קאָפּ און הער זיך למען השם גוט צו, — האָט דער
 דאָקטאָר ביים אַוועקנעהן קענעדי'ן אָנגעזאָגט. — קיין סכּנות לעת עתה
 זעה איך אפילו נישט, נאָר מיר דאַכט זיך, אז פון אונטען האָב איך גע-
 הערט עפּים ווי אַ קול. ווען עס וועט זיך חלילה עפּים מאַכען, וואָלסט-
 דו מיך באַלד אויפוועקען.

דער דאָקטאָר איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער פּאַלאַטקע, האָט זיך
 אַײַנגעוויקעלט אין דער קאָלדרע, און איז באַלד אַנשלאָפּען געוואָרען.
 דער הימעל איז געוועזן בערעקט מיט געדיכטע וואַלקען, קיין לופטעל
 האָט זיך ניט געריהרט, אַרום און אַרום איז געוועזן שטיל, מען האָט
 קיין שאַרף, קיין פּיפּס ניט געהערט. קענעדי איז געשטאַנען אָנגעשפּאַרט
 אויף זיין ביקס און האָט געקוקט אויף דעם גאַנצערהײל. דאָס שרעקליכע
 פינסטערניש האָט געוואָרפּען אויף איהם אַ מרה שחורה און אַלערליי מרוי-
 ערדיגע געדאַנקען זענען איהם געקומען אין קאָפּ אַרײַן. עפּים האָט אַ
 בלישץ געטאָן פון דער ווייטענס פאַר זינע אויגען און איז באַלד פּער-
 שוואַנדען געוואָרען ווי אַ בליץ. קענעדי אָבער האָט זיך גאַרנישט דע-
 רויס געמאַכט, מחמת אַזעלכס פּיהלס אַ מאָל דאָס אויג אין דער פינס-
 טער, און האָט זיך מאַקי ווייטער אַרײַנגעלאָזט אין זינע געדאַנקען.
 פּלוצלום האָט אַ שרעקליכער קוויטש פּערהילעכט זינע אויערן. קענעדי
 האָט פּערשטאַנען, אז דאָס איז עפּים ניט גלאַס און געהאַט במוחשבת

אויפצוועקען זיינע פריינד, נאך באלד האָט ער זיך צוריק געהאלטען, עס מעג זיין, דאָס שרייען חיות אָרער מענשען, זיי זענען דאָך אָבער זעהר ווייט. ער האָט בעטראַכט זיין ביקס און זיך גענומען קוקען דורך דעם שפּאַקטיוו, טאָמער וועט ער עפּים דערוועגן. באלד האָט זיך איהם אויסגעוויזען ווי עמיצער קאַראַפקעט זיך אונטען שטילערהיים צו דעם בוים, און אז אַ שטיקעל לבנה האָט אַרויסגעשיינט צווישען צוויי האַרעס-אין איהם גרינג געוועזען צו דערקענען, ווי געשטאַלטען פון מעגשען ריה, דען זיך אין דער פינסטער. די מעשה מיט די מאַלפעס זענען איהם גע-קומען אויף די געדאַנקען. האָט אָן שיהות אַ טאַרע געמאַן דעם דאָקטאָר און ער איז באלד אויפגעשטאַנען.

— וואָס איז, האָט דער דאָקטאָר אַ פרעג געמאַן. שוין עפּים גייעס.

— שאַ, שטילער, האָט קענעדי געוואָנט, לאָטיר אויפּוועקע דזשאָען.

אז דזשאָע איז נאָר אויפגעשטאַנען, האָט קענעדי דערזעהלעט אַלץ וואָס ער האָט באַהען. עס איז געבליבען, אז קענעדי און דזשאָע זאָלען מיט דעם לייטעריל אַראָבגעהן אויף דעם בוים, דער דאָקטאָר זאָל בלייבען און צוגריימען אַלצדינג, מען זאָל קענען אוועקפליהען, אז ס'וועט אויסקומען ענג. דער דאָקטאָר האָט אָנגעוואָנט, אז זיי זאָלען זיך ניט אים-לען צו שיסען, סידען ווען מען וועט שוין מווען. זיי האָבען איהם צוגע-זאָנט, און זיך פאַמעליך אַראָבגעלאָזט אויף אַ צווייג פון דעם בוים. פלוצלים האָבען זיי דערזערט ווי עמיצער קריכט אויף דעם בוים. עס איז אָבער געוועזען אזוי פינסטער, אז מען האָט נאָר ניט געקענט זעהן. דזשאָע האָט זיך אַיינגעבויען צו קענעדי'ן און האָט איהם אַיינגערויכט שטילערהיים, אז דאָס קריכען געגערן.

עס איז טאַקי אמת געוועזען. אויף דעם בוים האָבען זיך אַרויפ-געדראַפעט שטיל, ווי די שלאַנגען, עטליכע געגערן, וואָס דזשאָע האָט זיי דערקענט אין דעם ריח פון דעם פערשמונקענעם חלב, מיט וועלכען זיי שמירען זיך זיערע לייבער. באלד האָבען זיך אַרויסגעשטעקט צוויי שוואַרצע קעפלעך פונקט אַקענען דעם צווייג, וואָס אונזערע רייזענדע זע-נען דאָרט געזעסען.

— שים אויס, דזשאָע, האָט קענעדי אַ געשריי געמאַן.

און באלד מאקי האָבען צוויי ביקסען אַ קלאַפּ געמאַן ווי אַ דו-
 גער, די צוויי גענערן זענען אַראָנגעפאלען און די איבעריגע שיקע אין
 זיך צולאָפּען. קוים אין נאָר שטיל געבליבען, האָבען זיי דערהערט, ווי
 איינער שרייט מיט אַ יאָמערדיג קול אויף פּראַנציוויש: ראַטעוועט, ראַט-
 טעוועט. קענעדי און דושאַע זענען גיך אַרויפגעקלעמערט צום דאָקטאָר
 און האָבען איהם געפרעגט, אויב ער האַט אויך געהערט דאָס
 געשרי

— יאָ, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, דאָס איז אוראי, געבעך,
 ציין אומגליקליכער פּראַנציוו אַריינגעפאלען צו די ווילדע אין די הענד
 צריין. מיט דעם טאָג גלייך וועלען מיר זעהן אַלצדינג טאָן איהם צו ראַט-
 טעווען. פאַר די גענערן האָבען מיר גיט וואָס מורא צו האָבען, מחמת
 זיי זענען אַנטלאָפּען געוואָרען פאַר אַ שאַס, איז אַ סימן אז זיי ווייסען
 נאָך נאָר גיט, וואָס איז אַזוינס אַ ביקס.

— נאָר באלד אין מיטען שמועס האָט מען ווידער דערהערט דאָס
 אייגענע קול: ראַטעוועט, ראַטעוועט.

— קום ניכער, דושאַע, האָט זיך קענעדי אָנגערופען, וואָרום די
 ווילדע וועלען איהם נאָך היינטיגע נאכט דערהרגענען.

— יאָגס זיך גיט, מייע פריינד, האָט זיי דער דאָקטאָר געבעמען,
 פון אַיער אַילעניש וועט קיין גוטס גיט אַרויסקומען. איך קען אַיך פער-
 זיכערן, אז ביז טאָג וועט דעם אומגליקליכען נאָך נאָר נישט געשעהן,
 מחמת די ווילדע הרגענען זייערע געפאַנגענע נאָר ווען די זון שיינט.
 איך קען אַיך צוליעב טאָן און איהם צו וויסען געבען, אז מיר וועלען
 איהם העלפּען.

— דער דאָקטאָר האָט דורך אַ דעהר אַ הויכען געשרי געמאַן אויף
 פּראַנציוויש.

— זייט רוהיג דאָרמש, ווער איהר זייט דריי פריינד וועלען אַיך
 קומען ראַטעווען.

דעם דאָקטאָרס קול האָט אָנגעמאכט אַ גרויסען געפילדער צווי-
 טען די גענערן, אז אלע זענען אַזש פּערצימערט געוואָרען.

— גוואַלד, מען שניידט איהם, מען קוילעס איהם, האָט קענעדי
 אַ געשרי געמאַן, לאָזט מיר אָב, איך וועל איהם געהן ראַטעווען.

— יאָג זיך פאַרמ גיט, מיין פריינד, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט
 אז קענטמ נאָך אויך אַרײַנפאַלען אין אומגלוק, איך האָב שוין בעקלערט
 א פּלאַן, מי צווי איהם צו העלפּען. מיר וועלען איהם אַרױפּהאַפּען צו
 אויב אויף דעם לופּטבאַלאָן און אַראַבּוואַרפּען, ווערליג ער דאַרף וועגען,
 א הונדערט מיט דרייסיג פונט משא, פון אונזערע זעקלעך זאמד, און אז
 מען וועט זיך דאַרפּען נאָר געשווינד אויפהייבען, וועלען מיר די איבריגע
 זיבעציג פונט אויך אַראַבּוואַרפּען. עס וועט אונז אפילו שלעכט זיין צום
 אַראַבּלאָזען, ווען מיר וועלען פּערלירען די גאַנצע משא, מען וועט דאַר-
 פּען דערביי אַרױסלאָזען אַביסעל גאַז, וואָס ער איז ביי אונז
 זייער טייער, נאָר וואָס קען מען אָבער בעסער מאַכען.

— עס איז אַלץ רעכט, האָט קענעדי געזאָגט, נאָר וואָס טהוט
 מען מיט דעם פינסטערניש.

— דאָס איז שוין מיין עסק, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט,
 גרייט נאָר אַן די משא צום אַראַבּוואַרפּען און לאָרט אָן אלע
 ציסקען.

צו אַלצדינג איז שוין געוועזען פאַרמינ, האָט דער דאָקטאָר
 זיידער געזאָגט:

— דו, רושאַע, וועסט אַראַבּוואַרפּען די משא, אז מיר וועלען
 צוקומען צו דער שייקע, און קענעדי וועט אויסחאַפּען דעם געפאַנגענעם,
 נאָר קיין שום זאַך זאָלט איהר גיט מאַן ביז איך וועל אַיף
 ציט הייסען.

— רושאַע האָט זיך אַראַגעלאָזט, און אָבגעבונדען דעם אַנקער און
 באַלד צוריק אַרײַן אין שיפּעל.

דער דאָקטאָר האָט אַרױסגענומען פּח א זעקעל צווי גרויסע שטי-
 קער אָבגעלאָשענע קוילען און זיי אַרײַנגעפּרעזענט ביי די שפיצען פון די
 צווי דראָמען, וואָס זענען אַרױסגעגאַנגען פון זיין עלעקטרישע מאַשינע.
 קענעדי און רושאַע האָבען דאָס אַלצדינג אָנגעקוקט און גאַרנישט פּער-
 שטאַנען, וואָס זאָל עס בעמייטען. נאָר באַלד אָבער האָט זיך דער דאָק-
 טאָר געשטעלט אין מיטען שיפּעל און צוגעלענט בירע אַרױפּגעשטעקטע
 קוילען איינס צום אַנדערן, האָט זיך צווישען זיי היכף בעווזען אזא ליכ-
 טיג פּיער, אז עס האָט פאַרבליענדט די אויגען. דאָס איז געוועזען אַיין
 עלעקטריש-פּיער, וואָס האָט זיך צולאָזט ווי א גרויסער סנאַפּ און

מקנדעלי: מוזר ספרים.

געשיינט ארום און ארום הי די שיינענדיגע זון אין מימען העלען מאָג.
קענעדי און דושאָע האָבען א געשרי געמאָן, אז זיי האָבען פלוצלום דער
זעהן אזא מין פייער.

— שוויינט שמיל, האָט דער דאָקטאָר צו זיי א ווינט געגעבען מיט
דער האַנד.

דער דאָקטאָר פּערניסאָן האָט געלאָזט שיינען דעם פּיערדינען סנאָפּ אויף דעם אָרט, פון וואָנען מען האָט פּריהער פּערטמען דאָס וויי-גענדיגע קול. דער בוים באַפּאַב, פון וועלכען דער לופטבאלאָן האָט זיך אָבגעטשעפּעט און איבער איהם געשוועבט אלץ אויף איין אָרט, איז געשטאַנען אויף אַ פעלד, פּערוואַקסען מיט צימרינג און ווילדע עלביר-שען. אַרום איהם האָבען זיך געפונען אַ סך געצעלטען און געבען זיי איז געוועזען אַ צונויפלייפּעניש פון פּיעל מענשען. אַ פּופּציג איילען אונטער דעם לופטבאלאָן איז געשטאַנען אַ תּליה. געבען איהר האָט מען געזעהען אַ מענשען פון אַ יאָהר דרייסיג כּמעט נאַקעט, אויסגעראַט, פּערבלומיגט און פול מיט וואונדערן. די גענערן האָבען זיך שטאַרק [דערשראָקען, אַז זיי האָבען דערזעהן דעם לופטבאלאָן, וואָס האָט אַ פנים געהאַט ווי אַ קאָמעט מיט אַ לאַנגען פּיערדינען בעזעם. דער אומגליקליכער האָט אויפֿ-געהויבען דעם קאָפּ אין דער הויך, אַז די גענערן האָבען פּלוצלינג אָנגעהויבען שרעקליך צו שרייען.

— ער לעבט נאָך, — האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופּען, — די חילדע, זעה איך, האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען, מיר וועלען איהם מיט גאָמס הילף מציל זיין. שטעהט נאָר גרייט, מיינע פּריינד, און דו, דזשאָע, פּאַרלעש דאָס נאַז-רעהריל, דער לופטבאלאָן זאָל זיך קענען גידעריגער אַראַבלאָזען.

דער לופטבאלאָן האָט זיך פּאַצעליך אַראַבגעלאָזט צו דעם אָרט, אויף וועלכען דער געפּאַנגענער איז געשטאַנען. דער דאָקטאָר האָט אַזוי געהאַלטען דאָס פּיער, אַז דער פּונקטליכער בעזעם איז געפּאַלען פּונקט אַקעגען די גענערן, ער האָט זיי נאָר פּאַרבליענדט די אויגען, אַז זיי זע-נען זיך פאַר שרעק צולאָפען אין די געצעלטען. עטליכע גענערן, וואָס האָבען מורא געהאַט, אַז דער געפּאַנגענער זאָל זיך ניט אַרויסגליטשע

פון זייערע הענד, האָבען זיך געמאַכט האַרץ, און צוריק אַרויסגעלאָפּען צו דעם לופטבאַלאַן, וואָס ער איז שוין געשטאַנען האַרט ביי דער ערד. קענעדי האָט זיך געחאַפּט צו דער ביקס, נאָר דער דאָקטאָר האָט איהם ניט געהייסען שיסען. דער געפאַנגענער איז געשטאַנען אויף די קניע און האָט קיין כּח ניט געהאַט זיך אויפצוהייבען אויף די פּיס. קיים האָט זיך דאָס שיפעלע צוגעריהרט צו דער ערד, האָט איהם קענעדי אַ חאַפּ געמאַן צו זיך, און דושאַע האָט דערווייל געשווינד אַרויסגעוואָרפּען פּון דעם שיפעלע די זעקלעך מיט זאַמד. דער דאָקטאָר האָט געמיינט, אַז ער וועט אַוועקפליהען אין דער הויך זעהר ניד, נאָר ווי באַלד אָבער דער לופטבאַלאַן האָט זיך אויפגעהויבען אויף צוויי אַיילען פּון דער ערד, איז ער געבליבען שטעהן אין דער לופט. דער דאָקטאָר איז געוועזען אויסער זיך פאַר שרעק, אַז ער האָט עס געזעהן, און עסליכע ווילדע זענען שוין צוגעלאָפּען צו דעם שיפעלע מיט אַ ליאַרעם.

— אַך, האָט דושאַע אַ געשריי געטאָן, אַראַבקוקענדיג אונמען. אַ שוואַרצער רוח האָט זיך אָנגעשעפּעט אין דעם שיפעלע.

— ניכער, קענעדי, האָט דער דאָקטאָר גענעבען אַ געשריי, ניכער דאָס קעסטעלע מיט וואַסער.

— קענעדי האָט זיך אָנגעשטויסען, וואָס מען מיינט, האָט באַלד גענומען דאָס קעסטעלע וואַסער, וואָס האָט געווענען כּעהר פּון הונדערט פונט, און עס אַראַבגעשלידערט אויף דער ערד. דער לופטבאַלאַן איז געוואָרען פּלוצלים גרינגער און האָט זיך אַ הייב געטאָן אויף הונדערט מיט פּופציג אַיילען איבער דער האַפּטע געגערן, וואָס פאַר זייערע אוי-גען איז דער געפאַנגענער פּערשוואַנדען צווישען פּיערדיגע שטראַהלען. פּלוצלים האָט דער לופטבאַלאַן ווידער אַ שפּרונג געטאָן אין דער הויך און האָט זיך אויפגעהויבען אויף פינף הונדערט אַיילען ווייטער.

— שרעקט זיך ניט, האָט דער דאָקטאָר גאָנגן רהיג געזאָגט, דאָס האָט אונז דער גענער שוין אַוועקגעוואָרפּען און גרינגער געמאַכט דעם לופטבאַלאַן.

— אַז דושאַע האָט זיך אַראַבגעבוויגען, האָט ער נאָך געקענט זעהן, ווי אזוי דער ווילדער דרעהט זיך אין דער לופט, צושפּרייט מיט די הענד און מיט די פּיס, און ווי ער איז מיט אַ מאַל אַראַבגעפּאַלע

אויף דער ערד און צוועגט געוואָרען. דער דאָקטאָר האָט פֿאַר ציונמען די קוילען, ס'איז ווידער געוואָרען שטאַק-פינסטער. עס איז געוועזען זייער גער איינס נאָך האַלבערנאָכט. דער פֿראַנצויז, וואָס האָט געבען, אַלץ גע'חלש'ט, האָט לסוף געעפענט די אויגען.

— בערוהינט זיך, האָט איהם דער דאָקטאָר געוואָגט. איהר זינט ניצול געוואָרען.

— יאָ, איך בין ניצול געוואָרען פֿון אַ שרעקליכען טויט, האָט ער געענטפערט אויף ענגליש, איך דאַנק אײַך זעהר מיינע ברידער. גאָר איך פיהל, אַז איך וועל שוין לאַנג ניט לעבען און פֿאַר טאַקי איז ער אין חלשות געבליבען.

— ער איז, געבעך, שטאַרק אָפגעשוואַכט, — האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, לאָמיר איהם אַרייַנטראָגען אין דער פֿאַלשקע אַרײַן.

זיי האָבען איהם אַנידערגעלעגט אויף די קאָלדרעס, דאָס גאַנצע ליב איז ביי איהם געוועזען צושנימען מיט מעסערס, פֿאַרברענט, פֿערבראַטען פֿון צוגליהעטע אײַגענט. דער דאָקטאָר האָט איהם אָפגע-וואַשען די וואונדען מיט וואַסער און זיי אַלע פֿערבונדען ווי עס געהער צו זיין. דערנאָך האָט ער איהם אַרייַנגענאַסען עטליכע שטאַרקע טראָפֿען פֿען אין מויל אַרײַן, און דער קראַנקער האָט זיך אָפּגיסעל דערמינטערט.

— איצט, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, דאַרף מען איהם גאָר צו דוה לאָזען, אפשר וועט גאָט העלפען, אַז דורך דער ריינער לופט און אַונזער השגחה וועט ער גענעזען ווערען.

דער לופטבאַלאַן, וואָס האָט געהאַט איצט אויף זיך ווענגער מיט הונדערט און אַכטציג פונט משא, האָט זיך געהאַלטען נאָנץ הויך, [האָט] טשע דער גאָז איז ניט געוועזען אַזוי שטאַרק דערוואַרעמט. מיט דעם טאָג גלייך האָט דער ווינד אַ טראָג געגעבען דעם לופטבאַלאַן מעהר קיין מערב-זייט. דעם גאַנצען טאָג איז דער קראַנקער געלעגען זי אין היגע-פלעט, נאָר צייטענווייז האָט ער שטאַרק געוופצט. אַז עס איז נאָר נאַכט געוואָרען, האָט זיך דער לופטבאַלאַן אַנידערגעשטעלט. די גאַנצע נאַכט האָבען אַלע אַכטונג געגעבען אויף דעם קראַנקען, אין דער פֿריה האָט זיך געשמעלט אַ שענער טאָג און דער לופטבאַלאַן איז אַוועקגעפֿליזגען.

קיינ מערב-זייט. דער קראַנקער איז צו זיך געקומען און האָט אַרייַנגע-
געבעטען זיינע נייע פריינד.

— ווי פיהלט איהר זיך? — האָט איהם דער דאָקטאָר געפרעגט.

— איך פיהל מיך עפּיס בעסער — האָט ער געענטפערט — נאָר
מיר ווייזט זיך אויס אַלצדינג ווי אַ חלום, איך געדענק גאָרנישט, וואָס
עס האָט זיך מיט מיר פאַסירט. איך בעט אייך, מיינע פריינד, זאָגט
מיר, ווער איהר זייט, איך זאָל קענען פאַר אייך גאָט בעטען.

— מיר זענען ענגלענדער — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט —
און פרייווען זיך איבערפליהען אַפריקא אין אַ לופטבאלאָן. אויף דעם וועג
האָט אונז גאָט באַשערט אייך מציל צו זיין, נאָר זאָגט אונז ווער
זענט איהר.

— איך בין אַ פראַנצויז — האָט דער קראַנקער געענטפערט, מיך
האָט אַ חברה געשיקט קיין אַפריקא אַראָפּצופיהרען די ווילדע נעגערן
פון זייער נאָרישער נאמנה. פינף יאָהר בין איך שוין דאָ געזונד און
זייס גאָרנישט, וואָס טהוט זיך אין מיין לאַנד. דערזעהלט מיר עפּיס
פון אונזער אייראָפּע, דערזעהלט מיר עפּיס פון מיין פראַנק-
רייך.

דער דאָקטאָר האָט איהם צוליעב געטאָן און האָט איהם דער-
זעהלט אַ סך זאָכען, וואָס אין די פינף יאָהר איז געשעהן אין
אייראָפּע.

דער קראַנקער האָט מיט גרויס חענוג צוגעהערט דעם דאָקטאָרס
רעד און טרעהרען האָבען זיך איהם געגאָסען פון די אויגען. דער
דאָקטאָר האָט איהם באַלד געמאַכט עטליכע גלעזלעך טעע, און אַז דער
קראַנקער האָט זיי אויסגעטרונקען, איז ער געקומען אַביסעל צו די
קרעפטען, האָט ער זיך אויפגעזעצט מיט אַ שמיכלעל פאַר שמחה,
וואָס ער געפינט זיך צווישען גוטע מענשען און אין אַזאָ ריינער
לופט.

— גאָט וועט אייך אודאי העלפען, — האָט ער זיך אָנגערופען —
איהר וועט מאַכען אייער רייווע און קומען בשלום אַהיים צו אייערע
קרובים, צו אייערע פריינד אין אייער לאַנד אַריין.
ער האָט געוואָלט ווייטער רעדען, נאָר ער איז אַזוי מאַט גע-

וואָרען, אז מען האָט איהם געמוזט ווידער אַנידערלעגען. עמליכע שען
 כסדר האָט איהם דער דאָקטאָר געהאַלטען אויף די הענד און געפיהלם
 ווי די נשמה געהט איהם אויס. ער האָט איהם נאָך אַ מאָל אָנגעוואָשען
 די וואונדערן און דערויף פּעריניצט אַ סך פון דעם אָנגעגרייטען וואַסער
 און ווידער זיי פּערבונדען. דעם קראַנקען איז בעסער געוואָרען, און אַ
 ער איז געקומען צו זיינע געדאַנקען, האָט ער אָנגעהויבען צו דערציעהן
 לען, וואָס מיט איהם האָט זיך געמאַן די גאַנצע צייט אין אַפריקא. פאַו
 גרויס שלאַפּקייט האָט ער געמוזט אַלע מינוט אויפהערען צו רעדען, נאָו
 פון דעם ביסעל ווערטער האָט מען שוין געקענט וויסען ווין גאַנצע
 געשיכטע.

דער אומגליקליכער פּראַנצויז איז געבאָרען פון אַרעמע עלטערן
 אין דעם דאָרף אַראַדאָן. ביי עמליכע און צוואַנציג יאָהר איז ער אַוועק
 פון זיין לאַנד קיין אַפריקא. מיט נענוג צרות און סכנות איז ער געקוי
 טען אַרעם און נאַקעט צי די פעלקער, וואָס זיצען געבען די קוועלען
 פון דעם טייך נילוס. צוויי יאָהר כסדר איז ער געפאַנגען געוועזען ביי
 זעהר אַ ווילד פּאָלק, און האָטשע ער האָט דאָרטען געהאַט פיעל צרות
 אויסצושטעהן, פונדעסטוועגען האָט ער קיין מורא נישט געהאַט זיי צו וואָ
 גען דעם אמת, ווי פּערפיהרט זיי זענען אין אַ סך גאַרישקייטען. אין איי
 גער פון די שרעקליכע מלחמות, וואָס דאָרטען הערען כמעט נישט אויף,
 איז דאָס ווילדע פּאָלק אינגאַנצען גע'הרג'עט געוואָרען, די וואָס זענען
 געבליבען לעבען, זענען אַנטלאָפּען. ער איז אויך לעבען געבליבען און
 האָט זיך געלאָזט אַלין ווייטער. די בעסטע צייט איז געוועזען פאַר איהם
 וואָס מען האָט איהם געהאַלטען פאַר אַ משוגענעם, צוויי יאָהר האָט ער
 געוואַנדערט אין די ווילדע לענדער, ער האָט זיך אויסגעלערענט דאָס
 דאָרטיגע לשון און האָט געשטראָפט אויבערום די פעלקער, ביז וואַנען
 וועלען זיי זיך בוקען צו די אָבגעטער. דאָס לעצטע יאָהר האָט ער צו
 געבראַכט ביי די מענשענפּרעסער ניאַם=ניאַם. אַז זייער עלטסטער איז
 פּרוצלים געשטאַרבען, האָבען זיי איהם אין דעם שולדיג געמאַכט און
 געוואָלט טויטען. פּערציג שעה כסדר האָבען זיי איהם געפּייניגט און גע
 האַט ברעה איהם אויפצוהענגען, אויף דעם אַנדערן טאָג, ווען די זון וועט
 שיינען. אַז ער האָט דערהערט ביי דער גאַנצער אַ שאַם פון אַ ביקס,
 האָט ער אָנגעהויבען צו שרייען: ראַמעוועט, ראַמעוועט! מיר טהוט נישט
 באַנג דאָס לעבען אויף דער גאַרישער וועלט, האָט ער צום סוף געוואָנט
 וואָרום מיין נשמה נישט איך איבער איז גאַטס האַנד

— לְאָזוּי ויך נִישְׁט אָב , הָאָט איהם דער דאָקטאָר נעטריכט , איהר וועט נאָך מיט גאָטס הילף געווינד ווערען .

— אזוי פיעל פערלאנג איך גאָר ניט פון גאָט , הָאָט דער קראנקער געענטפערט , איך לויב זיין ליבען נאָמען דערפאר , וואָס פאר מיין טויט האָטשע הָאָב איך זוכה געוועזען צו זעהן מענשען פון איראפּע און הערען דאָס לשון פון מיין טייער לאַנד .

דער קראנקער איז ווידער זעהר שוואַך געוואָרען און הָאָט אייפּ געהערט צו רעדען . אזוי איז פּערגאנגען דער גאנצער טאָג . קענעדי איז זעהר טרויעריג געוועזען און דושאָע הָאָט אלעמאָל געווישט די אויגען . ״היקמאָריע״ איז זעהר שטיל געשוואימען אין דער לופט און עס הָאָט זיך אויסגעוויזען , אז דער ווינד הָאָט רחמנות און וויל ניט בעאומרוהיגען דעם אומגליקליכען קראנקען

פאר-נאכט הָאָט דושאָע אָנגעוויזען , ווי העט אין מערב-זייט איז דער הימעל אינגאנצען רוים ווי פייער . דער דאָקטאָר הָאָט עס גוט בע-סראכט און געזאָגט , אז די רויטקייט קומט פון אַ באַרג , וואָס וואַרפט פון זיך אַרויס אַ גאַנצען ניהנום פייער .

— זעהר שלעכט , הָאָט זיך קענעדי אָנגערופען , דער ווינד טראָגט אונז פונקט אַקעגען דעם פייערשפייעדיגען באַרג . גוט , וואָס מיר זענען האָטש אין דער לופט , וואָרום אונמען געהער זיין אַ שרעקליכע ערד-ציטערניש .

— אזוי ווי דו הָאָסט איצט ניט מורא פאר די ערדציטערניש , אזוי דאַרפסט דו אויך ניט מורא האָבען פאר דעם פייערשפייעדיגען באַרג , הָאָט איהם דער דאָקטאָר געענטפערט , מיר וועלען איהם אם ירצה השם בשלום אַריבערפליהען .

אין דריי שעה ארום איז דער לופטבאלאָן שוין געוועזען נאָהענט פון דעם באַרג , וואָס אויבען דורך זיין שרעקליך ברייט מויל הָאָט די ערד אַרויסגעוואָרפען פון אינוועניג גאנצע טייכען מיט צושמאָלצענע מאַ-טריאלען אינאיינעם מיט צוגליהעמע שטיינער , וואָס זענען געפלויענען שטאַרק הויך אין דער לופט . טייכען פייער האָבען אַרויסגעזעצט איינס נאָך דאָס אַנדערע . עס איז געוועזען זעהר שרעקליך , אָבער פאָרט זעהר שען פאר דעם אויג . דער דאָקטאָר הָאָט שטאַרק דערהיצט דעם גאָז , דער לופטבאלאָן הָאָט זיך אויפגעהויבען אויף דריי טויענד אַיילען און איז העכער פון די אַלע פייערדיגע ווילען אַריבערגעזעלייגען בשלום . דער קראנקער הָאָט נאָך פון זיין טויטענבעט געקענט בעטראכטען

דעם באר... וואס פון זיין טויל זענען ארויסגעפלויען טויענדערלי פיי-
 ערדיגע צונגען און האָבען פארבלענדט די אויגען מיט זייער ליכטיגקייט.
 — אַך ווי גרויס זענען נאָטס האונדער, האָט ער געזאָגט, זיינע
 מעשים זענען גאָר אַהן אַיין עק, שען אפילו ווען זיי זענען שרעקליך.
 די טייכען צושמאָלצענע מאַטריאַלען האָבען בעדעקט אינגאַנצען
 דעם באַרג מיט פלאַמען, דער לופטבאַלאַן האָט אויך געשיינט פון דעם
 זייער אין דער פינסטערער נאַכט. דער דאָקטאָר האָט זיך געאַיילט צו
 אנטלויפען פון דעם שרעקליכען אָרט. אַרום זיינער זעהן ביי נאַכט האָבען
 אונזערע ריזענדע שוין געזעהן דעם באַרג פון דערווייטענס ווי אַ קליין שטעט-
 דענדיל. דער לופטבאַלאַן האָט זיך גאַנץ רוהיג אַראָבגעלאָזט אַביסעל
 צידעריגער.

מד.

די נאכט איז געווען ועהר א שענע, יין דער קראנקער איז מחמת גרויס שלאפקייט שטיל אנשלאפען געוואָרען.

— ער וועט אויסגעהן אויף אינווערע הענד, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען מיט א פערביטערט האַרץ, קוים, נעבעך, וואָס ער זשיפעט און איך קען איהם נאָר ניט העלפען.

— א שאָד אזא טיערער מענש, — האָט דזשאָע געזאָגט מיט א היינענדיג קול, — די רוצחים האָבען איהם אזוי געמוטשעט און ער בעט נאָך פאר זיי נאָט, ער זאָל זיי מוחל זיין. אזוי יונג און האָט אזוי פיעל געליטען, נאָר באלד וועט איהם דער טייט אויסלייזען פון אלע צרות און זיין נשמה וועט אוראי קומען גלייך אין גן עדן אריין.

דער קראנקער האָט אָנגעהויבען שווער צו אָטהמען און האָט געבעטען א ביסעל פרישע לופט. מען האָט אויפגעעפענט דעם פאָרהאַנג פון דער פאלאטקע, האָט זיך דער קראנקער נאָר דערקוויקט.

— מינע פריינד, — האָט ער נאָגן שטיל געזאָגט, — איך שטאַרב שוין, לאָז אייך נאָט בעלוינען דערפאר, וואָס איהר האָט מיט מיר געמאָן און אייך ברענגען גליקליך א היים. איך זעה שוין דעם טויט פאר די אויגען, נאָר דאָס איז דער אָנהייב פון דעם אייביגען לעבען אויף יענער וועלט און דער סוף פון אלע צרות אויף דער וועלט. הייבט מיך אַביסעל אויף, מינע פריינד, לאָס איך קענען וידוי זאָגען.

קענעדי האָט איהם אַביסעל אויפגעהויבען, דער קראנקער האָט געבענשט זיינע פריינד, אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל און שטילער-היים וידוי געזאָגט, אין מיטען זאָגען איז ער געפאלען אויף קענעדי'ס הענד און געשטאַרבען.

— סאָרגען אין דער פרייה, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען

מיט א זיפן, וועלען מיר איהם מקבר זיין אין דעם לאנד, וואָס איז בעפלעקט געוואָרען מיט זיין בלוט.

— די גאַנצע נאכט זענען אלע געזעסען געבען דעם מת, האָבע צווישען זיך קיין וואָרט נישט גערעדט, נאָר געוויינט.

אז עס איז טאָג געוואָרען, איז דער לופטבאלאָן געפרוּגען איבער אַ טרוקען לאַנד, וואָס מען האָט דאָרטען נישט געזעהן קיין שום געוויקס. קיין טראָפען וואַסער, נאָר הימעל און ערד און אויסגעלאָשענע פֿייער-שפיינעדיגע בערג. אַרום האַלבענטאָג האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגע-הויבען אַראָפּצולאָזן, נאָר ער האָט שוין איצט געמוזט דערביי אַרויס-לאָזען אַביסעל גאָז, מחמת עס האָט איהם געפעהלט די משאָ, וואָס מען האָט פרייהער אַרויסגעוואָרפען. ווי באלד דאָס שיפעלע האָט זיך צו-געריהרט צו דער ערד, האָט עס דזשאָע אָנגעפילט מיט שטיינער, ביז פינגר הונדערט פונט משאָ, דער לופטבאלאָן איז געבליבען שטעהן, און אַונזערע ריזענדיגע זענען אַרויסגעגאַנגען. די שטיינער, וואָס מען האָט אַריינגעלעגט אין דעם שיפעל, זענען געוועזען עפּים צו שווער פאַר זייער גרויס, דאָס איז געפאלען דעם דאָקטאָר אין די אויגען. דזשאָע און קענעדי האָבען אויסגעגראָבען דעם קבר און די היץ האָט אין דרויסען געברענגט ווי אין אַ קאַלכאוויוען. זיי האָבען מקבר געוועזען דעם מת און אַרויפגעלעגט אויף זיין קבר אַ גאַנצען הויפען מיט שטיינער. דער דאָקטאָר איז די גאַנצע צייט געשטאַנען פערטראַכט, און האָט אפילו נישט געהערט, ווי קענעדי רופט איהם.

— וואָס האָסטו זיך אזוי פערטראַכט? — האָט קענעדי געפרעגט צו-געהענדיג צו איהם.

— איך טראַכט, וואָס פאַר אַ זעלמענע זאכען עס קענען געשעהן אין דער וועלט. דער אומגליקליכער פראַנצויז, וואָס האָט זיך אָפּגעזאַגט פון דער וועלט און זיך נישט זאָס אָנגעגעסען מיט קיין שטיקעל ברויט, ליגט איצט בעגראָבען אין אַ גאַלדענעם קבר. די אלע שטיינער, וואָס וואַלנערען זיך דאָ אינמיטען אַונזערע פיס, זענען ריין גאַלד.

קוים האָט עס דזשאָע דערהערט, האָט ער זיך אַ וואָרף געמאַן אַ משוגענער צונויפקלייבען די שטיינער

— וואָס טוויג דיר דאָס גאַלד, האָט איהם דער דאָקטאָר געזאָגט אז מיר קענען עס נישט מיטנעהמען.

— וואָס הייסט, האָט דוּשאַע אַ געשריי געמאַן, אַוועקוואַרפֿען אַזאַ אַרצט? אַ קלייניגקייט עפּיס! עס איז מיר אַרדאי זעהר ביטער, אַז איך קען נישט פאַרנעהמען אינגאַנצען דאָס גאַלד, וואָס דאָ געפינט זיך, נאָר לבל הפחות לאָזט מיך האַמטשע אַזוי פּיעל מיטנעהמען, וויפּיעל מיר דאַרפֿען האָבען משאָ.

— האָסט עס גע'פּויעל'ט, האָט איהר דער דאָקטאָר געענטפּערט, נאָר זעה, עס זאָל דיך נישט אַרען, אַז מען וועט דאַרפֿען אויף דער רייזע אַראַבצוואַרפֿען עטליכע טויזענד רענדלעך פּון דיין גאַלד.

דוּשאַע האָט גאַרנישט געענטפּערט און אָנגעהויבען אָנצופּילען דאָס שיפּעלע מיט גאַלדענע שטיינער.

דער דאָקטאָר האָט דערווילע אָבגעמאַלט אויף פּאַפּיר דאָס שטיקעל לאַנד, וואָס דאָרטען איז געלעגען אַזאַ אַיין עשירות, וואָס וואָלט געקענט רייך מאַכען אַ האַלבע וועלט, און ביי זיך האָט ער געטראַכט, אַז מיט פּערנניגען וואָלט ער אַוועקגעגעבען דאָס גאַנצע גאַלד פאַר אַיין קעסטעלע האַסער, וואָס מען האָט אַרויסגעוואַרפֿען בשעת דער נעגער האָט זיך אָנגעטשעפּעט אין שיפּעלע, וואָרום דאָס וואַסער האָט מען נישט גע- דאַרפט האָבען אי צום גאַנצן רעהריל אי צום טרינקען און דאָ, האָט ער געזעהן, קומט איהם אויס צו פליהען אין אַזאַ טרוקען ווינקעל, וואָס דאָר- מען איז נישטאָ קיין טראַפֿען וואַסער.

אַז אלע האָבען זיך אַריינגעזעצט אין דעם שיפּעל און דער דאָקטאָר האָט אָנגעזונדען דאָס גאַנצערהיל אויף אַוועקצופּליהען, איז דער לופט- באַלאַן געשטאַנען אויף אַיין אָרט און האָט זיך נישט געקענט ריהרען. דער דאָקטאָר האָט געהייסען גרינגער מאַכען די משאָ. דוּשאַע, נעבעך, האָט זיך שטאַרק געקווינקעלט, נאָר אַז ער האָט געזעהן, אַז עס איז אין ברירה, האָט ער מיט גרויס עגמת נפש אָנגעהויבען פּיסלעכוויי אַראַבצוואַרפֿען פּון זיין גאַלד, ביז דער לופטבאַלאַן האָט זיך אויפגע- הויבען אין דער הויך.

— עס איז דיר נאָך געבליבען אַגרויס עשירות, — האָט דער דאָקטאָר צו דוּשאַען געזאָגט, — אַז גאָט וועט העלפֿען, מיר זאָלען עס נאָר כּשלוים אַ היים ברענגען, וועסט דו זיין פּערזאָנלע אויף דיין גאַנץ לעבען.

דוּשאַע האָט דערויף גאַרנישט געענטפּערט און האָט זיך אויסגעצויגען אויף זיין גילדען בעטעל.

דער ליטמטאלאך

— זעהסט דו, קענעדי, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען, וואָס
נאָרד קען מאַכען, עס קען אראָבפיהרען פון דעם גלייכען וועג, פון דעם
שבל און דעם בעסטען מענשען קען עס פערדארבען.
בײַז פאַר-נאַכט איז, וויקטאָריע׳ אײנגעפלוײגען אַ מײל גײנצײג קײן
מערב-זײט. און פון זאַנזבאַר זענען זײ געוועען וײט טױזענד מיט פיער
הונדערט מײל.

אונזערע ריזענדע זענען די גאנצע נאכט געשמאק געשלאָפֿען נאָך אלע צרות און עגמת נפש, האָס זיי זענען אויסגעשמאָנען די לעצטע טעג. אין דער פריה איז דער הימעל ווידער געוועזען לויטער און די היץ אזוי שטאַרק ווי געכמען. אַ קליין ווינטעלע האָט גאָנץ פאמעליך אוועק-געטראָגען דעם לופטבאַלאָן.

— מיר פליהען זעהר שלעכט, האָס זיך דער דאָקטאָר אָנגערופֿען, ווען איך האָב קיין טעות ניט, האָבען מיר שוין געמאַכט אַ האַלבען וועג אין צעהן טעג, די אנדערע העלפט וועג אָבער וועלען מיר אפילו אין עטליכע חדשים ניט מאַכען, אויב מיר וועלען ווייטער אזוי פאמעליך פליהען, ווי איצט, און דאָס גרעסטע אומגליק איז, האָס מיר האָבען וועניג וואַסער.

אַלע דריי ריזענדע זענען טרויעריג געוואָרען און האָבען ניט גערעדט קיין וואָרט. איטליכער האָט געטראַכט פאַר זיך, דושאַע איז געלעגען אויסגעצויגען אויף זיין גאָלד און האָט נאָר געטראַכט, ווי אזוי דאָס רייכקייט אַ היים צו ברענגען. באמת איז דושאַע געוואָרען גאָר אַ אנדער מענש, זינט ער האָט דערזעהן די גרועם גאָלד, דער קאָפּ האָט זיך איהם פון יענער צייט אָן פאַרדרעהט און ער האָט ניט בעוויזען קיין פּרעהליכע מינע.

דאָס לאַנד איז געוואָרען האָס ווייטער ווייטער, מען זאָל דאָס ערגעץ זעהן אַ בוים אָדער אַ ביסעל גראַז, פון דערפֿער רעדט מען שוין ניט, אפילו אַ קליין שטיבעלע האָט מען אויך מעהר ניט געזעהן. אומערום איז די ערד געוועזען בעדעקט מיט ווייסען זאמד און מיט היכע סקאַלעס אָהן אַ שום געוויקס, אזוי ווי בשעת זיי זענען בעשאַפֿען געוואָרען. דאָס אָרט האָט מאַקי געקענט מאַכען מרה-שחורה'דיג. עס האָט אויסגעזעהן, אז אין דעם וויסטע חלק אַפּריקאַ גאַנצען קיינמאַל

קײן שירון, נח דורכגעצויגען, זיסט וואָלט דאָך געבליבען עפּים אַ זכר אויף דעם אָרט, אָדער ווי וואָלט זיך ניט ערגעץ געוואָלנערט ווייסע אויסגעטריקענטע ביינער פון מענשען אָדער פון חיות. דער דאָקטאָר איז געווען שמאַרק אומרוהיג און עס איז איהם פון די געדאַנקען ניט אַרָאָפּגעגאַנגען די שרעקליכע מדבר סאַהאַראַ, וואָס רייזענדע געפינען דאָרטען נישט וואָכענלאַנג אַביטעל וואַסער צו שטילען דעם דאָרשט. ער וואָלט זעהר פאַר ליעב אָנגענומען, אַז עס זאָל ווערען אַ שטורעמווינד און זאָל איהם פון דאַנען העט-ווייט אַוועקטראָגען. נאָר דער היטעל איז אָבער געוועזן לויטער אָהן אַ פּיצעל וואָלקען. „וויקטאָריע“ איז דעם גאַנצען טאָג אַיינגעפלויען קיים דרייסיג מייל. דאָס וואַסער איז אינגאַנצען בעשטאַנען פון זעקס קוואָרט, צוויי קוואָרט האָט דער דאָקטאָר אַרויס-געגעבען צום טרינקען אין דער ברענענדיגער היץ פון פּופּציג גראַד. פיער קוואָרט האָט ער איבערגעלאָזט פון דעם גאַנצערעיהילס וועגען.

— איך טוז אײך זאָגען, מיינע פריינד, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופּען, אַז די פיער קוואָרט וואַסער וועלען קיים קלעקען אויף פיער און פּופּציג שעה פליהען, נאָר אַזוי ווי מיר וועלען ביי נאַכט שטענדיג, קענען מיר דאָס גענוג האָבען אויף פּערמהאַלבען טאָג, נאָר לעת עתה לאַמיר ניט זאָרען, גאָט קען נאָך העלפען.

די נאַכט האָבען אונזערע רייזענדע צוגעבראַכט אויף אַ גלייכען פּלאַץ און האָטשע עס האָט זיי שמאַרק געדאָרשט, האָבען זיי זיך, געבעך, אַיינגעהאַלטען און זעהר וועניג געטרינקען. נאָך דער שטילער אויסגעשטערענטער נאַכט האָט זיך געשמעלט דער לאַנגער הייסער טאָג. קיים איז די זון אויפגעגאַנגען, איז געוואָרען אַ ברענענדיגע היץ ניט אויסצוהאַלמען. זייגער פינף האָט זיך דער לופטבאַלאָן אויפגעהויבען, נאָר ער איז געבליבען שטענדיג אין דער לופט און האָט זיך אַ צייט ניט געקענט ריהרען. דער דאָקטאָר וואָלט אפילו געקענט פטור ווערען פון דער היץ, זיך אויפהייבענדיג העט אַין דער הויך, וואָס דאָרט איז די לופט תמיד קאַלט, נאָר עס איז איהם איצט געוועזן אונטערליך דאָס צו טאָן מהמת ער האָט געראַפּט דערצו האָבען זעהר אַ סך וואַסער און האָט זיך געמוזט בעווייזען, אַז דער לופטבאַלאָן זאָל פליהען נאָר פּופּציג אײלען אין דער הויך.

— די היץ איז נאָר נישט צום אויסהאַלמען, האָט דזשאַע געזאָגט זיך אָבווישענדיג דעם שווייס פון דעם פנים. דער רוח האָט דענסטבאַלאָר

אָנגעמראָגען דעם חילדען נענער און דורך איהם האָבען מיר געכוּנט
אַרָבּוואַרפּען דאָס מייערע קעסטעלע מיט וואַסער.

אורדי, ווען מיר זאָלען איצט האָבען די הונדערט פונם וואַסער,
האַלטען זיי אונז שטאַרק צונויץ געקומען, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט,
דערמיט וואַלטען מיר געקענט פליהען אַ טאָג דרייצעהן און אַרױסגעהן
פון דער מדבר. אָם איצט, מינע פריינד, זענען מיר באמת אין אַפריקא,
אַרום אונז איז אַ גליהענדע היץ, אַ ברענענדיגער זאַמד, און וואַסער איז
גיטאָ קיין מראָפּען.

ביז נאכט איז דער לופטבאַלאַן קוים צוזאַנצויג מיל אַינגעפלוּיגען.
די לופט איז געוועזען אזוי רעכפּיג און אזוי הייס ווי ביי טאָג. אין דער
פריה, דעם ערשטען מאַי, האָבען די ריזענדע ניט געוועהן קיין שום
פאַרענדערונג פון געכמען. אזוי זענען פּערנאַנען נאָך אַפּאַר טעג, איינער
צום בעסער פון דעם אַנדערען; דער פריהמאָרגען הייס, נישט צום
אויסהאַלטען, נאָך האַלבען טאָג האָט די זון פשוט געבראַטען, די נאכט
איז געוועזען אזוי רעכפּיג, האַמשע משונע צו ווערען, דאָס קליינע ווייב-
מעלע האָט קוים וואָס געבלאָזען און די גאַנצע לופט האָט אויסגעוועהן.
זיי אָס, אָם ווערט זי אַנשלאָפּען.

דער דאָקטאָר איז אַלץ געשטאַנען און האָט געקוקט אויף דעם
שפּאַקטיח, נאָר פאַר זיינע אויגען האָט זיך מעהר נישט געוויזען ווי
מדבר, וואָס האָט זיך געצויגען גאַנץ ווייט אָהן אַנעק און אָהן אַ סוף.

דער דאָקטאָר האָט הרטה געהאַט אין האַרצען, למאי ער האָט
נאָך מיטגענומען קענעדיין און דושאַען, זיי זאָלען אזוי פיעל לידען אין
דער מדבר און אפשר זיך טאַקי געזעגענען מיט דעם לעבען. ער האָט
שוין אפילו ביי זיך געמראַכט צוריק צופליהען און האָט מבח דעם
איבערנעשמועסט מיט זיינע פריינד. זיי האָבען איהם געענטפּערט, אז
זיי זענען מוסכם אויף אַלצדינג, וואָס ער וועט מאַן. מען האָט די זאך
נוט איבערגעלענט אַהין און אַהער און עס איז געבליבען בעסער ווייטער
צו פליהען. דער דאָקטאָר האָט געדאַנקט זיינע פריינד דערפאַר, וואָס זיי
פערלאָזען זיך אויף איהם אינגאַנצען און האָט זיי אזוי געזאָגט:

— ווערליג מיין רעכנונג, זענען מיר איצט ווייט דריי הונדערט מיל
פון דעם ים, וואָס געבען איהם וואוינען מענשען. פליהענדיג אַהינצו
קענען מיר אפשר אין מיטען דער מדבר געפינען אַ פּערוואַקסען שטיקעל

לאנד מיט קוזלען וואסער, נאָר די גאַנצע צרה איז אָבער, וואָס עס
איז ניטאָ קיין ווינד איהם וועלען מיר בלייבען שטעקן אין דער
לופט אויף איין אָרט.

דעם גאַנצען מאָג איז אימליכען די אוינען אַרויסגעקראַכען וזכעני-
דיג אַ פּיצעל וואָלקען, דער הימעל איז געבליבען אלץ לויטער ווי פריהער,
און ווי ווייט דאָס אויג האָט געקענט גרייכען, האָט מען מעהר נישט
געזעהן נאָר מדבר און מדבר. די רייזענדע זענען דעם מאָג איינגעפלויגען
קוים פּופּזעקן טייל, דאָס וואַסער צום גאַז-רעהריל און צום טרינקען איז
אלץ העניגער געוואָרען און דאָ איז ניט געוועזען קיין שום דאָפּטונג באלד
צוגערע צו געפינען. די נאכט איז פּערגאַנגען גאַנץ רוהיג, נאָר דער
דאָקטאָר איז ניט געשלאָפּען.

אויף דעם צנדערן מאָג איז דער הימעל אלץ געוועזן לויטער און די לופט שטיל, אָהן אַ שום ווינטעלע, ווי פריהער. דער לופטבאלאָן האָט זיך אויפגעהויבען אַ צוויי הונדערט אַיילען אין דער הויך, נאָר קיינס-קיינס האָט ער האָט זיך געריהרט קיין מערב-זייט.

— איצט געפינען מיר זיך סאַמע אין דער רעכטער מדבר, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען, וואָס פאַר אַ שרעקליכער זאַמד ציהט זיך דאָ אַוועק אויף מיינענדר מיילען. די הויך איז דאָ אַזוי ברעגענדיג אַקור-ראַט ווי אין אַקאַלאַבאָווען.

— מיר דאַכט זיך, האָט דוּשאַע געוואָגט, אַז פאַלד וועלען מיר געהאַלפען ווערען. וואָרום דאָרטען אין מזרח-זייט ווייזט זיך עפּים אויף דעם הימעל ווי אַ שטיקעל וואָלקען. עס קען געמאַלט זיין, אַז פאַלד נאָך זאָל ווערען אַ ווינד מיט אַ רעגען.

אין אַ פאַר שעה צוים האָט אַ גרויסער שטיק וואָלקען בעדעקט די זון.

— איך האָב אויף דעם וואָלקען נאָר נישט צו רעכענען, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, פון איהם וועט קיין רעגען ניט ווערען, נאָר אַז ער וויל זיך צו אונז נישט אַראַבלאָוען, לאַמיר-זשע זיך אויפהויבען אַ איהם.

ער האָט פאַלד פאַרגרעסערט דעם פלאַם אין דעם נאַז-רעהריל, און דער לופטבאלאָן האָט זיך אויפגעהויבען אַקעגען אַכט הונדערט אַיילען לען אין דער הויך, סאַמע אין וואָלקען אַרײַן. נאָר דאָס האָט אָבער נאָר נישט געהאַלפען. די סמאַרע איז געוועזן נאַנץ שרוקען אין האָט אפילו ניט פייכט געמאַכט דעם לופטבאלאָן.

— טוהט נאָר אַ קוק, האָט דוּשאַע פּלוּצלים אַ געשרי געמאַן.

ניט ווייט פון אונז פליהט נאך א לופטבאלאן מיט עמליכע מענשען.

דער דאקטאר און קענעדי האָבען זיך אַרויסגעברענגען פון דעם שי-פעל און האָבען געזעהן, אז הונדערט איילען פון זיי פליהט מאַקי אַ לופטבאלאן.

— שטעל אַרויס אַ פענדיל, דושאַע, האָט דער דאקטאר גע-זאָגט, און ניב זיי אַ סימן, אז מיר דארפן האָבען זייער הילף.

דושאַע האָט קיין שיהות ניט געמאַכט און אַרויסגעשטעלט אַ פענ-דיל. יענע ריזענדע זענען אויך דערויף געפאלען און האָבען אויך אַרויס-געשטעלט פונקט אזאַ פענדיל.

— וואָס זאָל עס בעטימען, צו אַלדי שוואַרץ יאָהר, האָט דושאַע געפרעגט. זיצען ניט אפשר אין יענעם לופטבאלאן מאַלפעס, וואָס שפעטען אונז נאָך.

— ניין, האָט דער דאקטאר געענטפערט מיט אַ שטייבעל, מיר זאלע האָבען דאָ געהאַט אַ גרויסען מעות. דאָס וואָס מיר זעהען, איז נאָר ניט קיין לופטבאלאן, נאָר אונזער אייגענער שפינגעלט זיך אָב אין דער לופט. אַזעלכס מרעפט זיך אָפּט אין דער מדבר, מחמת די לופט איז דאָרטען ניט אומערום אַלץ איינס. באַלד איז דער פאַלשער לופטבאַ-לאָן פערשוואונדען געוואָרען, דער וואָלקען האָט זיך אויפגעהויבען גאַנץ הויך, אז מען האָט איהם שוין מעהר ניט געזעהן און דער דאקטאר האָט זיך אַראָבגעלאָזט אויף דער ערד. אונזערע ריזענדע זענען געבליבען זיי-צען זעהר פרויעריג און די הויך איז געוואָרען נאָך דושנער.

אַרום זייגער פיער האָט דושאַע אָנגעוויזען, אז העט פון דער הוי-מענס, דאַכט זיך איהם אויס, שמעהען צוויי שטימעלבויער.

— עס איז מאַקי אמת, האָט דער דאקטאר געזאָגט, אז ער אַ קוק געגעבען אויף דעם שפאַקטיוו, לאָמיר זיך לאָזען צו די בויער דאָרטען וועלען מיר אַראוי געפינגען וואַסער.

אויף דעם סמך האָבען די ריזענדע אויסגעטרונקען נאָך אַ קהאַ-מידעל און עס איז זיי מעהר ניט איבערגעבליבען זיי דריי.

דער רופמבאלאן איז געפלוניגען זעהר פאמעליך און ערשט זיינער זעקס איז ער געקומען צו דעם אָרט. די צוויי טויטעלבויםער זענען גע-
 העזען שטארק פּערדארט אָהן איין בלעמעל, און אַרום זי איז אפילו
 קיין סימן ניט געוועזען פון אַ פייכט שטיקעל אָרט. נישט הייט איז גע-
 העזען אַ ברוינען פּערזוואָרפען מיט שניינער און מיט זאָמד. פון דעם ברוי-
 נען אָן ביז העט גאָנץ ווייט זענען אויף דעם הייסען זאָמד געלעגען אויס-
 געשפּרייט איינס נאָך דעם אנדערן ווייסע ביינער פון מענשען. אין די
 ביינער האָבען אונזערע רייזערע דערקענט, אז צו דעם ברוינען האָט זיך
 געמוזט אַ מאָל פּערשלעפען אַ שירא מיט מענשען, וואָס אלע, נעבעך,
 זענען אויסגעשטאַרבען פּערשטאַכט פון דאָרשט. די רייזערע האָבען זיך
 אָנגעקוקט מיט גרויס שרעק.

— לאַמיר ניד אַנטלויפען פון דאָנען, האָט קענעדי געזאָגט, דאָ
 איז אוראי קיין טראָפען זאַסער ניטאָ.

— סײ ווי סײ, האָט דזשאָע געענטפּערט, מוזען מיר דאָך עריגען
 געכמינגען, לאַמיר-זשע בעסער דאָ בלייבען און אויסרייניגען דעם ברוי-
 נען, מאַכער וועלען מיר פּאָרט עפּיס זאַסער געפינען.

ער איז מיט קענעריין אַראָפּגעגאַנגען אין ברוינען אַרײן, זי
 האָבען געדאַרעזעט מיט שווייס, אַרויסצוואָרפען די שניינער, נאָר די
 גאַנצע האָרעזאַניע איז געוועזען אומױס, זי האָבען אפילו קיין איין
 בראָפען זאַסער ניט געפונען. עס האָט אויסגעוויזען, אז דער
 קוואַל איז שוין גאַנץ לאַנג אויסגעטריקענט געוואָרען. די רײ-
 זערע זענען אַרויס פון דעם ברוינען מיט אַ פאַרקלעמט האַרץ. בי
 גאַכט האָבען זי פאַר צרות ניט געקענט עסען און האָמשע איצט האָבען
 זי נאָך ניט אַזוי שטאַרק געליטען פון דאָרשט, נאָר זי האָבען זעהר
 מורא געהאַט פאַר שפּעטער, וואָס וועט זײן, אַז דאָס איבריגע ביסעל
 זאַסער וועט אויך אויסנעהן.

אין דער פּרייה האָט דער דאָקטאָר אַזעקפליהענדיג פון דעם
 אָרט געזאָגט מיט אַ צובראָכענעם האַרץ.

— איהר זאָלט וויסען, טיינע פריינד, אז מיר האָבען זאַסער נישט
 מעהר ווי אויף זעקס שעה צו פליהען. ווען מיר וועלען, חלילה, און
 דער צייט ניט געפינען קיין קוואַל, ווייסט נאָר איין גאָט, וואָס פון אונז
 קען גערען. איבריגענס לאַמיר ניט פּערלירען דעם בטחון, אפשר וועט

דער ווינד אנהויבען שטארקער צו בלאזען אויף וועט אונז ברענגען צו
אין אַרט מיט וואַסער.

נאָר די האָפּנונג איז אָבער געוועזען נאָר אומזיסט. די לופט וויל
אָלץ טאָר געבליבען שטיל און די היץ אזוי ברענעדיג ווי
פריער.

קענעדיג אין דוּשאַען האָט דער דאָרשט אָנגעהויבען שוין שטאַרק
צו מוטשען. אינגאַנצען איז נאָך געבליבען צוויי קוואַטירלעך וואַסער.
ווי האָבען שיער עס מיט די אויגען נישט אַינגעשלונגען, נאָר דאָס האַרץ
האַט זי נישט פּערטראָגען אויסצומרינקען דאָס לעצטע ביסעל וואַסער,
און בלייבען אין דער מדבר אָהן איין טראָפען.

דער דאָקטאָר האָט אָנגעהויבען חרטה צו האָבען, פאַר וואָס ער
האַט אויסגעבראַכט וואַסער אָ פליהען אין דער מדבר, בעסער וואָלט ער
געשטאַנען אויף איין אַרט, דאָס וואַסער וואָלט איהם געקענט דינען צום
שרינקען אויף ניין טעג, אפשר אין דער צייט וואָלט געוואָרען אַ שטורם-
ווינד און איהם פּערטראָגען צו אַ קוואַל.

אז קענעדיג און דוּשאַע זענען פּערשטאַכטערהייט אַינגעדערעמעלט
געוואָרען, האָט זיך דער דאָקטאָר ענטשלאָסען צו זוכען עפּים אין דער
הויך אַ ווינטעלע, וואָס זאָל טראָגען דעם לופטבאַלאָן. ער האָט זיך
אויפּגעהויבען אויף דריטע האַלבען טויענד אַיילען, נאָר די לופט איז דאָר-
טען אויך געשטאַנען שטיל און האָט זיך נישט געריהרט. דאָס וואַסער
האַט זיך לעת עתה אויסגעלאָזט ביי איין טראָפען, דאָס גאַנצע ריזל האָט
אויפּגעהערט צו ברענען און דער לופטבאַלאָן האָט זיך אַראָפּגעלאָזט
פּינקט אויף דעם אַיגענעם אַרט, פון וואָנען עס איז אַוועקגע-
פּלויגען.

— וואָס איז? מיר בלייבען שטעהן? — האָט קענעדיג געפרעגט,
אויפּפאַפענדיג זיך פון דעם שלאָף.

— יא, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט טרויעריג. מיר האָבען
שוין נישט מעהר, מיט וואָס צו פליהען.

די רייזענדיגע זענען אַרויסגעגאַנגען פון דעם שיפעלע און האָבען
עס אָנגעפּילט מיט זאַמד, עס זאָל זיך נישט ריהרען פון דעם אַרט. עטלי-
כע שעה פּסדר האָט אַינער צום אַנדערן קיין וואָרט נישט גערעדט, נאָר

געטראכט פאר זיך אליין. צו דער וועטשערע האָט זיך קיינער ניט צוגע-
 געהירט, נאָר איטליכער האָט גענומען צו ביסלעך וואַסער. ביי נאכט
 איז קיינער ניט געשלאָפֿען. די היץ איז געוועזען שרעקליך שטאַרק. אויף
 דעם אַנדערן טאָג אין דער פֿריה איז שוין מעהר ניט געבליבען ווי איין
 האַלב קוואַטירעל וואַסער.

— איך ווער אָקאַרשט ניט דערשטיקט פאר היץ, האָט זיך דושאַע
 אָנגערופֿען.

— דער זאַמד בריהט פשוט ווי מען וואָלט איהם ערשט אַרויסגע-
 נומען פון אַ צוגליהעטען אויווען, האָט קענעדי געוואָגט קיין שטיקעל
 וואָלקען זעהט מען ניט אויף דעם פייערדיגען הימעל, עס קומט נאָר
 משיגע צו ווערען.

— זייט זיך נאָך ניט אַזוי מיאש, האָט זיי דער דאָקטאָר געטריסט,
 אין מיטען דער היץ און ווי דער הימעל איז אַזוי לויטער, קען אין דעם
 לאַנד פֿליצלים ווערען אַ שטורמיונד, וואָס ער הייסט סאַמוס, און וואָל
 אונז פֿערטראָגען ערניץ צו אַ קוואַל מיט וואַסער.

דעם דאָקטאָרס ווערטער האָבען אָבער נאָר נישט געהאַלפֿען, די
 אויסגליקליכע ריזענדע, וואָס האָבען געלעכצט נאָך וואַסער אין דער גל-
 הענדיגער לופֿט, האָבען אָנגעהויבען צו פיהלען, אַז אָט פֿאַלד קומען
 זיי פון דעם זיגען, די אויגען זענען ביי זיי געוואָרען גרויס און מוטנע.

אַז עס איז נאָר נאכט געוואָרען, האָט דער דאָקטאָר גערופֿען זיי-
 נע פֿריינד, זיי וואָלען זיך מיט איהם אַביסעל דורכגעהן, טאָמער וועלען
 זיי זיך אַביסעל דערפֿרישען. נאָר קענעדי און דושאַע האָבען איהם בשום
 אופן ניט געוואָלט פֿאַלגען און ער איז אליין אוועקגעגאַנגען. לכתחילה ווי
 ער האָט אָנגעהויבען צו געהן, איז איהם טאַקי בעסער געוואָרען, נאָר
 קיים איז ער אָפֿגעגאַנגען אַ פֿאַר וויערסט, האָט ער אָנגעהויבען צו פיה-
 לען, ווי דער קאָפּ דרעהט זיך איהם און אַז ער פֿאַלט פון די פיס, ער
 האָט זיך שטאַרק דערשראָקען און געוואָלט צוריק געהן, נאָר די פוחות
 האָבען זיך איהם אויסגעלאָזט. ער האָט אָנגעהויבען רופֿען צו הילף, נאָר
 קיינער האָט איהם ניט געענטפֿערט. ער איז אַנדערנגעפֿאלען אויף דער
 ערד אָהן פוחות, איינער אליין אין מיטען דער מדבר. אַרום האַלבע נאכט
 האָט ער זיך ערשט אויפֿגעהאַפט און געזעהן, ווי דושאַע, וואָס ער האָט
 איהם קיים אויפֿגעזוכט, מינטער איהם.

— שמעטה אויף, מיין ליבער האַר, האָט איהם דושאַע געוואָגט,
 און קומט מיט מיר צום לופֿטבאַלאַן. איהר וועט זיך דאָרטען אָברוהען.

דער לופטבאלאן

אין אן וועל מיר לאָזען אויף גאָטס בעראַמטה אויפּזוכען ערגיץ אַ קוואַל
מיט וואַסער, וואָרום אזוי זיצען איז געוויס קיין תּכלית ניט. מיר אַלע
קענען אויסגעהן פאַר דאָרשט. ווען גאָט וועט זיך דערווייל אין דער צייט
צושיקען אַ ווינד, מענט איז אַיך אַוועקפליהען געוונמעהייד און אויף
מיר ניט וואַרטען, נו ווי געפעלט זיך מיין פּלאַן?
— גיין, דזשאַע, האָט איהם דער דאָקטאָר געענטפּערט, איך קען
דאָס ניט צו-לאָזען, מיר מאַרען זיך ניט צושיידען.
— איך וועל וואַרטען נאָך איין מאָנ, האָט דזשאַע געזאָגט, און
אויב עס וועט אַליץ ניט בעסער ווערען, וועל איך זיך גאָר ניט אָנ-
פּרעגען אין זיך און מיר לאָזען אויף גליק.
דער דאָקטאָר האָט איהם ניט געענטפּערט און איז באלד געקומען
צום לופטבאלאָן. ער האָט זיך בעזעצט געבען קענעדיין, וואָס ער איז
געלעגען ווי שטאַרק פּערטשאַדעט.

אויף דעם אנדערען טאָג אין דער פריה האָט דער דאָקטאָר צום
 אלעם ערשטען אַ קוק געגעבען אויף דעם באַראַמעטער, צו ווייזט ער
 נישט אויף עפּיס אַ פּערענדערונג אין דער לופט. דער קוועקזילבער האָט
 זיך אין דעם גלעזערנעם רעהריל נאָר עטוואָס אַראַבגעלאָזט.
 — דערפון קען מען נאָך נאָר נישט וויסען, האָט דער דאָקטאָר צו
 זיך אליין געזאָגט, און איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם שיפעלע בעראַכטען
 דעם הימעל. מען האָט אָבער אויף איהם נישט געוועהן קיין פּיצעל וואָל-
 קען און די זון האָט געבראַטען אזוי ווי נעכטען.

דזשאַע האָט נישט גערעדט קיין וואָרט און נאָר געטראַכט פון זיין
 פּלאַן. קענעדי איז געלעגען, עס האָט איהם געוואָרפען ווי אין קדחת.
 די צונג און די ליפען זענען איהם פאַר דאָרשט געוועזען געשוואַלען,
 צושפאַלטען און האָט נישט געקענט קיין וואָרט אַרויסרעדען. וואַסער איז
 געבליבען נאָך עטליכע טראָפען, אַלע האָבען צו דעם שטאַרק חשק גע-
 האָט, נאָר קיינער האָט פאַרט נישט געהאַט קיין האַרץ דאָס אָנצוריהרען.
 דעם גאַנצען טאָג איז קענעדי געוועזען ווי משוגע, ער איז אַרוינגעלאָפען
 אַהין און אַהער, גערעוועט ווי אַ בער און איז פאַרטיג געוועזען זיך
 איבערצובייסען איין אָדער פון זיין האַנד און אָנטרינקען זיך מיט אייגען
 בלוט. נאָך דעם איז ער אַנדערגעפאַלען כמעט טויט און געחראַפּעט
 מיט אַ משונה קול, אַקעגען נאַכט איז דזשאַע אויך אַראַב פון דעם זינען,
 דער זאַמד פון דער מדבר האָט זיך איהם אויסגעוויזען ווי אַ גרויסע
 אַזוּרע מיט וואַסער, ריין ווי קריסטאַל. ער האָט זיך עטליכע מאָל
 אַ וואָרף געטאָן אויף דער ברע:ענדיגער ערד און האָט אָנגענומען אַ כויל
 מיט זאַמד. קענעדי האָט שוין מעהר קיין פּח נישט געהאַט זיך אַינגיב-
 האַלטען און איז צוגעקראַכען אויף די קניעס צו דעם פּיסעל וואַסער,
 וואָס עס איז נאָך געוועזען איז שיפעלע און האָט אָנגעהויבען צו שרייען
 אויף אַ שרעקליך קול:

— א טרונק! א טרונק!

דוּשאַע האָט פאַר גרויס רחמנות איהם צוגעטראָגען דאָס פלעשעלע צום מויל און קענעדי האָט אויסגעטרונקען דאָס קאַפּ וואַסער ביז צום לעצטען טראָפען, און באַלד טאַקי זענען ביידע ווידער אנידערגעפאלען אויף דעם זאַמד. ווי אזוי זיי האָבען די נאַכט צוגעבראַכט, ווייסט מען ניט, נאָר דינסטאָג אין דער פריה האָבען די אומגליקליכע רייווענדע גע- פיהלט, ווי דער מאַרד פון די ביינער טריקענט ביי זיי אויס פון דער ברענענדיגער זון. דוּשאַע האָט זיך ניט געקענט ריהרען פון דעם אָרמ און זיין פלאַן איז איהם שוין מעהר ניט געגאַנגען אין קאַפּ אַרײַן, ער האָט זיך אַרומגעקוקט און דערזעהן, ווי דער דאָקטאָר זיצט אין שיפעלע נאָר אַהן פחות און קוקט אין דער ווייטענס מיט אַ פאַר אויסגעלאָצטע אויגען. קענעדי איז געוועזען אַ שרעק אַנצוקוקען, ער האָט געשאַקעלט דעם קאַפּ אַהין און אַהער ווי אַ ווילדע חיה, וואָס איז פערשפאַרט אין אַ שטייג. מיט אַ מאַל האָט ער זיך ווי אַ משונגענער געהאַפט צו זיין ביקס און זי אַרײַנגעשטעלט מיט דעם לאַך אין מויל אַרײַן. דוּשאַע איז צוגע- לאָפען און האָט איהם אָנגעזומען ביי דער האַנד

— לאַז מיך אָב, האָט קענעדי אַ געשרײַ געטאַן. ווען ניט, וועל איך דיך דערשיכען ווי אַ הונד.

דוּשאַע אָבער האָט זיך אין איהם שטאַרק אָנגעשטעפעט און ביידע האָבען זיך געראַנגעלט מיט אַלע פחות. דער דאָקטאָר האָט די גאַנצע מעשה ניט געזעהן, נאָר פלוצלינג האָט די ביקס אויסגעשאַסען. ווי באַלד דער דאָקטאָר האָט דערהערט דעם שאַס, איז ער אונטערגעשפרונגען און זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטען, ער האָט אויסגעשטרעקט די האַנד און אָנגעהויבען שרייען ניט מיט זיין קול:

— קוקט נאָר אַהין, אָן דאָרטען, דאָרטען.

קענעדי און דוּשאַע האָבען זיך די רגע אויפגעהערט צו שלאָגען און אויסגעשטעלט די אויגען, וואוהין דער דאָקטאָר האָט געוויזען מיט דער האַנד. זיי האָבען דערזעהן, ווי דער זאַמד פון דער מדבר הייבט זיך אויף פון דער ווייטענס, ווי גרויסע הוואַליעס אויף דעם ים בשעת עס איז אויף איהם אַ שטורמוונד. פאַר די הוואַליעס איז געגאַנגען זעהר געשווינד אַ גרויסע זײל פון שטויב. די זון האָט זיך פערבאָרגען און אַ שוואַרצען וואַלקען און עס האָט אויסגעוויזען, אַט קומען די הוואַליעס און שללינגען זיי אַײַן אינאיינעם מיט דעם לופטבאלאָן.

— אריין ניד אין שיפעל, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געטאָן.
דער סאַמוס געהט, און באַלד טאַקי האָט ער זיך גענומען אַרויסוואַרפען
דעם זאַמד פון דעם שיפעלע. זיינע פריינד האָבען איהם אויך געהאַלפּען.
דזשאַע האָט נאָך געמוזט אַראָבּוואַרפען אַ פּופּציג פונם גאָלד און דער
לופטבאַלאָן האָט זיך אויפגעהויבען.

דער סאַמוס איז טאַקי אָנגעקומען אזוי ניד ווי אַ פּיל אים דעם
ברויגען, און נאָך אין אים מינוט שפעטער וואָלט ער צעריטען דעם לופט-
באַלאָן אין שטיקער.

— שמעה ניט דזשאַע! — האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געטאָן, —
און וואַרף אַראָבּ נאָך משאָ.

ער האָט געפּאָלנט און באַלד אַראָבגעשליידערט נאָך אַ שטיק גאָלד.
דער לופטבאַלאָן איז אין אים מינוט אַרויף העכער פון דעם שטורמווינד.
און איז געפּלויגען ועהר געשווינד. די רייזענדע האָבען געשוויגען און
האַבען געהאַפּט, אַז זיי וועלען בקרב געהאַלפּען ווערען. די לופט אין
דער הויך האָט זיי אַביסעל דערפּרישט. זיינער דריי האָט זיך דער הוינד
געלעגט און איבערגעלאָזט נאָך זיך אין דער מדבר גרויסע בערג פון
זאַמד. דער הימעל איז ווידער געוואָרען ריין און לויטער. און „וויקטאָריע“
איז געפּלויגען פאַמעליך איבער אַ גרין שטיקעל אָרט בעוואַקסען מיט
בוימער, וואָס אזעלכע ערטער אין דער מדבר זענען אַקוראַט ווי קעמפעס
אויף דעם ים, און מען רופט זיי אָאזיס.

— אָט דאָ געפינט זיך וואַסער, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי גע-
טאָן. און האָט אַרויסגעלאָזט אַביסעל נאַז. איז דער לופטבאַלאָן אַראָבּ
גלייך אויף דער ערד אַ הונדערט אײלען ווייט פון דעם אָאזיס.

אין פּיער שעה האָבען די רייזענדע געמאַכט צוויי הונדערט און
פערציג מײל. דאָס שיפעלע האָט מען ווידער אָנגעפּילט מיט זאַמד.
קענעדי אין דזשאַע האָבען גענומען געלאָדענע ביקסען און אַריינגעגאַנגען
אין דעם גרינעם אָאזיס: וואָס דאָרט האָבען זיי געהאַפּט צוגעפּיגען
אַ קוואַל מיט וואַסער. געהענדיג האָבען זיי דערהערט אַ שרעקליכען
ברום ווי פון אַ לייב. קענעדי האָט זיך דערויס גאָר נישט געמאַכט און
איז ווייטער געגאַנגען מיט דער ביקס אין דער האַנד, זיינע אויגען
האַבען געפּלאַקערט ווי פּיער און ער איז געוועזן שרעקליך. אונטער
אַ טיימעלבוים איז געשטאַנען אַ גרויסער לייב מיט אַ שוואַרצער גרויזע.

קיים האָט ער דערוועהן דעם יענער מיט דעם ביקס, האָט ער גענעבען אַ שפּרונג אין דער לופט, נאָר אין דער מינוט איז איהם אַרײַן אַ קײל אין האַרצען: און ער איז אַנידערגעפאַלען מיט.

— אוררא, האָט דושאַע אַ געשרי געטאָן. קענעדי האָט זיך אַראָבגעלאָזט דורך טרעפלעך אין ברוגען אַרײַן און איז צוגעפאַלען מיט זײַנע פּערדאַרטע ליפען צו דעם פּרישען קלאָרען וואַסער. דושאַע איז איהם נאָכגעגאַנגען. זײַט אַביסעל פּאַרויכטיג, האָט ער געוואָנט צו קענעדין. מען טאָר נאָך אַזא דאָרשט קײן סך ניט טרינקען.

נאָר קענעדי האָט איהם אָבער ניט געהערט, ער האָט אַרײַנגע-שמעקט דעם קאָפּ מיט די הענד אין וואַסער און האָט זיך נאָר מוחזר געוועזן.

— און דעם דאָקטאָר, אַ פנים, האָט איהר נאָר פאַרגעסען? — האָט דושאַע געפּרעגט.

ווי באלד ער האָט נאָר די ווערטער אַרײַסגערערט, האָט זיך קענעדי אַ האַפּ געטאָן, אָנגעפילט די בוטעלקע מיט וואַסער און זיך גע-לאָזט אַרײַסגעהן פון דעם ברוגען, נאָר דער ברוגען איז איבען געוועזן פאַרשמעלט און קענעדי האָט ניט פּערשמאַנען, וואָס זאָל עס בעמייטען. באלד אָבער האָבען זיי דערהערט איבער זיך אַ שטאַרקען ברום.

— דאָס איז אַודאי דעם לײבס ווייב — האָט קענעדי געוואָנט און תיבף אױסגעשאַסען. איבער דעם ברוגען איז באלד ליכטיג געוואָרען.

— האַפּט זיך נאָר ניט, האַר קענעדי, — האָט זיך דושאַע אָנגערופען, — מיר קענען נאָך פון דעם ברוגען ניט אַרײַסגעהן, די אַלמנה איז ניט אַוועקגעלאָפּען, זי געהר וואַרטען אױף אונז. נאָר איך וועל איהר אָבטאָן אַ שפּיצעל.

דושאַע האָט אױפּגעהאַנגען זײַן מלבוש אױף דער ביקס און אַרײַס-געשמעלט פון דעם ברוגען. דער צערייצטער לײב האָט זיך באלד דערויף אַ וואָרף געטאָן מיט בעס, נאָר קענעדי האָט איהם מיט אַ קײל דורכ-געלעכערט די פּלייצע. דער לײב האָט זיך מיט אַ גרויס געשרי אַראָב-געקאַטשעט פון די טרעפּ און אומגעוואָרפען דושאַען, אין דער מינוט האָט מען דערהערט נאָך אַ שאַס און דער דאָקטאָר פּערגיסאָן האָט זיך בעוויזען געבען ברוגען מיט אַ ביקס אין דער האַנד.

דזשאַע האָט זיך גיך אַרויסגעחאָפּט פון אונטער דעם לייב און דערלאַנגט זיין בעל-הבית אַ בוטעלקע מיט וואַסער. דער דאָקטאָר האָט זי גיך אויסגעטרונקען און אלע האָבען געדאַנקט גאָט, וואָס ער האָט זי מציל געווען פון דעם טויט.

די נאַכט האָבען אונזערע ריזענדע צונעבראַכט אונטער מימאָזענ-בימער, האָבען גענעסען, געטרונקען, פאַרגעסען אין אלע צרות און זיי זענען געוועזען זעהר פרעהליך. קענעדי איז אויסגעגאַנגען דעם גאַנצען אָאָים אין דער לענג און אין דער ברייט, און האָט געזעהן, אז חוץ זי איז דאָרטען ניטאָ קיין לעבעדיגע נשמה. זי האָבען זיך געלעגט אויף די קאָלרעס און האָבען גאַנץ רוהיג געשלאָפּען.

י פּאָגאַדע האָט זיך אויף דעם אַנדערען טאָג גאָר פּיטט פאַר-ענדערט, די זון האָט געבראַטען, געסמאָליעט, און ביי דעם דאָקטאָר איז געבליבען, אזוי, ווי זיי האָבען נאָך גענוג עסענוואַרג, זאָלען זיי בעסער וואַרטען אין קיהלען וועלדעל, ביז עס וועט זיך אויס-חאַפּען אַ ווינד. דזשאַע האָט באַלד צורעכט געמאַכט זיין קיך און אָנגעגרייט אלערליי מאַכלים, סיי וואַסער דערריי האָט ער גאָר ניט געזשאַלעוועט.

— זעהט נאָר, וואָס דער מענטש אַ פּ משטיינט-געוואָנט, — האָט זיך קענעדי אָנגערופּען, — געכטען ערשט בין איך אַראָפּ פון דעם זינגען פאַר אַביסעל וואַסער און שיער ניט געשטאַרבען, איצט, דאַנקען גאָט, געהט אונז גאָר נישט אָפּ; עס זאָל נאָך זיין אין וועלדעל עפּים וואָס צו שיכען, וואָלט מיר שוין קיינער ניט גלייך געוועזען.

— די צוויי לייבען, אַפּנים, זענען דיר קאַרג, האָט דער דאָקטאָר געוואָנט, איך פון כּיין זייט בין זעהר צופּרידען, וואָס מיר האָבען דאָ ניט צוילכע שכנים ווי דו ווילסט.

— מיר דאַכט זיך, האָט קענעדי געוואָנט, אז די פאַר לייבען ווייזען, אז ניט ווייט פון דאַנען דאַרף זיך געפינען אַ אַרט בעוואַקסען מיט גראַז און מיט ביימער.

— דאָס איז נאָך גאָר קיין סימן ניט, האָט דער דאָקטאָר גע-ענטפּערט, די לייבען, אז זיי ווערען דאָרשטיג, קענען אַבלייפּען הונדערטער מילען אין דער מדבר, ביז זיי בעקומען אַ ביסעל וואַסער. ביי נאַכט דאַרף מען זיך דאָ היטען און עס וועט גאָר ניט שאַדטען, מען

זאל דאָ צולעגען אַ פייער, פון זיכערונג ווענען, האַטשע עס איז גענוג
 הייס. נאָר מיר מוזען זיך אָבער אָבהיטען ניט אונטערצוצינדען דאָס
 טייערע וועלדלע, וואָס קען נאָך אַ מאָל אנדערע צוניק קומען ווי היינט
 אונז. צו דער אַזויס ציהען זיך די קאַראַוואַנען, וואָס געהען קיין טיעף
 אַפּריקא, אין ווען עס זאל איצט גראָד אַנקומען אַזאַ מין קאַראַוואַן, וואָלמ
 איהר, דאַכט זיך, נאָר ניט צופרידען געוועזען, מחמת אין דעם קאַנט
 געפינען זיך אויך די מענשענפרעסער גיאַס-גיאַס.

די צווייטע נאַכט איז אויך איבערגעגאַנגען בשלום, און אין דער-
 פריה האָט זיך אַלץ קיין ווינטעל ניט געוויזען. דער דאָקטאָר האָט אַ
 קוק געגעבען אויף דעם פאַראַמעטער און איז פּרעהליך געוואָרען, אַז ער
 האָט דערועהן, ווי דער קוועקזילבער שטעהט נידעריגער און סאַקי בעלד
 האָבען זיך געוויזען סימנים פון אַנענדערונג אין דער לופט.

דער דאָקטאָר האָט פאַלד אַלצדינג צוגעגרייט און אָנגעפילט די
 קעסטלעך מיט וואַסער. דוּשאַע האָט, נעבעך, געמוזט אַראַבזאָרפען נאָך
 עטליכע גרודעס נאָלד. ער האָט זיך דערבוי אפילו געקוויינקעלט, נאָר
 עס האָט אָבער נישט געהאַלפּען. דער דאָקטאָר האָט אָבער אומזוכט
 געוואַרט דעם נאַנצען טאַג, קיין וואָלקען האָבען זיך ניט געוויזען און די
 היץ איז געוואָרען שטאַרק בוי זעכציג גראַד, און ווען די ריזענדע וואָלען
 ניט געוועזען ויצען אונטער די געדיכטע בוימער, וואָלטען זיי פשוט פון
 דער היץ פאַרברענט געוואָרען.

ביי נאַכט, אַז דוּשאַע איז געשטאַנען אויף דער וואַך, האָט זיך
 פּלוצלים דער הימעל בעדעקט מיט שוואַרצע וואָלקען, אַז עס איז אַזש
 פּינסטער געוואָרען.

— שטעהט אויף, האָט ער אַ געשרי געגעבען, אַז הינד האָט זיך
 אויפגעחאַפט.

— ניין, האָט דער דאָקטאָר געוואַנט קוקענדיג אויף דעם הימעל.
 עס איז נאָר אַ בירע, קומט ניד צום לופטבאַלאַן.

דער לופטבאַלאַן האָט זיך שוין געשלעפט איבער דער ערד מיט
 דעם שיפעלע, און ווען די ריזענדע וואָלען נאָך געוועזען איין מינוט פאַר-
 שפעטיגען, וואָלט דער לופטבאַלאַן אַוועקגעפליגען און זיי איבערגעלאָזט
 אין דער מדבר. אַלע זענען פאַלד אַרײַן אין שיפעלע, דער דאָקטאָר
 האָט אָנגעצונדען דאָס נאַזערעהריל, אַרויסגעוואָרפען אַביסעל משאָ און
 דער לופטבאַלאַן איז תיבף אַרויף אין דער הויך

י.ש.

די רייזענדיע זענען זעהר געשמינד געפלייגן, און געוועזן מלא שמחה, וואָס זיי פערלאָזען דו מדבר, וואָס זיי זענען דאָרט שיער ניט אומגעקומען. אַרום זייגער ניין אין דער פריה האָבען זיך שוין אָנגעהויבן בען צו וויזען אויף דער ערד פּערוואַקסענע ערטער.

— מיר זענען שוין ווידער אין אַ בעוואוינט לאַנד, אַם דער דאָק-טאָר אַ געשרי נעמאָן פאַר גרויס שמחה, אַקוראַט ווי קאָלאָמבוס בשעת ער האָט דערזעהן אַמעריקא.

פליהענדיג ווייטער האָבען אונזערע רייזענדע באַלד דערזעהן אַ קליי-נע אָזעריע אַרומגערינגעלט מיט בערגלעך. אין דער לופט האָט זיך געהערט אַ זיסער ריח פון אלערליי שמעקענדיגע קרייטעכצער, פון באַ-אָבאָען, באַנאַנען און ניסענבוימער, וואָס זענען געוואַקסען אין די גרינע טאָלען צווישען די בערגלעך און זיך אָבגעשפינגעלט אין דער אָזעריע.

ווילדע אַקסען האָבען זיך געקאַטשעט אין דעם הויכען גראָז, וואָס עס האָט זיי אינגאַנצען בעדעקט, שרעקליך גרויסע עלפאַנטען פון אלער-לי קאָלירען זענען אַרומגעלאָפּען איז וואַלד און געבראַכען ביימער ווי אַ שטורמווינד.

פון די גרינע בערג האָבען זיך אַראָבגעגאַסען מיט אַ רעש גאַנצע יי-כען. בעהאַמאַסען האָבען געשטיפט אין וואַסער און גרויסע ים-בהמות פון זעקס איילען די לענג זענען געלעגען אויסגעצויגען אויף דעם גראָז.

אין דעם שענעם וועריניעץ האָבען זיך נאָך אַרויסגעזעהן צווישען די צווייגען פון די בוימער פל אַ מיני פיינעל, וואָס זייערע פּעדערען האָבען געבלישטשעט ווי טייערע ברילאַנטען.

ארום זינער דריי איז דער לופטבאלאן געקומען צו דער גרעניץ פון ניריזיע. די אראבער פון דעם שבט שואם, וואָס זייע דאָרטען, האָבען געפאָסעט זייערע משערעדעס.

באלד זענען די רייזער געפלייגען איבער דעם גרויסען טייך בע-
זע, און דער דאָקטאָר האָט דערזעהלט, אז אויף דעם טייך איז אַ מאָל
געגאנגען דאָס דאָמפשיף פלעיאדע ביז דער שטאָרט יאָלאַ.

— פון דעם קענט איהר זעהן, האָט ער געזאָגט, אז מיר געפינען
זיך אין אַ בעקענט ווינקעל.

פארנאכט האָט זיך, וויקטאָריע אַנידערגעשמעלט פּעריזיג מיל
פאַר דער שטאָרט יאָלאַ, וואָס פון דאָרטען האָט מען אַרויסגעזעהן דעם
הויכען באַרג מענדיף. דער דאָקטאָר האָט די גאַנצע נאַכט קיין אויג נישט
צוגעטאָן, מחמת עס איז געוועזען זעהר אַ גרויסער ווינד און דער לופט-
באלאָן האָט זיך קוים געהאַלטען אויף דעם אַנקער.

אויף דעם אנדערן טאָג זענען זיי ווייטער אַזעקגעפלייגען, דער
גרויסער ווינד האָט זיי נישט געלאָזט זיך צושמעלען אין דער שטאָרט
יאָלאַ און זיי אַזעקגעמראָגען אַקעגען דעם באַרג מענדיף, וואָס זיינע
שפּיצען גרייכען העכער פון די וואָלקען. באלד האָט זיך אַרויסגעוויזען
דער באַרג באַזעלאָ מיט זיינע אַכטצעהן דערפער, וואָס ליגען אויף זיינע
זייטען, ווי קינדער אַרום זייער מאַמע, און זינער דריי איז, וויקטאָריע
שוין געוועזען געבען באַרג מענדיף, וואָס עס איז אונטערגליך געוועזען
איהם אויסצומיידען.

— דער דאָקטאָר האָט דערהיצט דעם גאָז ביז הונדערט גראַד און
די אויפגעהויבען ביז פיער טויזענד איילען אין דער הויך. די לופט איז
דאָרטען אזוי שטאַרק קאַלט געוועזען, אז זיי האָבען זיך געמוזט ציינוויק-
לען אין זייערע קאָלדערעס.

מענדיף איז געוועזען אַ מאָל אַ פייערשפייענדיגער באַרג, דאָס האָט
מען אַרויסגעזעהן פון זיינע גרויסע טיפע לעכער, אויבען איז ער געווען
זען בעדעקט מיט זעהר פיעל גראַנאָ (צואה פון פינגעל), וואָס מען וואָלט
דערמיט געקענט אויסמיסטיגען אלע פעלדער פון גאַנץ ענגלאַנד. זינער
פינף האָט זיך דער לופטבאלאָן געשמעלט אויף אַ פעלד אין מיטען וואַלד.
קענעדי האָט געשאָסען עמליכע ווילדע קאַמשקעס, מען האָט דערפון

נעמאכט א נומע וועטשערע און זיי האָבען רוהיג איבערגעשלאַפֿען די נאַכט.

אויף דעם אַנדערן טאָג, דעם עלפטען מאַי, האָבען זיך אונזערע ריזענדע געלאָזט ווייטער אין וועג אַרײַן. דער ווינד האָט זיי אַוועקגע-טראָגען קיין צפון-זייט און אַרום זייגער ניין האָבען זיי דערזעהן די גרויסע סע שטאָרט מאַספּעאַ, וואָס זיי געפינט זיך צווישען צוויי הויכע בערג.

בשעת זיי זענען געפליוגען איבער דער שטאָרט, איז אין איהר אַרײַנגעפֿאַהרען דער שייק אַרומגערינגעלט מיט רייטער. ער האָט גע-טראָגען אַ מלבוש פון ליכטיגע קאָלירען, פאַר איהם זענען געגאַנגען טרומייטערס און ליפּערס, וואָס האָבען געמאַכט אַ וואַרע. דער דאָקטאָר האָט זיך אַראָבגעלאָזט, פרי צו בעטראַכטען דעם עולם פון דער נאָהענט-די אַלע לייט זענען זיך צולאָפֿען ווי באַלד זיי האָבען דערזעהן דעם לופט-באַלאָן, נאָר דער מושל איז געבליבען שטעהן, האָט אָנגעלאָרען זיין פּיקס אין געוואַרט ביז דער לופטבאַלאָן וועט צו איהם צוקומען.

— אז דער דאָקטאָר איז געוועזן זעכציג אײַלען פון דער ערד, האָט ער אָבגעגעבען דעם שייק אַ גוט מאַרגען אײף אַראַביש. ווי דער שייק האָט דערהערט אַ קול פון אויבען, האָט ער זיך אָנגעהויבען צו בוקען און ניט געוואָלט בשום אופן אויפהערען.

— עס איז גאַנץ פשוט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, אז די היגע מענשען נעהמען אינו אָן פאַר מלאכים. איהר קענט אײך משער זיין, וואָס פאַר אַ ניסים געפלאות זיי וועלען האָבען צו דערזעהלען פון אינו זייערע קינדסקינדער. גלייכער וואָלט געוועזן, זיי זאָלען אינו אָנגעהמען פראַסט פאַר מענשען. דורך דעם וואָלטען מיר געקענט אויספֿאַרשען דאָס גאַנצע לאַנד, נאָר איהר וועט זיי אָבער ניט אַרויסשלאָגען פֿאַר דעם קאַפּ. אז מיר זענען ניט קיין מלאכים, וואָרום זיי וועלען בשום אופן נישט גלויב-צען, אז דער לופטבאַלאָן איז אַ מאַשין. אין דעם לאַנד זענען שוין אומ-געקומען אַ סך געלערענטע מענשען, וואָס האָבען דאָ געוואַנדערט. באַלד וועלען מיר צו-פליהען נאָהענט צו דעם קעניגרייך באַרגימי, דורך וועל-כען דער בעריהמטער ריזענדער פּאָגעל האָט געוואַנדערט אין יאָהר 1865 געהענדיג קיין וואַדאי. דאָרטען איז ער פּערפאלען געוואָרען און מען האָט פון איהם נישט קיין שום ידיעה. פּאָגעל, וואָס זיין שם געהט אין

דער גאנצער וועלט, איז אינגאנצען אלט געוועזן דריי און צוואנציג יאָהר, אז ער האָט זיך אוועקגעלאָזט קיין אַפריקא. אין זיין לעצטען בריעף שרייבט ער, אז ער געהט קיין וואַדאי, וואָס דאָרט איז נאָך קיין שום מענש פון אייראָפּע ניט געוועזן. פון דענסטמאָל אָן איז פון איהם שוין נימאָ קיין איינגעטונקטע פען. א טייל מיינען, אז ער זיצט געפאַנגען ביי דעם דאָרטיגען סולטאַן, און אַנדערע זאָגען, אז מען האָט איהם נאָר געהרגעט דערפאַר, וואָס ער האָט געוואָלט אַרויפגעהן אויף זייער היילי-גען באַרג. נאָר מיר וועלען אָבער באַלד הערען, וואָס מיט איהם טהומ זיך, מחמת מען האָט פון לייפציג אַרויסגעשוּקט דעם געלערנטען גענלין מיט אַ גאַנצער מחנה, זיי זאָלען איהם אויפזוכען.

די שטאָרט מאַספּעיאַ איז שוין לאַנג פּערשוואַנדען געוואָרען און דער לופטבאלאָן איז געפלוויגען איבער פּעלדער מיט אינדינאָ און מיט נאָך אַלערליי בשמים, וועלדער מיט שמעקענדיגע אַקאַציענבויער זענען געלאָפּען פאַר זייערע אויגען און באַלד האָבען זיי דערזעהן דעם גרויסען טייך סאַרי, וואָס ער פאַלט אַרייז איז די אַזערע ששאַר.

— איצט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, קומען מיר אָן צו דעם קעניגרייך לאַגום, אָדער אין דער הויפטשטאָרט קערנאַק. דאָ זענען אויך אומגעקומען גענוג פון אינווערע מענשען. מען קען זאָגען, אז אַפריקאַ איז דער בית-עלמין פון אייראָפּע

פליהענדיג איבער דעם טייך סאַרי, האָט דער ווינד אָנגעהויבען שטילער צו ווערען און אין אַ האַלבער שעה אַרום האָט זיך דער לופט-באלאָן אַנידערגעשטעלט פאַר דער שטאָרט קערנאַק אַ הונדערט אַיילען הויך פון דער ערד. צווישען בוימער זענען געשטאַנען אַ סך וועבערס און האָבען געוועבט לייזענט.

די גאַנצע שטאָרט איז גוט געבויט מיט שענע הייזער און ברייטע גאַסען. אויף דעם גרויסען מאַרק, וואָס מען פּערקויפט שקלאָפּען, זע-נען געשטאַנען אַ סך טוהרים. ווי באַלד מען האָט נאָר דערזעהן דעם לופטבאלאָן, זענען זיך אַלע צולאָפּען.

דער שייק פון לאַגום איז אַרויסגעגאַנגען אַקעגען דעם לופטבאלאָן מיט אַ גאַנצער קאַפּעליע מיט אַ גרינער פּאַהן אין דער האַנד. פון דערווייטענס האָט מען געזעהן. זיי ריימערס לויפּען פון אַלע זיימען און

דאָס גאַנצע חיל גרייט זיך אָן צו אַ מלחמה. דער שייק האָט גענעבען אַ מאַך מיט דער האַנד און אַלע זיינע לייט זענען שטיל געבליבען. ער האָט לאַנג עפּים גערעדט, נאָר דער דאָקטאָר האָט גאָרנישט פּער-שטאַנען. געשמויטען האָט ער זיך פּון זיינע מינעס, אַז ער פּערלאַנגט דער לופּטבאַלאַן זאָל אַוועקפּליהען. נאָר אַז די גרויסע לייט האָבען גע-זעהן, אַז דער לופּטבאַלאַן שטעהט אַלין אויף איין אָרט, האָבען זיי אָנגע-הויבען שרעקליך צו רעווען. אימליכער פּון די פּיינע — בריות האָט געהאַט אַ גרויסען בויד און געטראָגען אויף זיך עטליכע העמדער פּון פּל אַ מיני קאָלירען. צו דער פּנופּיא האָבען זיך נאָך צוגעלאָזט עטליכע מויוענד גענערן און געמאַכט מיט די הענד.

אַס חיל האָט זיך דערווייל אויסגעשטעלט צו דער מלחמה, געוואַפענט מיט בויגענס און מיט פּיילען.

דער לופּטבאַלאַן האָט זיך אויפגעהויבען אַזוי הויך, אַז די פּיילען זאָלען צו איהם ניט גרייכען. דער שייק האָט אָבער אָנגעלאָרען זיין ביקס און געצילט פּונקט אין לופּטבאַלאַן. מיט איין שאָס האָט קענעדי פּון אויבען צובראָכען דעם שייקס ביקס אויף שטיקלעך. אַלע זענען זיך צו-לאָפּען פאַר פּחד און די שטאָרט איז געבליבען לעדיג.

ביי נאַכט איז די לופּט געוועזען אַלין שטיל און אונזערע רייזענדרע האָבען געמוזט בלייבען געכטיגען איבער דער שטאָרט, וואָס מען האָט דאָרטען ניט געוועהן אין ערניץ קיין פּייער און ניט געהערט קיין שאַרף. דעם דאָקטאָר איז די מעשה גאָר נישט געפעלען, און ער האָט מאַקי רעכט געהאַט, וואָרום אַרום האַלבע נאַכט איז פּלוצלים די שטאָרט גע-וואָרען איינגעטונקט אין פּלאַם פּייער, און הונדערטער פּייערדיגע שנירע-לעך זענען געפּלויגען אין דער לופּט אַהין און אַהער. די רייזענדרע האָ-בען זיך שטאַרק דערשראָקען, אַז זיי האָבען דערזעהן, ווי די גאַנצע שרפּה הויבט זיך אויף צו דעם שיפעלע און אונטען איז אַ גרויס געשרי און אַ געשיסעריי פּון ביקסען. דער דאָקטאָר האָט זיך אָנגעשמויטען, וואָס דאָס בעטייט.

די ווילדע האָבען אַרויסגעלאָזט אויף, וויקטאָריען מויוענדער מוויבען, מיט אָנגעצונדענע ליכטלעך צוגעבונדען צו די עקען. קענעדי האָט אָנגעהויבען צו שיסען פּון אַלע זיינע ביקסען אין דעם חיל אַריין, נאָר וואָס האָט ער אָבער געקענט מאַכען אַקענען אַזאַ מחנה. זיי מוויבען זענען שוין געוועזען נאָהענט פּון דעם שיפעלע, דער דאָקטאָר האָט גיך אַראַבגעוואָרפען אַ שטיק גאָלד און דער לופּטבאַלאַן האָט זיך

דער לופטבאלאן

אויפגעהויבען גאנג הייך און ארויס פון דער סכנה. צוויי שעה פסד'דיג
האָבען זיי גאָר געזעהן, ווי די מויבען דרעהען זיך אונטען אין דער לופט
מיט דעם פייער, דערנאָך האָט אָנגעהויבען טונקלער צו ווערען פון עס
איז געוואָרען גאָר פינסטער.

— אָט צוויי מהען די ווילדע, אז זיי ווילען פארברענען ביי דעם
שונא א דאָרף, — האָט דער דאָקטאָר זיך אָנגערופען, — גאָר אונזער דאָרף
איז אוועקגעפלינגען העכער פון זייער פייער, און מיר מענען דאָ שלאָפען
גאָנג רודיג.

ב.

צרום זיגער דריי אין דער פריה האָט זיך אויפגעהאפט אַ ווינטעל
אזו דער ליפטבאלאָן איז אוועקגעפלייגען.

— מיר פליהען זעהר גוט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט אַ קוק גע-
בענדיג אויף דעם קאָמפאָס, מיר וועלען נאָך היינט זעהן די גרויסע
אַזערע טשאַר, וואָס איהר וועט זעהר הנאה האָבען איבער איהר
צו פליהען. מיר האָבען זיך, אמת, אזוי אויך ניט וואָס צו בעקלאָגען.
אַ הויז דעם שטיקעל מדבר, וואָס מיר האָבען דאָרטען געליטען, איז
אונז אויף דער ריזע אימערום, דאנקען גאָט, גוט געגאנגען אין „וויק-
טאָריע“ האָט זיך תמיד אויסגעדריעהט פון אלע צרות. היינט איז דער
צוועלפטער מאַי, דעם אַכטצעהנטען אפריל זענען מיר אוועקגעפלייגען פון
זאָנזבאָר, האָט איהר שוין פינף און צוואַנציג טעג, אַז מיר זענען אויף
דער ריזע, אין אין צעהן טעג האָף איך מיט גאָטס הילף צו ענדיגען
די נסיעה. צו וועלכען אָרט מיר וועלען צום סוף צופליהען, ווייס איך
ניט, נאָר מסתמא וועט אינו גאָט אויספיהרען ווי ביז אהער, דאָס מוז
איך אייך זאָגען, מיינע ליבע פריינד, אַז מיר זענען גליקלעכער ווי אַנ-
דערע ריזענדע, ווי, אַ שטייגער, באַרט, ריטשצורדסאָן און פאָגעל, וואָס
זענען צושיידט געוואָרען אין מיטען וועג. מיר, דאנקען גאָט, זענען נאָך
אלע אינאיינעם, און אויך בעט דיך, ליבער קענעדי, אַז ווייטער זאָלסט-
די ניט אוועקגעהן אויף געיעג, וואָרום עס קען אויסקומען, דער לופט-
באָן זאָל דארפן אוועקפליהען פונקט ווען דו וועסט זייז אין
זאלד.

קענעדי האָט אַראָפגעוויזען דעם דאָקטאָר אויף גאַנצע סטאָדעס
בין זיכט גען אין גאָזעלען, וואָס זיי האָבען אויסגעזעהן פון דער הויך
זיי קעצלעך, אין אויף שטרויסען, וואָס האָבען אויסגעוויזען ווי היהנער,
אין האָט איהם געבעטען, ער זאָל זיך אַראָבלאָזען גינדיגער, בכדי ער
זאָל קענען שייסען.

— איך וועל דיר דאָס צוליעב טאָן, האָט דער דאָקטאָר געענט-
פערט, נאָר איך פרעג דיך, צו וואָס וואָלטס דו שיסען אַועלכע אומשול-
דיגע חיות? זעהסט דו, אַ לייב אָדער אַ לעמפערט — דאָס איז עפּים
אַנדערש. זיי זענען מוזיקים.

„וויקטאָריע“ האָט זיך אַראָפּגעלאָזט נידריגער און איז געפּלוינען
איבער דעם טייך סאָרי, זיינע ברעגען זענען געוועזען בעדעקט מיט בוי-
מער און גראָז און צווישען זיי האָבען זיך געשפּילט קראַקאָדילען און
אַריינגעשפרונגען אין וואַסער גאַנץ געשווינד ווי יאָטשטשערקעס.

זיינער ניין אין דער פּריה זענען די רייזענדע אָנגעקומען צו רער
אַזיערע משאַד, וואָס זי איז אַזוי גרויס ווי אים און וואָס אַ לאַנגע צייט
האָט מען נישט געגלויבט, אויב זי איז דאָ אויף דער וועלט. די אַזיערע
איז אַרומגערינגעלט מיט גרויסע זומפען, אין וועלכע באַרט איז שיער
ניט דערטרונקען געוואָרען. גאַנצע שטערט, וואָס שטעהען אויף זיינע
ברעגען, ווערען אָפט פּערזונקען. אַזוי איז אין יאָהר 1856 פּערשוואַני-
דען געוואָרען די שכאַדט גהאַרנאַ, וואָס אויף איהר שווימען איצט אַרום
בעהאַמאַסען און די גרויסע קראַקאָדילען, דאָס וואַסער פון דער אַזיערע
קען מען ניט טרינקען, עס האָט אַ טעם ווי סאָדע.

בשעת דער דאָקטאָר האָט זיך בעשעפּטיגט אַראָפּצונעהמען אויף
דער לאַנדקאַרטע די אַזיערע, האָט זיך קענעדי ניט געקענט אַינהאַלטען
און אויסגעשאַסען אויף אַ גרויסען בעהאַמאַס, וואָס ער איז אַרויסגע-
שוואַמען אויף דעם וואַסער. די שפּיצעכדיגע קויל אָבער האָט איהם
נאָר ניט געריהרט.

— אומזיסט, כּלעבען, דיין שיסען, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגע-
רופּען, די קויל האָט איהם אפּילו קיין דראַפּ ניט געטאָן: איהם קען נאָר
די קויל געהמען, אַז זי טרעפט אין בויך אַרין. נאָר האָב נישט קיין
עגמת נפש, קענעדי, אַז עס וועט אונז געראַטען צו קומען קיין צפּון-זייט
פון דער אַזיערע, וועסט דו דאָרט האָבען אַ גאַנצען זוועריגעץ און שיסען
וופיעל דיין האַרץ גלוסט.

גאָהענט פון דער אַזיערע משאַד האָט זיך דער לופּטבאַלאָן גענו-
מען אַביסעל קיין מערב-זייט.

די וואָלקען און דאָס וואַסער פון דער אַזיערע האָבען אַביסעל אָפּ-
געקיהלט די לופּט.

דער ווינד האָט פערטראָגען דעם לופטבאלאָן צו דער שטאָדט קיקו, וואָס זי איז די רעזידענץ פון דעם לאַנד באָרנוואַ, אָדער ווי אַנדערע רופען עס בר-נח, דאָס הייסט דאָס לאַנד וואָס דאָרט האָט זיך בעזעצט חס, נח'ס זוהן. די שטאָדט איז אַרומגערינגעלט מיט אַ מויער פון ווייס ליים. די שטאָדט איז צומיילט אין צווייען, אין איין חלק וואוינ-גען די רייכע און אין דעם אנדערן די אַרימעלייט. אין מיטען מאַרק וואַקסען הייכע טיימעלבויםער, וואָס בשעת אַ גרויסער היץ זיצט מען אונטער זיי ווי אונטער אַ פאַראַסאָל.

די רייזענרע האָבען נאָך ניט צייט געהאַט צו בעטראַכטען די שטאָדט, האָט זיי דער ווינד אַ טראָג געגעבען ווידער איבער דער אָזיע-רע. די ווילדע מענשען פון די קעמפעס האָבען געשאַסען אַקעגען דעם לופטבאלאָן, נאָר ער איז בשלום געפלוויגען זיין וועג.

— טהוט נאָר אַ קוק, האַר קענעדי, האָט זיך דושאַע אָנגערופען, עפּיס העט דאָרטען גאַנץ הויך פליהען פייגעל, איהר מענט אָנגריימען איער ביקס. דער דאָקטאָר, דאַכט זיך, וועט אײך ערלויבען זיי צו שיסען.

— ערלויבען וועל איך אײך אודאי, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגע-רופען, אַ קוק געבענדיג אויף זיין שפאַקטיוו, נאָר איך וואָלט בעסער געוואונשען, אַז זיי זאָלען זיין פון אונז אַביסעל ווייטער, וואָרום דאָ פליהען פערצעהן אָדלערס פון דער גרעסטער גאַמונג, און אויב זיי ווע-לען אויף אונז אָנפאַלען, איז נאָר ניט גוט.

— עט, פאַר וואָס דאָ איז מורא צו האָבען, האָט קענעדי אַ לאַך געטאָן, פון פערצעהן שטיקלעך עופות וועגען איז נאָך דאָ ביי מיר גענוג קוילען.

אין צעהן מינוט אַרום זענען די אָדלערס שוין ניט ווייט געוועזען פון דעם לופטבאלאָן און האָבען זעהר הויך געשריגען. זיי זענען געפלויע-גען ווי די רוחות און זיך אַלץ צוגעלאָזט געהענטער. דער דאָקטאָר האָט זיך געפרוּווט אויפהייבען העכער, זיי זענען איהם אָבער נאָכגעפלויע-גען. קענעדי האָט שוין געוואָלט אויף זיי שיסען, נאָר דער דאָקטאָר האָט איהם אָנגעהאַלטען.

— וואָס וועט דיר אַרויסקומען, — האָט דער דאָקטאָר צו איהם געזאָגט, — אַז דו וועסט צוויי, דריי הרגענען.

די איבריגע קענען ארויף אויף דעם לופטבאלאן און דו וועסט זי אפילו נאָר ניט זעהן. מיר זענען איצט פונקט אין אזא סכנה, ווי איינער אויף דער ערד, צווישען אַ גאנצע משאטע לייבען און לעמפערטען. איך בעט דיך, זאלסט ניט שויסען, ביז איך וועל דיר הייסען

די אָדלערס זענען שוין געוועזען גאנץ גאָהענט, זיי זענען געפליגען מיט אויסגעשטרעקטע העלזער, די אויגען האָבען ביי זיי געברענט ווי פייער און זיי האָבען געשריגען אויף אַ אומגעלומפערט קול. איינער פון זיי איז גלייך צוגעפליגען צו דעם לופטבאלאן מיט אַ אָפענעם פיסק און מיט צולאָזטע נעגעל. עס האָט אויסגעוויזען, אז ער איז מלא רציחה, פאר וואָס מענטשען פליהען אין דער לופט, וואָס דאָר-מען איז זיין קעניגרייך.

— שים אויס, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי געטאָן, און דער דערשאַסענער אָדלער איז באַלד אַראָבגעפאלען, דרעהענדיג זיך און דער לופט.

די איבריגע אָדלער האָבען זיך דערשראָקען און אַוועקגעפלייגען. נאָר באַלד זענען זיי צוריקגעקומען נאָך מיט מעהר בעם.

קענעדי האָט איינעם אָבגעשאַסען דעם קאָפּ און דזשאַע האָט נאָך איינעם געטראָפּען אין אַ פליגעל, די איבריגע אָדלערס האָבען זיך אַלע מיט אַ מאָל אויפגעהויבען העכער פון דעם לופטבאלאן, גלייך ווי זיי האָלטען זיך דערצו אָנגערערט.

דער דאָקטאָר איז פאר שרעק געוואָרען ווייס ווי קאלך און טונקי באַלד האָט מען געהערט, ווי דער לופטבאלאן צורייסט זיך און ווי דאָס שיפעלע גליטשט זיך אַרויס פון אונטער די פיס.

מיר זענען אויסגעשטעלט, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי גע[
טון, וואַרפט גיכער אַראָב די משא!

און אין איין רגע זענען אַלע שטיקער גאָרד אַראָב אויף דער ערד

— מיר פאלען נאָך, האָט ער ווייטער געשריגען, גיסט גיך אויס דאָס וואַסער, מיר פאלען גלייך אין אַזיערע אַריוו.
6 בונד — 8 בויגן

דוּשאַע האָט דאָס אויך געמאַן, נאָר דאָס שיפּעל איז אַלץ
געפּאַלען נידריגער און עס איז שוין מעהר ניס געווען הונדערט אײלע
גײט פון דעם וואַסער.

— וואַרפּט נאָך אַראָב דאָס עסענוואַרג! — האָט דער דאָקטאָר
צו געשרי געמאַן.

און דאָס איז אויך באַלד געשעהן. דאָס שיפּעלע איז שוין
אפילו ניס אַזוי ניד געפּאַלען, אָבער פּונדעסטוועגע האָט עס זיך נאָך
פּאַרט געלאָזט אין וואַסער אַרײן.

— וואַרפּט חײטער! האָט דער דאָקטאָר געשריגען.

— עס איז שוין מעהר ניטאָ וואָס צו וואַרפען, האָט קענערי
געזאָגט.

— עס איז נאָך דאָ, האָט דוּשאַע געענטפּערט און האָט זיך באַלד
אַראָבגעוואַרפען פון דעם שיפּעלע.

— דוּשאַע! דוּשאַע! האָט דער דאָקטאָר אָנגעהויבען צו
שרײען.

נאָר דוּשאַע האָט שוין ניס געקענט הערען, מהמת, וויקטאָריע
זי זי איז נאָר גרינגער געוואָרען, האָט זיך אויפּגעהויבען
פּינף הונדערט אײלען אין דער הויך און דער חײנד האָט
זי אַוועקגעטראָגען צו די ברעגען פון דער אַזיערע קײן
צפון-זײט

— ער איז געבעד, אומגעקומען, האָט קענערי געזאָגט.

— יא, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט, ער האָט זיך מפקיר גע-
זען, כּדי אונז צו ראַטעווען.

און בידע האָבען אָנגעהויבען שטאַרק צו חײנען, זי האָבען זיך
אַראָבגעבויגען צו געפּינען האַטשע אַ שפור פון דעם אומגליקליכען דוּשאַע-
ע, נאָר זי זענען שוין געווען צו חײט.

— מיר מוזען זעהן זיך אַראָבלאָזען, ווען עס וועט נאָר מעגליך
זײן, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, און אויסוואַרטעט

דער לופטנאלאן

נאך זעכציג טייל פליהען האט זיך, וויקטאָריע" אראָבגעלאָזט אין
צפון-זייט אויף א פוסטען ברעג.

דער אנקער האט זיך פארטשעפעט אין א בוים אין
קענעדי האט איהם שטארק צוגעבונדען.

עס איז געוואָרען נאכט, נאר דער דאָקטאָר און קענע-
די האָבען קיין אויג, ניט צוגעטאָן.

כא.

דעם דרייצעהנטען מאי אין דער פריה האָבען אינווערע ריזענדע צום ערשטען בעטראַכט דאָס אָרט, אויף וועלכען דער לופטבאלאָן איז געשטאַנען פּעראַנקערט. דאָס איז געוועזען אַ טרוקען שטיקעל ערד, ווי אַ קעמפּע אין מיטען אַ גרויסער בלאַטע, און אַרום איהם האָט זיך גע- צויגען גאָר אָהן אַיין עק אַ גאַנצער וואַלד פון טשערעט, אַזוי הייך און גרויס ווי אינווערע ביימער. פון איין זייט קעמפּע האָט זיך די אָזיערע צוגאַסען שרעקליך ברייט ווי אַים און „וויקטאָריע“ איז געוועזען זיכער פון אלע זיימען.

ביז איצט זענען די צוויי ריזענדע געוועזען אַזוי בעטריבט און דערשלאָגען, אַז עס האָט זיך זיי ניט געעפענט דאָס מויל צו רעדען איבער דעם אומגליקליכען דושאַען. קענעדי האָט צום ערשטען געמאַכט אַ שמועס מיט דעם דאָקטאָר.

— עס קען געמאַלט זיין, האָט ער געזאָגט, אַז דושאַע איז ניט צומגעקומען. דו ווייסט דאָך, וואָס פאַר אַ פלינקער יונג ער איז, און צו זיין שווימען איז נאָך אויף דער וועלט זיין גלייכען ניטאָ. עפּים זאָגט מיר דאָס האַרץ, אַז מיר וועלען איהם נאָך זעהן, ווי און ווען ווייס איך ניט. גאָר מיר דאַרפען אַלצדינג טאָן איהם אויפצוווּכען.

— הלואי פון דיין מויל אין גאָטס אויערען, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט פון גאַנצען האַרצען, מיר וועלען אַודאי קיין מיה ניט שפּאַרען און טאָן וואָס גאָר מעגליך איז. קודם כל אָבער לאָמיר אַראָבנעהמען די צוריסענע שטאַטעס, וואָס עס איז געבליבען פון דעם אויסווענעדיגסטען גרויסען לופטבאלאָן, און דורך דעם וועלען מיר בעפרייען „וויקטאָריע“ פון זעקס הונדערט מיט פּופציג פונט משאָ, וואָס באַמבעלט זיך גאָר אומזיסט אויף איהר אַרום.

פיער שעה כּסדר האָבען די ריזענדע געהאַרענעט ביז זיי זענען

פאַרטיג געוואָרען מיט זייער אַרבייט. דער אינווענדיגסטער לופטבאלאָן איז געבליבען נאָך אויף אַ האָר נישט געריהרט.

— אונזער „וויקטאָריע“ איז איצט קליינער געוואָרען מיט אַ פּונפֿט-חלק, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען, פּונדעסמוועגען וועל איך אויס-רעכענען, אז זי זאָל אונז קענען טראָגעט אינאיינעם מיט דזשאָען, ווען מיר וועלען איהם געפינען.

— ווי מיר דאַכט זיך, האָט קענעדי געזאָגט, זענען מיר געוועזען בשעת פאלען ניט ווייט פון אַ קעמפע.

— עס איז טאַקי אמת, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, נאָר די אלע קעמפעס אויף דער אַזיערע טשאַד זענען בעזעצט מיט מענשענ-פרעסער און אויב דזשאָע איז אַריינגעפאלען צו זיי אין די הענד, וויסנט נאָר איין גאָט, וואָס מיט איהם קען זיין.

— גלויב מיר, האָט זיך קענעדי אָנגערופען, אזא מענטש ווי אונזער דזשאָע, וועט אויף דעם פּייער אפילו אויך ניט פאַרברענט ווערען, ער וועט זיך פון די ווילדע אויך קענען אויסדרעהען.

— מדיבא-תיתי, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, הלואי דו זאָלסט אמת זאָגען, איצט, זעהסט דו, קענסט-דו געהן אויף געיעג, מיר דערפֿען זיך טאַקי פערזאָרגען מיט עסען. נאָר איך בעט דיך, פערשלאָג זיך ניט גאַנץ ווייט.

בשעת קענעדי איז געוועזען אויף דער יאכט, האָט דער דאָקטאָר דערווייל אויסגערעכענט, וויפיעל משאָ דער קליינער לופטבאלאָן קען אויפהייבען. פאַרנאכט איז קענעדי צוריקגעקומען מיט אַ סך געשאַסענע ווילדע גענו אין קאַטשקעס, וואָס ער האָט זי אַליין אָבגעבראַטען און אַיינגעפאַקט אין דעם שיפעלע.

ביי נאַכט האָט אימליכער אויף זיין וואַך גוט געקוקט אין אלע זיימען. עס האָט זיך זי אלע מאָל געדאַכט, אז זיי הערען דזשאָעס קול. נאָר עס איז אָבער געוועזען אַ טעות, מען האָט ניט געהערט אין ניט געזעהן. אין דער פריה האָט דער דאָקטאָר אויפגעוועקט קענעדי'ן און איהם געזאָגט, אז ער האָט בדעה צוריקצופליהען אויף דער אַזיערע, אזוי ווי דער ווינד בלאָזט בלויז אַהין, און דאָרטען זיך האַלטען אין דער ווייך דעם גאַנצען טאָג, בכדי דזשאָע זאָל זעהן, אז מען זוכט איהם, וועט ער געוויס געבען פון זיך אַ ידיעה.

— און לאַמיר אפילו אָנעהמען, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט. אַז דזשאָע איז געפאַנגען, וועט ער אין דעם פּאַל אויך אונז קענען צו וויסען טאָן, אָז מיר זאָלען איהם ראַטעווען, מחמת ביי די ווילדע געהען די געפאַנגענע אַרום פריי, אָהן שומרים. באַם אָבער, אָז מיר וועלען איהם אויף די קעמפעס ניט געפינען, וועלען מיר זיך לאָזען צוריק צו דעם איצטיגען אָרט, און נוט בעטראַכטען דעם גאַנצען ברעג און אין דער צייט מעט זיך אפשר דזשאָע צו אונז צו-שלאָגען.

דער דאָקטאָר האָט אָפּגעמאָלט דאָס שטיקעל אָרט, אויף וועלכען ער איז געשטאַנען און בערעכענט, אָז ער געפינט זיך אין צפון-זייט פֿון דער אַזיערע טשאַד, צווישען דער שטאָרט לאַרי און דעם דאָרף אינע-מיני. זיינער זיבען איז דער לופטבאַלאָן אַוועקגעפּלויגען גלייך אויף דער אַזיערע נישט מעהר ווי הונדערט אַיילען די הויך. קענעדי האָט אָפּ געשאַסען פֿון דעם ביקס, און זיך צוגעקוקט אומערדום אויף אַלע ערטער, וואָס אַ מענטש קען זיך דאָרט בעהאַלטען. אַזוי איז פּערנאַנגען צוויי שעה און דאָס נוצען איז געוועזען אימויסט.

ביז זיינער עלף איז „ויקטאָריע“ אַיינגעפּלויגען אַכציג מייל. דער הינד האָט זי דערנאָך אַ טראָג געגעבען קיין מורח-זייט, און זי איז גע-פּלויגען איבער דער גרויסער קעמפע פּאַראַס, וואָס זי איז בעזעצט מיט מענשען. דער דאָקטאָר האָט זיך געשטעלט דאָרטען וואַרטען, טאָמער וועט דזשאָע געבען פֿון זיך עפּים אַ יריעה. איז ער פריי, האָט ער ביי זיך געטראַכט, וועט ער איהם אַרויפּגעהמען צו זיך גאָר אָהן צרות, און אויב ער איז געפאַנגען, וועט ער געברויכען דאָ די אייגענע קניג, ווי בשעת ער האָט מציל געוועזען דעם פּראַנצויז. גאָר אומוויסט זיין טראַכט-מען, פֿון דזשאָען האָט מען קיין שום שפור ניט געקענט האַפּען. זיי זענען געוועזען אויסער זיך פֿאַר עגמת נפש.

דער דאָקטאָר האָט געהאַט גרויס האַרצוועהמאַג, וואָס דער הינד בלאָזט אַלץ קיין מורח-זייט און האָט מורא געהאַט, אָז זיי זאָלען ניט פּערטראַנגען ווערען ווידער אין דער מדבר אַרײַן. אַ גאַנצע שעה האָט ער זיך געדערהט אין דער לופט אַרויף און אַראָב ביז ער האָט צום סוף גע-פונען אַ הינד, וואָס האָט איהם גאָר אַמאָל אַוועקגעטראַנגען צו דער אַזיערע. דער דאָקטאָר האָט שוין אָנגעהויבען מסופּק צו ווערען, אַז געפינט זיך גאָר דזשאָען אויף איינער פֿון די קעמפעס, וואָרום ווי וואָלט ער ביז אַהער שוין ניט געגעבען פֿון זיך אַ ידיעה, אפשר איז ער.

דער צו פט באראך

חלילה, דערטרונקען געוואָרען, אָדער אפשר האָט איהם נאָר אַ קראַקאָדיל
ציינגעשלונגען, נאָר ער האָט זיך אָבער אין האַרצען געטרייסט, אז די
קראַקאָדילען געפינען זיך טיינסמענס נאָר געבען ברעג, און ווידער זענען
זיי דאָ גיט אזוי מסוכן.

ארום זיינער פינף פאַר נאַכט האָט דער דאָקטאָר דערזעהן די
שטאַט לאַדי. די איינוואוינער האָבען אַראָבגענומען פון די פעלדער זייער
בוימוואָל. דער ווינד האָט זיי געטראָגען און געבראַכט צוריק אויף דעם
אייגענעם אָרט, פון וואַנען זיי זענען אין דער פרייה אַוועקגעפלייגען, דער
אַנקער איז פערשמירט געוואָרען אין בלאַמע צווישען טשערעט. דער ווינד
איז שטיל געבליבען און די רייזענדע זענען די נאַכט גיט געשלאָסען

כב.

ויער דריי אין דער פריה איז דער הינד אזוי שטארק געוואָרען.
פון „ויקטאָריע“ האָט זיך קיים געהאלטען אויף דעם אנקער.

— מיר מוזען פון דאָנען באלד אַוועקפליהען, האָט דער דאָקטאָר
געזאָגט, וואָרום ווען ניט, קען נאָך דער לופטבאלאָן צערניסען ווערען.
זען אפילו דער שטיימוינד זאל אונז פערטראָגען נאָנץ ווייט, וועל איך
אהער צוריק קומען אַרפּצוויכען דושאַען. דאָס האַרץ וויינט אין מיר, אז
מיר מוזען אַוועקפליהען אָהן איהם, נאָר וואָס העלפט דאָס, אז מען קען
בעסער ניט מאַכען.

ביי דעם אַוועקפליהען האָבען אונזערע ריזענדרע ערשט געפיהלט
אז אָהן דושאַען זענען זיי ווי אָהן אַ האַנד. זיי האָבען זיך ביי־ע, געבעך
שטארק געמוטשעט אַרויסצוציהען דעם אנקער, נאָר עס איז זיי ניט גע-
גאַנגען, דער דאָקטאָר האָט פשוט איבערגעהאַקט דעם שטריק און גע-
לאָזט דעם אנקער אין בלאַטע, וויקטאָריע האָט באלד געגעבען אַ שפּרונג
אויף הונדערט אַיילען פון דער ערד. עטליכע מינוט זענען זיי געזעסען
זיי דערשלאָגען און ניט גערעדט קיין וואָרט. דערנאָך האָט זיך דער
דאָקטאָר אָנגערופען צו קענעדין:

— עס קען זיין, אז נאָט שטראַפּט אונז דערפאַר, וואָס מיר האָבען
זיך ספּיר געוועזען, אַרויפצופליהען אויף די וואַלקען. אפשר טאָהרען עס
מענטשען נאָר ניט פּרוּוען. ערשט צוריק מיט עטליכע טעג זענען מיר
קיים אַרויס פון אזוי פיל ספּגות און איצט האָבען מיר פּערלאָרען
אונזער שייַערען דושאַען און דער ווינד טראַגט אונז נאָך אַזעק ווייט
פון איהם.

— איך פרעג דיך נאָר, סאַמועל, האָט קענעדי געזאָגט, פאַר וואָס
זאל אונזער דושאַע, ווען ער לעבט נאָר, זיך אויך ניט קענען אויס-

דערעהען פון די ווילדע, אזוי ווי אנדערע רייזענדע, א שטיינער, ווי דענהאם און בארט.

— עס איז א גרויסער חילוק, מיין ליבער פריינד, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, יענע האָבען געקענט דאָס לשון פון די ווילדע מענשען און האָבען געהאט אַרום זיך סאַלדאָמען מיט געוועהר. אַ הויף דעם האָבען זיי געגעבען אומעדום די עלטסטע פון די ווילדע גרויסע בהמות און נאָך די אלע זאכען האָבען זיי פונדעסטוועגען געהאט גענוג צו זינגען און צו זאָגען, אונזער דושאַע אָבער איז איין מוטערמענש, גאָקט און בלויז און פאַרשטעהט ניט דאָס לשון פון די ווילדע פעלקער, גאָט ווייסט, וואָס פאַר אַ צרות ער וועט, געבען, דאָרטען אויסשטעהן, גאָר מיר וועלען זיך אָבער אומקעהרען אַהער און איהם אויפובען, אפילו ווען מיר וועלען דארפן פערלאָזען דעם לופטבאלאָן און געהן צו-פּוּם, אפילו ווען מען וועט דארפן געהן אַליין צו דעם ווילדען סולטאַן פון באָרוּאַ און איהם בעטען.

— איך וועל מיט דיר אומעדום געהן, האָט קענעדי געזאָגט, אַז דושאַע האָט אַיינגעשמעלט זיין לעבען פאַר אונז. מוזען מיר אויך דאָס אַייגענע מאַן.

דער שמועס האָט די רייזענדע אַביסעל שטאַרקער געמאַכט און דער דאָקטאָר האָט אָנגעהויבען צו זוכען אין דער לופט אַ ווינמעל, וואָס ער זאָל איהם מראַגען צו דער אַזיערע שטאָד, גאָר אומזיסט, דער ווינד האָט פערטראָגען „וויקטאָריען“ צוריק אין דער מדבר, וואָס דאָרט האָט זיך נאָך געזעהן אַ שפור פון קאַראָוואַנעס. באַלד איז פאַר זיי פערשוואַנדען געוואָרען דער בעריהמער אָאויס, וואָס האָט אַ סך בויער און פּופּינג-ברונעס. זיי זענען אַריינגעפלויען אין דער מיפּער מדבר.

דער ווינד איז אַלע מאָל שטאַרקער געוואָרען און האָט אויפגע-הויבען גאַנצע בערג זאַמד. אַ קאַראָוואַן, געבען, וואָס איז דאָרט גע-גאַנגען, האָט אָנגעהויבען פערשוואַנדען צו ווערען אונטער די דאָזיגע בערג. די קעמלען זענען זיך צולאָפען און האָבען שרעקליך געברומט. אַ געשרי, אַ געוויין פון מענשען איז געגאַנגען ביז אין הימעל אַריין, און אין מיטען דעם חרפן האָט דער ווינד געשטרומט מיט אַ ווייגענדיג קול. באַלד איז אויף דעם גלייבען סטעם געוואָרען אַ הויכער באַרג פון זאַמד. וואָס אונטער איהם איז בערגאָבען געוואָרען דער גאַנצער קאַראָוואַן.

דער דאָקטאָר און קענעדי, וואָס האָבען צוגעזעהן די אלע זאכען.

זענען געוועזען טויט פאר שרעק. דער לופטבאלאן האָט זיך אזוי שטארק געדריעהט אין דעם שטורמווינד, אז ס'איז איהם אונטערגליך געוועזען זיך אויפצוהייבען העכער, דאָס שיפעלע האָט זיך אזוי געשאַקעלט, אז די רייזענדע האָבען זיך געמוזט אָנהאלטען אין די שטריק, זי זאָלען ניט אַרויספאלען, מיט אַ מאָל איז וויקטאָריע געבליבען שטעהן און געגעבען אַ פליה אין אַיין אַנדער זייט. דער צפון-ווינד האָט בייגעקומען דעם דרום-ווינד און האָט אַוועקגעטראָגען דעם לופטבאלאָן צוריק פון וואַנע ער איז אַוועקגעפלוויגען.

— גאָט ווייסט, וואָס ער טהוט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, דער ווינד טראָגט אונז צוריק אויף דעם אָרט, וואָס מיר האָבען שוין ניט גע- האָפט עס צו זעהן. מיך אַרט ניט וואוהין ער וועט מיך פערטראָגען, קיין קוקוא אָדער קיין וואַדי, אַנידערשמעלען וועל איך מיך שוין.

— מיר דאַכט זיך, אז דער ווינד ווערט שטילער, האָט קענעדי געזאָגט, דער הימעל הייבט זיך אָן אויסצולייטערן.

— זעהר נוט, האָט דער דאָקטאָר געענטפערט, איצט דאַרף מען קוקען אויף דעם שפאַקטיוו, אז קיין שום זאָך זאָל מען פון די אויגען ניט אָבלאָזען.

קענעדי האָט גענומען דעם שפאַקטיוו און האָט זיך געזעצט אַראָפּ- קוקען פון דעם שיפעלע.

לאמר לאזען די רייזערע פליהען און זיך נעהמען צו אונזער
דזשאען.

ווי ער איז אריינגעפאלען אין אַזיערע, האָט ער צום אלעם ער-
שמען געגעבען אַ קיק אַרויף, וואוהין איז הינגעקומען דער לופטבאלאָן,
און אז ער האָט איהם דערזעהן פליהען, איז איהם פשוט אַראָב ווי
אַ שטיין פון דעם האַרצען.

— אַ גליק, כלעבען, האָט ער צו זיך אַריין געזאָגט, וואָס איך
בין געפאלען אויף דעם שבל אַראָבצושפּרינגען. ווען איך זאָל דאָס ניט
געוועזען טאָן, וואָלטען מיר אלע דריי אומגעקומען. נאָר איצט, אז איך
לעב, דאַרף מען טראַכטען אַרום זיך.

ער האָט זיך דערמאָנט, אז אַראָבקינקנדיג פון דעם שיפעלע
בשעת ער איז געפלויען, האָט ער געזעהן אַ קעמפע. בכדי צו צושוימען
צו איהר האָט ער אַראָבגעוואָרפען פון זיך אַ טייל פון זיינע קליידער.
וואָס געהנטער ער איז אָנגעקומען צו דער קעמפע, האָט ער זיך אַלץ
מעהר געשראַקען פאַר די ווילדע פעלקער, וואָס זיצען דאָרטען און פאַר
די קראַקאָדילען, וואָס געפינען זיך אין וואַסער. ער האָט זיך אָנגעהויבען
אַרומצוקוקען אין אלע זייטען און איז געשוואומען זעהר פאָרויכטיג.
עמליכע הונדערט איילען פון דעם ברעג האָט ער דערפיהלט דעם ריח
פון אַ קראַקאָדיל, ער איז ניך אַראָב אונטער דעם וואַסער און שווימענדיג
אַזוי, האָט ער זיך צורדאַפעט די פלייצע אין דעם קראַקאָדילס שאַרפע
שופען. ער האָט געמיינט, אז ער איז שוין פערפאלען, און האָט אָנגע-
הויבען צו שווימען מיט אלע זיינע כחות. עס האָט זיך איהם אַלץ
אויסגעוויזען, אז דער קראַקאָדיל לויפט איהם נאָך און וויל איהם אַייג-
שלינגען. מיט אַ מאָל האָט ער דערפיהלט, ווי מען האָט איהם אָנגע-
האַפט אין דער קווער און מען ציהט איהם ניט אַראָב צום אָבגורונג,
אַזוי ווי די קראַקאָדילען טהוען, נאָר אַרום פון דעם וואַסער.

אז ער האָט געזעפּענט די אויגען, האָט ער דערזעהן, אז איהם האלטען צוויי שוואַרצע גענערען, זיי האָבען איהם אוועקגעפיהרט צום ברעג און ער איז מיט זיי געגאַנגען גאָר אָהן פחד. מסתמא האָבען זיי געזעהן, האָט ער ביי זיך געטראַכט, ווי איך בין אראָפּגעפאלען פון דער הויך, וועלען זיי פאר מיר אודאי דרך ארץ האָבען. טראַכטענדיג אזוי, איז דושאַע אָנגעקומען צום ברעג, וואָס דאָרטען זענען איהם אַקעגען געקומען אַ גאַנצע מחנה פון מאַנסבילען, ווייבער און קינדער, אלע שוואַרץ ווי קייל. דאָס זענען געוועזען די בידיאַטאַגען. ער האָט באַלד דערשמעקט, אז דער עולם בוקט זיך צו איהם, און האַטשע די מעשה פון קאַזענ איז איהם געקומען אויף די געדאַנקען, פונדעסטוועגען האָט ער זיך בערהוינט.

— מיר דאַכט זיך, האָט ער ביי זיך געטראַכט, אז איך וועל נאָך אַ מאָל ווערען אין אָפּגאַט, מען געהט מיך דאָ, אַ פנים, אויך אָן פאַר דער לבנה'ס זוקן. נאָר וואָס זאָל מען טאָן, אז עס איז ניטאָ קיין אַנדער מלאַכה, כּוּ דאָס אויך גוט זיין. טאָטער וועט דערווייל אָנקומען וויקטאָריע, וועל איך זיי וויזען, ווי איך וועל צדויף גלייך אין הימעל.

דער עולם האָט זיך לעת עתה געשטופּט אַרום דושאַען, אָנגע-הויבען איהם צו גלעטען און ווערען מיט איהם געהומער. מען האָט איהם געבראַכט אַ גרויסע שימעל פול מיט זויערטילך, מיט רייז און מיט האָניג. דושאַע האָט גאַנץ געשמאַק געגעסען און דער עולם האָט גענאַפט אויף איהם קוקענדיג. ווי די נאַכט איז נאָר צוגעפאלען, האָבען איהם די מכשפים פון דער קעמפּע גענומען אונטער די הענד און איהם אַריינגעפיהרט אין אַ שטיבעל. וואָס עס איז געוועזען אַרום און אַרום בעהאַנגען מיט קמיעות.

דושאַען האָט געגרוילט דאָס ליב, אז ער האָט אַ קיק געגעבען אויף דעם הויפטן ביינער פון מענשען, וואָס עס איז געלעגען פאַר דעם שטיבעלע, און ער האָט גענוג געטראַכט דעריבער, אז ער איז דאָרטען געבליבען איינער אליין פערשלאָסען. ביז האַלבער נאַכט האָט ער געהערט, ווי מען טאַנצט, מען זינגט און שפּרינגט אַרום דעם שטיבעל. אין אַיין אַנדער צייט וואָלט דושאַע פון דעם גאַנצען מאַראַראַם געהאַט אַ גרויסע הנאה, נאָר איצט אָבער האָט ער מורא געהאַט, דער כּבוד אַ איהם גיט טיער קאַסטען.

— אפשר קען זיין, האָט ער ביי זיך געטראַכט, אז די ליטש עסקען
דערנאָך נאָר אויף זייער אָבנאָט.

נאָר פאַר גרויס מיריגקייט האָט ער אין אַלע צרות פאַרגעסען
און איז אַנשלאָפען געוואָרען. ער וואָלט זיכער געוועזען אזוי געשלאָפען
בזו מאָג, נאָר עס איז איהם מיט אַ מאָל קאלט געוואָרען און ער האָט
זיך אויפגעחאַפט. דאָס שמויבעל איז געוועזען האַלב מיט וואַסער, וואָס
איז געגאַנגען אַלע מאָל העכער. דזשאָע האָט לאַנג ניט געטראַכט און
האָט דורכגעבראַכען מיט דער פלייצע די וואַנד, וואָס איז געוועזען גע-
מאַכט פון טשערעט, די קעמפע איז געוועזען אינגאַנצען פערטרונקען,
אזוי ווי עס טרעפט זיך אָפּט מיט די קעמפעס פון דער אַזיערע משאַר.
דזשאָע האָט זיך אַריינגעוואָרפען אין וואַסער און זיך געלאָזט שווימען,
באַלד האָט ער דערוועהן אַ לעדיג שיפעל. ער האָט זיך אין דעם גע-
שווינד אַריינגעחאַפט און דער שטראַם האָט איהם פערטראַגען צו אַ ברעג.
דאָרט האָט ער געפונען אַ בוים, אויף וועלכען ער איז אַרויפגעקראַכען
און געוואַרט בזו די זון וועט אויפגעהן

קיים איז נאָר ליכטיג געוואָרען, האָט זיך דזשאָע שרעקליך דער-
שראַקען, אַ קוק געבענדיג אויף דעם בוים, ווי ער איז בעדעקט פון
אויבען בזו אַראָב מיט שלאַנגען און יאָשטשערקעס. ער איז גיך פון דאַנען
אזעק אין וועג אַריין און האָט זיך געלאָזט זעהר פאַרויכטיג אַלץ קיין
צפון-זייט. אַ גאַנצען מאָג האָט ער זיך אומזיסט די אויגען אַרויסגענומען,
קוקענדיג אויף דעם הימעל צו זוכען „וויקטאָריען“. דער הונגער האָט
איהם שטאַרק געמוטשעט און ער האָט זיך געמוזט בענוגען מיט
בלעטער און עטליכע טיימלען, וואָס ער האָט געפונען אויף דעם
וועג.

אזוי איז ער געלאָפען אַלץ ווייטער אָהן אַ נשמה און האָט אפילו
ניט געפיהלט, ווי די דערנער האָבען איהם אויף דעם וועג צוריסען
דאָס לייב און צושטאַכען די פיס. אז די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָט
ער זיך געשטעלט געכטיגען.

איצט האָט ער ערשט געוועהן, וואָס הייסט אזוינס צו-בריינגען
אַ נאַכט אויף דעם ברעג פון דער אַזיערע משאַר. די גאַנצע ערד איז
געוועזען בעדעקט מיט אַלערליי פליגען און גרויסע מורעשקעס, וואָס אין
צוויי שעה האָבען זי אויפגעגעסען דאָס לעצטע ביסעל קליידער, וואָס
איז נאָך אויף איהם געבליבען, און האָבען איהם ניט געלאָזט קיין אויג

צו-מאכען. אין די העלדלעך, אין די וואסערען האָט זיך געהערט
 אַ שרעקליכער קאַנצערט פון ווילדע היות, וואָס האָבען די נאַנצע נאַכט
 גערעוועט אין געברומט, אַז דושאַען האָבען זיך די האָר געשטעלט
 קאַפּיר אין ער האָט זיך מוראַ געהאַט אַ ריהר צו טאָן.

קיים איז נאָר טאָג געוואָרען, האָט ער זיך אָבגעבאַדען אין זיך
 געלאָזט ווידער אין וועג אַרײַן, און אַלץ געקוקט, מאַמער פּליהט ערניץ
 „וויקטאַריע“. געהענדיג אַזוי איז ער אַרײַן אין אַ וואַלד, וואָס דאָרטען
 זענען געשטאַנען גענערען און האָבען בעשמירט זייערע פּיילען מיט אַ מין
 גיפּטיגען סאַק, וואָס ער הייסט וואַלפּסמילך. ער האָט זיך ניד פּערטאַיעט
 אינטער אַ בוים, אַז די גענערען זאָלען איהם ניט זעהען. אין דער מינוט
 מאַקי אָבער האָט ער דערוועגן דורך די צווייגען, ווי „וויקטאַריע“ פּליהט
 גלייך צום אַזיערע, אינגאַנצען פּופּציג אײלען פון איהם אין דער הויך,
 און דאָ טאָהר ער ניט געבען פון זיך קיין שום צייכען, דער דאָקטאָר
 זאָל זיך צו איהם אַראָבלאָזען. ער האָט פּערשטאַנען, אַז דער דאָקטאָר
 זוכט איהם, און ווי באַלד די גענערען זענען אַזעקגענאַנגען, האָט ער
 זיך געלאָזט לויפּען נאָך דעם לופּטבאַלאָן, ער האָט געמאַכט מיט די
 הענד אין געשרינגען אויף אַ קול, נאָר אַלץ אומזיסט. דער ווינד האָט
 פּערטראָגען דעם לופּטבאַלאָן זעהר ווייט און ער איז פּערשוואַנדען גע-
 וואָרען פון די אויגען.

אַ נאַנצען טאָג און אַ טײל פון דער נאַכט איז ער גענאַנגען ווי
 אַ משוגענער, דאָס נאַנצע לייב און די פּיס זענען איהם געוועזען צו-
 בלוטיגט, ער איז געקראַכען אויף אַלע פּיער און האָט געפּיהלט, ווי די
 כּחות געהען איהם אויס. קריכענדיג אַזוי איז ער אַרײַן אין אַ זומפּ, און
 וואָס מעהר ער האָט זיך געמוטשעט אַרויסצוקראַפּקען, איז ער אַלץ
 מעהר געזונקען אין דער בלאַטע. ער האָט געפּיהלט ווי ער גראָבט אַליין
 כאָר זיך אַ קבר. די אויגען האָבען זיך איהם פּערמאַכט פאַר שרעק.

— העלפט מיר, האָר פּערגיסאַן, האָט ער געגעבען אַ געשרי-
 נאָר קיינער אָבער האָט איהם ניט געהערט אין דער פינסטערער נאַכט

איצט לאַמיר זיך אומקעהרע צו די רייזענדע און זעהן, וואָס זיי
מאַכען.

קענעדי איז אלץ געזעסען און האָט בעטראַכט דורך דעם שפּאַקטיוו
אלע זאַכען, וואָס זענען איהם נאָר געפאַלען אין אויג אַרײַן.

— מיר דאַכט זיך, האָט ער זיך אָנגערופען צום דאָקטאָר, אז
דעם גאַנץ ווייט זעה איך עפּים אַ מחנה פּון מענשען אָדער פּון חיות,
איך וועל זיי פּון דעם אויג ניט אַבלאָזען ביז איר וועל וויסען
אַקוראַט.

דער דאָקטאָר האָט אויך אַ קוק געגעבען אויף דעם שפּאַקטיוו און
געזאָגט.

— איך מײַן, אז דאָרטען פּאַהרען רײַזענדיג אַראַבער פּונקט אויף
דעם אייגענעם וועג, וואָס אונזער ליפּטבאַלאַן פּליהט.
אין אַ האַלבער שעה אַרום וועלען מיר זיי שוין זעהן און וויסען,
וואָס מיר האָבען צו מאַן.

— דו האָסט רעכט, האָט איהם קענעדי געזאָגט אַביסעל שפּעטער,
אַ פּנים דאָס זענען טאַקי אַראַבער, וואָס פּאַהרען אויף געיעג און יאָגען
זיך נאָך עפּים גאַנץ געשווינד. איך זעה שוין אפּילו זייערע בורנאָסען און
זייער עלטסטען, וואָס לויפּט אַ הונדערט אײלען פּריהער. נאָר וויסט דו
וואָס איך וועל דיר זאָגען, אז דאָס איז נאָר ניט קיין געיעג, נאָר זיי
יאָגען נאָך דעם אומגליקליכען מענשען, וואָס ער לויפּט פּריהער.

— לאַז-זשע איהם ניט אַב פּון דעם אויג און מיר וועלען זעהן.
וואָס עס וועט ווערען

ער לופּטבאַלאַן איז געהענטער צוגעפּלויגען צו די רײַטערס, וואָס
זענען געלאָפען ווי די דוחות.

— דאָס ראַטעוועט ער זיך, האָט קענעדי אַ געשרי נעמאַן מיט
אַ ציטערדיג קול, סאַמועל, דאָס איז ער.

— יאָ, דאָס איז דושאַע, האָט דער דאָקטאָר אויך אַ געשרי גע-
געבען, מיר מוזען גיך איבערוואַנען די אַראַבער, בכדי דושאַע זאָל אונז
דערזעהן. ווען זיין פערד וועט נאָר אויסהאַלטען יאָגענדיג, וועלען מיר
איהם מציל זיין פון זייערע הענד.

— געוואַלד, ער איז פערפאַלען, האָט קענעדי אַ געשרי געמאַן
מיט גרויס שרעק, ווי ער האָט דערזעהן, אַ דושאַע איז אַראַבגעפלוויגען
פון דעם פערד, וואָס איז געבליבען אונטער איהם טויט, אָט דעריאָנען
איהם די אַראַבער און דערשטעכען איהם.

מאַקי באַלד איז צוגעלאָפּען אַ אַראַבער מיט איין אויס-
געשטרעקטער שפיץ, נאָר דושאַע האָט זיך געשווינד ווי אַ לעמפּערט
ארויפגעחאַפּט צו איהם אויף דעם פערד, האָט איהם ביי דעם נאָרגעל
אַראַבגעשלידערט אין זאַמד אַרײַן און אַליין איז ער אַנטלאָפּען רײַטענדיג
ווייטער.

— אַ העלד דושאַע, האָט קענעדי געזאָגט מיט שמחה, ער האָט
זיך גוט אָבגערעכענט מיט דעם אַראַבער און נאָך צײַט געהאַט צו געבען
אַ צײַכען, אַז ער זעהט אונז.

די אַראַבער האָבען מיט גרויס אימפּענד נאָכגעיאָגט דושאַען
און האָבען מחמת גרויס איילעניש ניט געזעהן, אַז נאָהענט פון זיי
פליהט אַ לופטבאַלאָן. איינער פון זיי האָט שוין דעריאָגט דושאַען און
האַט איהם געוואַלט דורכשטעכען. קענעדי האָט אויסגעשאַסען און דער
אַראַבער איז אַראַבגעפאַלען טויט אויף דער ערד. אַ טייל זענען געבליבען
שטעהן, אַז זיי האָבען פּלוצלים דערזעהן דעם לופטבאַלאָן. די איבריגע
אָבער האָבען נאָכגעיאָגט דושאַען, וואָס ער האָט זיך ניט אָבגעשטעלט
אויף איין מינוט.

דער דאָקטאָר האָט געגעבען קענעדין הונדערט מיט פּופּציג פּונם
משאָ, ער זאָל דאָס האַלטען גרייט אויף אַראַבצוואַרפען און אַליין האָט
ער גענומען דאָס לייטעריל. אַז דער לופטבאַלאָן איז שוין געקומען
נאָהענט, האָט דער דאָקטאָר אַראַבגעלאָזט דאָס לייטעריל דושאַען פאַר
די אויגען און ער האָט זיך גיך אָנגעטשעפעט אין דעם זיצענדיג אויף
דעם פערד. קענעדי האָט באַלד אַראַבגעוואַרפען די משאָ און דער

לופטבאלאן האָט זיך אריפגעהויבען מיט אַ הונדערט איילען העכער. דזשאָע האָט זיך געהירעט מיט דעם לימעריל אין דער לופט. ער האָט אַרויסגעשטעלט אַ צונג די אַראַבער, וואָס זענען געבליבען שטעהן, ווי אָפגעשמיסען, און האָט זיך אַרויפגעקאַראַפקעט ווי אַ קאַץ אין שיפעלע אַרײַן. ער האָט מעהר ניט געקענט אַ געשרײַ מאַן: „מײַן ליבער האַר דאָקטאָר. מײַן ליבער האַר קענעדיױ“ און אױז גע־ בליבען חלשות.

דער דאָקטאָר האָט איהם פערבונדען די וואונדען, וואָס זענען געוועזן אויף דעם גאַנצען ליב, און האָט איהם אַנדערגעלעגט אין דער פאלאטקע.

דזשאָע אױז באלד געקומען צו זיך און האָט געבעטען אַ קעלי־שעקעל בראַנפּען. ער האָט געוואָלט דערצעהלען, וואָס מיט איהם האָט זיך פאַסירט, נאָר זײַנע פריינד האָבען איהם ניט ערלויבט צו רעדען און ער אױז ווידער אַנשלאָפּען געוואָרען. פון דזשאָעס אָנקומען בױז גאַכט אױז „וויקטאָריע“ אײַנגעפלויען צוויי הונדערט מײל און דער ווײַנד האָט זי ווידער פערטראָגען צו דער מדבר.

דער לופטבאלאן אױז געשטאַנען פּעראַנקערט אויף אַ בױם. דזשאָע אױז געשלאָפּען פיער און צוואַנציג שעה כּסדר, דער דאָקטאָר און קענעדיי האָבען אויף איהם די גאַנצע צײַט אַכטונג געגעבען.

אין דער פרייה האָט דער ווײַנד אַוועקגעטראָגען דעם לופט־באלאן קײן מערב־זײט. דער דאָקטאָר האָט אַ קוק געגעבען זײַן לאַנדקאַרטע און געוועהען, אַז זײ געפײנען זיך אין דעם קעניגרייך דאַמערגאַו די דערפער פון דעם לאַנד זענען אלע געוועזען אויסגעבויעט פון משערעט און געפלאַכטען מיט צווייגען פון בױמער. גרויסע סטער־טעם תּבוּאָה זענען געשטאַנען אין מימען די פּעלדער אויף ברעמער הויך פון דער ערד, בכדי זײ זאָלען געוואָהרענט זײַן פאַר אױז און פאַר די גרויסע ווייסע מורעשקונס, וואָס הייסען מערמיטען.

באלד זענען זײ אָנגעקומען צו דער שטאָדט ווידער. אויף דעם פּלאַץ אין מיטען דעם שטאָדט שטעהט אַ בױם, געבען איהם שטעהט אַ תּלײַן, וואָס ער היינגט אויף אימליכזײ, ווער עס געהט דורך דעם שאָטען פון דעם בױם.

זי דער קאמפאס ווייזט, האָט דער דאָקטאָר געוואָגט, פליהען מיר
זיידער קיין צפון-ווייט און אויב מיר וועלען אָנקומען קיין מעמבוקטו,
וועט שוין זיין איין עק פון אונזער נסיעה.

דושאָע איז אויפגעשטאָנען און האָט אַרויסגאָי דעם קאָפּ פון
דער פאלאטקע.

— האָט אַ פנים, האָט ער געוואָגט, דער האַר קענעדי איז
ניט געוועסען לעדיג, אין דער צייט וואָס איך בין ניט געוועזען. ניט
נאָר מיר אויך עפּים פּערוזכען פון אייערע קאטשקעס, וואָס ליגען דאָ,
וועל איך אייך דערצעהלען אינגאנצען, וואָס מיט מיר האָט זיך
פאַסירט, און דושאָע האָט אָבגעגעסען האָט ער דערצעהלט אַלצדינג,
וואָס עס האָט זיך מיט איהם געמראָפּען ביז ער איז אַריין איי דער
בלאָטע.

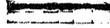
— איך האָב געמיינט, האָט ער געוואָגט, און דאָ איז שוין איין
עק פון מיין לעבען, נאָר פּלוצליים האָב איך דערזעהן צוויי טריט
פון מיר עפּים אַ שטריק היינגט אין דער לופט. איך האָב מיך אין
איהם אָנגעהאַפּט מיט אַלע כּחות און בין אַרויס אויף דער טריקעניש.
דאָס איז געוועזען דער שטריק מיט דעם אַנקער פון דעם לופטבאלאָן.
דאָס איז מיר געוועזען אַ סימן, וואוהין איהר זייט אַוועקגעפּלויגען און
איך האָב מיך געלאָזט אין וועג. געהענדיג געבען אַ וועלדעל האָב
איך דערזעהן אַ גאַנצע סטאַדע מיט פּערד. מיינער איז אַרויף אויף
אַ פּערדעל און סאַרש אין וועג אַריין. איך וועל אייך ניט מאַרן בדרוש
זיין, דורך וואָס פאַר אַ פּעלדער און וועלדער איך בין געפּאַהרען,
קורץ איך האָב מיך צוגעשלאָגען ביז צו דער מדבר און האָב
אָנגעהויבען צו קוקען אין אַלע זייטען, פליהט ניט ערגיץ וויקי-
טאַריע. אין דריי שעה אַרום בין איך אַריינגעפּאַלען אומגעריכט
אין אַ לאַגער פון אַראַבער, זיי האָבען זיך אָנגעהויבען צו יאָגען
נאָך מיר און איך בין פּלינק אַנטלאָפּען. איך בין אַזוי לאַנג גע-
לאָפּען ביז דאָס פּערדיל איז געפּאַלען אונטער מיר טויט און איך
האָב דערזעהן „וויקטאַריען“. דעם שפּיץ פון דער מעשה ווייסט איהר
אַליין. קיין גרויסער שכל שטעקט ניט אין דעם, עס איז גאַנץ פּראָסט
און עס איז ניט ווערט די רייד.

דער לופטבאלאָן איז אין דעם טאָג זעהר פּיעל אַיינגעפּלויגען און

דער ליסטנאלאן

זינער צעהן ביי נאכט האָט ער זיך געשטעלט אויף אַ פעלד מיט הירז
ניט ווייט פון דער שטאָרט אנאָדעס.

די נאכט איז געוועזן זעהר אַ שמילע. ערשט אַ קענען מאַג האָט
אַנגעהויבען בלאָזען אַ קליין ווינטעל קיין מערב-זייט און אונזערע רייזענרע
זענען הייטער אַוועקגעפלוויגען.

כה.

דעם גאנצען מאָג האָט זיך מיט די ריזענדע נאָר נישט געטראָפּען.
ביי נאכט האָט דער דאָקטאָר געהייסען אָנפילען אלע פלויס מיט וואַסער
און האָט געזאָגט זיינע פריינד, אז ער וועט שוין כסדר פליהען און ער-
ניץ ניט נעכטיגען, מחמת עס ווייזט זיך איהם אויס, אז דער לופטבאָ-
לאָן איז אַביסעל קאַליע. דער גאָז געהט ביסלעכווייז פון איהם אַרויס
און ער קען זיך שוין ניט אויפהויבען אזוי הויך ווי
פריהער.

דריי טעג זענען אונזערע ריזענדע געפלוויגען איבער פערשיעדענע
לענדער און איבער דעם גרויסען טייך ניגערט. דער דאָקטאָר האָט זי
דערזעהלט, וויפיעל בלוט עס האָט געקאָסט די מענשען פון אייראָפּא
אידער מען האָט געפונען די קוועלען פון דעם דאָוויגען טייך.

דעם צוואַנציגסטען מאָז אין דער פריה זענען די ריזענדע געפלווי-
גען איבער דער בעריהמטער שטאָרט מעמבוקטו, וואָס פאַרצייטען איז זי
געוועזען די גרעסטע שטאָרט אין גאַנץ אַפריקא און דאָרטען האָבען זיך
געפונען אַ סך פילאָזאָפּען און געלעהרנטע מענשען. איבער די גרויסע
מלחמות, וואָס די שטאָרט פיהרט שווי אַכט הונדערט יאָהר, איז זי
היינט שטאַרק געפאַלען.

— מיר מוזען נאָך אַביסעל משה אַראָבּוואַרפען, האָט דער דאָק-
טאָר געזאָגט אַריבערפליהענדיג איבער דער שטאָרט מעמבוקטו, וואָרום
דער גאָז איז נאָך וועניגער געוואָרען און דער לופטבאָלאָן קען שוין אזוי
פיעל ניט אויפהויבען. ווי העלפט גאָט צו-שלאָגען קיין סיערא-ליענא,
וועלען מיר שוין זיין ווי איז דער היים, מחמת דאָרטען וואוינען פראַנ-
צויזען און ענגלענדער

ווי עס איז נאָר נאכט געוואָרען, האָט דער דאָקטאָר אַראָבּ-

געוואָרפֿען די לעצטע ועקלעך מיט זאָמער, נאָר דער לופטבאלאָן האָט זיך פֿונדעסטוועגען פֿאַרט ניט אויפֿגעהויבען הייך, האָטשע דאָס גאַר-רעהריל האָט שטאַרק געברענגט. אויף דעם אַנדערן טאָג האָבען זיך אונזערע רייענדיגע געפֿונען ניט ווייט פֿון דער אָזיערע רעבא

דער ווינד האָט זעהר שטאַרק געטראָגען דעם לופטבאלאָן קיין דרום-זייט. דער דאָקטאָר האָט מורא געהאַט, ער זאָל, חלילה, ניט פֿערי-טראָגען ווערען קיין גווינעא, אָדער קיין דאָנאָמעא, וואָס דער דאָרטיגער קעניג קיילעט אַלע יאָהר צו זיינע אָפֿגעטער קרבנות פֿון מענשען. דער לופטבאלאָן איז וואָס ווייטער אַלץ שוואַכער געוואָרען און קוים מיט צרות געטראָגען דאָס ביסעלע משא, וואָס עס האָט זיך געפֿונען אין שופֿעלע.

פֿליהענדיג האָבען די רייענדיגע פֿלוצלים בענגענעט אַ שוואַרצע געדיכטע המאָרע, וואָס האָט אין מיטען העלען טאָג פֿינסטער געמאַכט די זון. זיי האָבען זיך דערשראָקען און מורא געהאַט, אז די המאָרע זאָ ניט אויסגיסט אַ גאַנצען מבול און זאָל ניט עקען מיט דעם לופטבאלאָן. נאָר באלד אָבער האָבען זיי דערזעהן, אז דאָס איז נאָר אַ מחנה פֿון טויענדיגער מיליאָנען היישרעקען, וואָס האָבען זיך אַראָבגעלאָזט אויף די פֿעלדער און אויפֿגעגעסען פֿון איין קערנדיל תבואה און אַלע בלעטער פֿון די בוימער

— דאָס איז די גרעסטע פֿלאַג פֿון דעם קאַנט, האָט דער דאָקטאָר טאָר געוואָגט, אַקעגען זיי איז ניטאָ קיין שום רפואה, מען האָט שוין געפרוּווט אָנצוינדען אונטער זיי גאַנצע וועלדער, נאָר דאָס האָט אויך ניט געהאַלפֿען. זיי זענען אַזוי פֿיעל אַראָבגעפֿאלען, אז זיי האָבען אַזש דאָס פֿיער פֿערלאָשען און די איבריגע האָבען טאַקי ווייטער אויפֿגעגעסען אַלצרינג אויף די פֿעלדער

ביי נאַכט זענען די רייענדיגע אָנגעקומען צו דער שטאָדט זענע. דער דאָקטאָר האָט זיך אפֿילו געוואָלט דאָ אַנדערשטעלען, מחמת זענען איז זעהר אַ גרויסע האַנדעלשטאָדט און דאָרט זיינען אַראַבער, וואָס זיי זענען שוין געוועזען אין ענגלאַנד און אין פֿראַנקרייך, נאָר אַזוי ווי ער האָט געזעהן, אז דער ווינד געהט זיך אַביסעל קיין מערב-זייט, האָט ער פֿאַרענדערט זיין פֿלאַן. ער האָט אַראָבגעוואָרפֿען אַלע זאַכען, וואָס יע-צען נישט נייטיג, און זיך ווייטער געלאָזט איז וועג אַריין. זייגער פֿיער

אין דער פרייה זענען זיי שוין געפלוויגען איבער דער שטאָרט סענאָ, וואָס זי איז די רעזידענץ פון באַמבאָראַ.

— אז מיר וועלען אזוי גיך פליהען ווי איצט, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, וועלען מיר אין צוויי טעג אָנקומען צו דעם גרויסען טייך סענע-גענאל, און דאָרטען, ווען אפילו דער לופטבאלאָן וועט שוין אונז ניט מעהר וועלען דינען, וועלען מיר זיך ווי עס איז שוין קענען צו-שלאָגען צו אַ פראַנצויזישער קאָלאָניע.

אויף דעם אַנדערן טאָג אין דער פרייה זענען אונזערע רייזענדיגע אָנגעקומען צו דער גרעניץ פון דעם טייך סענענאל. דאָס שטיקעל לאַנד איז דאָס ערנסטע אין גאַנץ אַפריקא, די לופט איז דאָ זעהר אומגעוונד און די מענשען זעהר ווילד. דער דאָקטאָר האָט עס געוואוסט פון די רייזענדיגע, וואָס זענען דאָ געוועזען, און דעריבער האָט ער זיך ניט געוואָלט אַראָבלאָזען אין דעם לאַנד אפילו אויף איין מינוט.

דער לופטבאלאָן איז נאָך שוואַכער געוואָרען און מען האָט געמוזט ווידער אַראָבזאָרפען זאכען, בכדי מען זאָל קענען פליהען. אַ פנים, די נומער פערטשע איז צושמאלצען געוואָרען פון דער היי, און דער נאָז געהט ארויס דורך די לעכלעך פון דער מאַטעריע.

— מיר האָבען איצט ניט קיין אַנדער מיטעל, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, נאָר אַראָבזאָרפען משה און גרינגער מאַכען דעם לופטבאלאָן

דוּשאַע האָט אַראָבגעוואָרפען די פאלאטקע און דער לופטבאלאָן האָט זיך אויפגעהויבען אַביסעל אין דער הויך, נאָר באלד האָט ער זיך ווידער אָנגעהויבען אַראָבזאָלצען נידריגער.

— מיר מוזען אַראָבזאָרפען אַלצדינג, וואָס עס איז אונז ניט נייטיג, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, בכדי מיר זאָלען קענען פליהען און ניט בלייבען שטעהן אין אזא לאַנד, וואָס די פעלקער זענען ערגער פון חיות רעות. מיר זענען שוין אפילו ניט ווייט פון דעם טייך סענענאל, נאָר איין זאך מאַכט מיר עגמת נפש, וואָס מיר דאַרפען אַריבערפליהען איבער די הויכע בערג, וואָס געפינען זיך פאַר איהם און וועלכע עס איז אַנמעגליך אויסצומיידען.

דער ווינד האָט געטראָגען דעם ליפטיבאלאָן אַקעגען די בערג זעהר שטאַרק, אַז דער דאָקטאָר האָט מורא געהאַט, זיי זאָלען זיך הלילה ניט אָנשלאָגען אין די גרויסע פעלזענשטייגער. מען האָט אַראָפּגעוואָרפען אינע-גאַנצען דאָס וואַסער און אַלע קעסטלעך מיט שפיז, נאָר דער ליפטיבאַל-לאָן איז פאַרט געבליבען נידריגער מיט צוויי הונדערט איילען פון די בערג. מען האָט אַרויסגעוואָרפען נאָך אַ פּופציג פונט מישא. דער ליפטיבאַל-לאָן אָבער האָט אַלץ ניט געקענט אַריבערפליהען דעם באַרג און דאָ טראָגט איהם דער ווינד אַזוי שטאַרק, אַז אָט, אָט שלאָגט ער זיך אָן אין באַרג און ווערט צישאַטען אויף שטיקלעך.

— דו וועסט מוזען אַראָפּוואָרפען דיין געוועהר, קענעדי, האָט צו איהם דער דאָקטאָר געזאָגט, מיר זענען שוין גאָר נאָהענט און דער באַרג איז נאָך העכער פון אונז מיט אַ דרייסיג איילען.

דזשאַע האָט אַראָפּגעוואָרפען די קאָלדרעס, די קוילען מיט פול-זעל, און דער ליפטיבאַל-לאָן האָט זיך אויפגעהויבען ביז דעם שפיץ פון דעם באַרג!

— קענעדי, וואָרף ניד אַראָפּ די ביקסען, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געמאָן, וואָרום ווען ניט, זענען מיר פערפאלען.

— האַפט זיך ניט, האָר קענעדי, האָט דזשאַע געזאָגט, און איי-דער קענעדי האָט זיך נאָך אַרומגעקוקט, איז דזשאַע שוין פערשוואונדען געוואָרען.

— דזשאַע, דזשאַע, האָט דער דאָקטאָר און קענעדי אַ געשרי געמאָן.

— שרעקט זיך ניט, מיינע ליבע האַרען, האָט זיך אָנגערופען אַ קול פון אונטער דער שיפעלע, מיר פליהען אַריבער גליקליך דעם באַרג.

דזשאַע האָט זיך מיט די הענד אָנגעהאַלטען אונטען ביי דעם שיפעלע און ווי נאָר זיי זענען בשלום אַריבער דעם באַרג, האָט ער זיך אַריינגעהאַפט צוריק אין דעם שיפעלע.

— וואָס האָט איהר זיך דאָ אַזוי דערשראָקען, מיינע האַרען, האָט דזשאַע זיך אָנגערופען אַריינגעהענדיג, איך האָב געזשאַלעוועט דעם

טענדעלע מוזיק סעריס.

האר קענעדי'ס ביקס, בין איך אראפגעשפרונגען אביסעל צוגעה
די פיס.

אויף יענער זייט בארג איז געוועזען א וואלד מיט הויכע בוימער.
דער לופטבאלאן האט זיך פערצאנקערט אויף א בוים און די רייזעגדע זע-
צען געבליבען געכמיגען.

ב.

— אונז בלייבט נאך אינגאנצען פינף און צוואנציג מיל ביו דעם שייך סענענאל, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, נאָר מיר מוזען פרייהער פון דעם לופטבאלאָן אַרויסנעהמען אַלע מאַשינען, וואָס וועגען גיין הונט-דערט פונט, בכדי מיר זאָלען קענען מיט איהם אַריבערפליהען דעם טיך און קומען גליקליך צום ברעג.

אַלע דריי האָבען זיך געשטעלט באלד צו דער אַרבייט אין עס האָט זיי גענוג מיה געקאָסט ביו זיי האָבען צונומען אַלע שרייפלעך, שפרוזשינעס און מאַשינדלעך און זיי אַרויסגעוואָרפען פון דעם שיפעלע. אַז מען איז פאַרטיג געוואָרען מיט דער אַרבייט און אָבגעגעסען, האָט זיך קענעדי און דזשאַע געלעגט שלאָפּען, און דער דאָקטאָר האָט זיך געשטעלט אויף דער וואַך. עס האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז אין אַ חאלד געהען עפּיס אום מענשען, און אַ פּאַר מאָל האָט אַ בלישמשע גע-טאָן פאַר זיינע אויגען ווי פייער, נאָר די וואַך איז איבערגענאַנגען בשלום. זיינער צוועלף האָט ער אויפגעוועקט קענעדי'ן און האָט איהם אָנגעזאָגט, ער זאָל גוט אַכטונג געבען, וואָרום איהם דאַכט זיך אויס, אַז אין וואַלד געפינען זיך ווילדע מענשען, וואָס מען דאַרף זיך פאַר זיי היטען.

קענעדי האָט עטליכע מאָל אַראָבגעקוקט, נאָר אזוי ווי ער האָט נאָר נישט געהערט געזעהן און דער שלאָף האָט איהם שטאַרק געמאַ-רעט, איז ער נאָנין רוהיג אַנשלאָפּען געוואָרען. מיט אַ מאל אבער אי איהם זעהר הייס געוואָרען און ער האָט זיך אויפגעחאַפּט

— עס ברענט, האָט ער אַ געשריי געטאָן.

דער דאָקטאָר און דזשאַע האָבען זיך באלד אויפגעחאַפּט און אין דער מינוט האָט ער דערהערט אַ געשריי פון אונטען, געבען די ברע-גענדיגע בוימער.

— דאָס האָבען די ווילדע טאליבאסען אונטערנעצונרען דעם וואַלד, מיר זאָלען פּערברענט ווערען, האָט זיך דער דאָקטאָר אָנגערופען.

דאָס פּיער האָט אַרומגערינגעלט דעם לופטבאַלאַן פון אלע זיימען און אונזערע רייזענדע האָבען אונטער זיך געוועהן, ווי דער גרויסער וואַלד ברענט פון איין עק ביז דעם אנדערן. דער דאָקטאָר האָט באלד אָבגעהאַקט דעם שטריק פון דעם אַנקער און, וויקטאָריע! איז אַרויפגע- פלויגען פינף הונדערט אײלען אין דער הויך. פון דעם וואַלד האָט מען געהערט אַ שרעקליך געשרי און ווי אַ סך ביקסען האָבען מיט אַ מאָל אויסגעשאָסען. דער חײַנד האָט אַוועקגעטראָגען דעם לופטבאַלאַן קיי מערב-זײט. עס איז שוין געוועזען זיגער פיער אין דער פריה.

קוים זענען זיי אַריבער דעם וואַלד, האָבען זיי געזעהען, זיי אַ דרייסיג רײטער געלאָרען מיט ביקסען און פּיקסע לױפּען זיי נאָך. — אָט דאָס זענען די טאליבאסען. האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, איך וואָלט בעסער געוואָלט בעגעגענען ווילדע חיות אין מיטן וואַלד אידער אַריינצופאַלען צו די רוצחים אין די הענד אַרײַן, מוזט זאָ קוק די אלע פּערברענטע דערפער און פּערדער, דאָס איז אלץ זיך אַרבייט. עס איז נאָך אַ גליק, וואָס מיר האָבען אַרויסגעוואָרפען איננאָנצען די משא. ווען ניט, וואָלטען מיר ניט געקענט איצט פליהען.

קענעדי האָט אָנגעלאָרען די ביקס און האָט זי געהאַלטען גרייט. דער לופטבאַלאַן איז געפלויגען פיער הונדערט אײלען אין דער הויך און דער חײַנד האָט אָנגעהויבען שטיל צו ווערען. די טאליבאסען האָבען נאָכ- געזאָגט דעם לופטבאַלאַן אַ גאַנצען פריהמאָרגען און אונזערע רייזענדע זענען אײַנגעפלויען פּרופּעווען מײל קײן מערב-זײט. דער דאָקטאָר האָט געפיהלט, אַז זיי לאָזען זיך אלץ גידריגער אַראָב און צום מײך סענענאַל איז נאָך געבליבען צוועלף מײל. די טאליבאסען האָבען שטאַרק צולאָזט זייערע פּערד און מיט אַ מאָל אויסגעשאָסען פון אלע ביקסען.

— מיר פליהען שטאַרק נידריג, האָט דער דאָקטאָר אַ געשרי געטאָן.

קענעדי האָט אויסגעשאָסען און געטראָפען דעם עלטסטען, וואָס ער איז אַראָבגעפאַלען פון זײַן פּערד. די טאליבאסען האָבען זיך אַנגע- דערנעשמעלט און, וויקטאָריע! איז ווייטער געפלויגען.

— מיר מוזען זיך אויפהויבען העכער, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט, וואָרום ווען ניט, וועלען זיי אונז געוויס דעריאָנען

דוּשאַע האָט אַראָבגעוואָרפען דאָס לעצטע ביסעל סעחערעם און גערייכערט פלייש, וואָס האָט געוויינען דרייסיג פונט, און דאָס שיפעלע, וואָס איז שוין געוועזען האַרט ביי דער ערד, האָט זיך אַביסעל אויפגע-הויבען, נאָר באלד אָבער האָט זיך ווידער אַראָבגעלאָזט און די ווילדע מאַליבאָסען זענען מיט אַ געשריי צוגעלאָפען צו דעם. דער לופטבאלאָן האָט זיך צום גליק ווידער אויפגעהויבען און אָבגעפלוויגען איין מיל. דער גאָט האָט אָנגעהויבען שטאַרק אַרויסצוגעהן דורך די לעכער פון דער מאַטעריע און דאָס שיפעלע איז נאָך אַ מאָל אַראָב.

— וואָרף גיך אַראָב דעם בראַנפען, אַלע אינסטרומענטען און דעם לעצטען אַנקער, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי געטאָן צו דוּשאַען.

דאָס אַלצדינג איז געשווינד געטאָן געוואָרען, פֿאַר דער לופטבאַ-לאָן, וואָס ער האָט זיך אויף איין מינוט אויפגעהויבען, איז ווידער אַראָב-געפאלען און די מאַליבאָסען זענען געוועזען פון איהם אינגאנצען צווי הונדערט טויט.

— וואָרף אַראָב ביידע בוקסען, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי געטאָן.

— איך וועל זיי צום ערשטען אויסלאָרען, האָט קענעדי געענטפערט, און אין דער מינוט זענען פיער קוילען אַריין צווישען די רייטער און פיער מאַליבאָסען זענען אַראָבגעפאלען טויט פון זייערע פערד.

דער לופטבאלאָן האָט זיך ווידער אַביסעל אויפגעהויבען און האָט אָנגעהויבען צושפרינגען אויף דער ערד.

— אָט אַ פנים, גאָט וויל אונז פערלאָזען, אז מיר זענען שוין ביי דעם ברעג, האָט זיך קענעדי אָנגערופען.

— מיר האָבען נאָך הונדערט מיט פופציג פונט משא אַראָבצו-וואַרפען, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט. איך מיין, מיר וועלען אַראָב-וואַרפען דאָס שיפעלע און זיך אָנהאלטען אין דער סיעטקע, אין אזוי וועלען מיר ווייטער פליהען.

דוּשאַע האָט געחאָפט דאָס מעסער און אָבגעשניטען די שטריק

און קרים איז דאָס שיפעלע אַראָבגעפאלען אויף דער ערד, האָט זיך דער
לופטבאלאָן ווידער אויפגעהויבען אין דער הויך.

— אוררא, האָבען זיי אלע אַ געשרי געמאָן, בשעת זיי זענען
ארויף הינגענדיג ביי די שטריק אין דער לופט.

די מאַליבאָסען האָבען אָנגעהויבען שרעקליך שטאַרק צו טרייבען
זייערע פערד. נאָר דער ווינד האָט, וויקטאָריען אַוועקגעטראָגען איבער
אַ באַרג. דאָס איז געוועזען דאָס גליק פון די רייזענדע, וואָרום די טאַ-
ליבאָסען האָבען געדאַרפט דעם באַרג אַרומפאַהרען און דערווייל איז דער
לופטבאלאָן אַוועקגעפלויען ווייטער.

צוויי מייל פון די רייזענדע האָט זיך טאַקי אַרויסגעזעהן דער גרוי-
סער טייך סענעגאל.

— נאָך איין פערטיל שעה, זאָט דער דאָקטאָר געזאָגט, וועלען
מיר אַריבערפליהען דעם טייך און אַרויס פון דער סכנה.

נאָר זיין האָפנונג איז אָבער געוועזען אוממיסט. דער לופטבאָ-
לאָן, וואָס האָט כמעט דעם גאַנצען גאָז פערלאָרען, האָט זיך אַראָבגע-
לאָזט אויף דער ערד. אויף דעם גאַנצען פלאַץ האָט מען מעהר נישט
געזעהן ווי שטיינער און פערטריקענט גראָו, פאַרברענט פון דער זון.
וויקטאָריען האָט שוין מעהר ניט געקענט פליהען, זי איז געשפרונגען
אויף דער ערד ביז די בוחות זענען איהר אויסגעגאַנגען און זי איז גע-
בליבען שטעהן פאַרמשעפעט מיט דער סיעטקע איי אַ צווייג פון
אַ בוים.

— איצט האָט זיך שוין אַלצדינג אויסגעלאָזט, האָט קענערדי
געזאָגט, און אינגאַנצען זענען מיר נישט מעהר ווייט ווי הונדערט איילען
פון דעם טייך.

אלע אונזערע דריי רייזענדע האָבען זיך אַראָבגעלאָזט אויף דער
ערד און צוגעגאַנגען צו דעם טייך. נעבען ברעג האָבען זיי געזעהן, ווי
דער טייך פאַלט דאָרטען אַראָב מיט אַ שרעקליכען רעש. דאָס רוישען
פון דעם וואַסער האָט פערטויבט דו אויערן, מחמת עס האָט זיך געמוזט
דורכשלאָגען דורך די הויכע סקאַלעס, וואָס זענען געשטאַנען פונקט אויף
דעם וועג. די רייזענדע האָבען ניט געפונען קיין שיפעלע, קיין שום לע-
בעדיגע נשמה, און האָבען געזעהן, אַז עס איז נישטאָ קיין שום מיטעל
אַריבערפראַוען זיך דעם טייך. וואָס ער האַלט טויזענד איילען
די ברייט.

— זייט זיך נאך ניט מיאש, מיינע פריינד, האָט דער דאָקטאָר גאַנץ פּרעהליך אַ געשריי געמאַן צו קענערין און דושאַען, וואָס זיי זענען געשמאַטען זעהר טרויעריג, מיר האָבען נאָך אַ גאַנצע שעה צייט ביז די טאָליבאַסען וועלען אָנקומען אַהער. מיר טאָהרען ניט פּערלירען קיין איין מינוט און לאָמיר דאָ צונויפּגעהומען טרוקען גראָז אַקענע אַ הונדערט פּונט. דאָס גראָז וועלען מיר אָנצינדען אונטער דעם לופטבאלאָן. דורך דעם וועט אינוועניג אין איהם ווערען די לופט וואַרמער און אַ סך גרינגער פּון דער לופט אין דרויסען און מיט דער אָנגעוואַרמטער לופט וועלען מיר ווי-עס-איז אַריבערפליהען דעם טיך אַקוראַט ווי מיט גאַז.

דער דאָקטאָר איז צוגעגאַנגען צו דעם לופטבאלאָן און האָט אונטער מען אין איהם, אויסגעשניטען אַ לאַך, בכרי עם זאָל אַרויס דאָס לעצטע מע ביסעל גאַז, און באלד טאָקי אָנגעצונדען אונטער איהם טרוקען גראָז. דער לופטבאלאָן האָט זיך אָנגעהויבען אָנצופּילען און קילעכדיג ווערען ווי פּריהער. עס איז דערווייל אַוועקגעגאַנגען דריי פּערטעל שעה, און פּון דערווייטענס האָט זיך שוין געהערט דאָס געשריי פּון די טאָליבאַסען און דאָס טופּען פּון זייערע פּערדס קאָפּימעס.

— ניד אַהער נאָך גראָז, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי געמאַן, וואָרום נאָך אין צוואַנציג מינוט וועלען די רוצחים שוין דאָ זיין.

מען האָט באלד פּאַרגרעסערט דאָס פייער אונטער דעם לופטבאלאָן און ער האָט זיך אָנגעפּילט ביז צוויי דריטעל. אין צעהן מינוט אַרום איז „וויקטאָריע“ שוין פּאַרטיג געוועזען אַוועקצופליהען און די טאָליבאַסען זענען אָנגעקומען שוין נאָר נאָעהנט, אינגאַנצען אַ דריי הונדערט איילען.

— געשווינד צו דער סיעמקע, מיינע פריינד, האָט דער דאָקטאָר אַ געשריי געמאַן.

אַלע דריי רייזערע האָבען זיך אָנגעהאַפּט אין די שמריק פּון דער סיעמקע און דער לופטבאלאָן האָט זיך מיט זיי אויפּגעהויבען אין דער הויך.

— זייט געזונד, מיינע ליבע לייט, האָט דושאַע פּון דער הויך אַ געשריי געגעבען צו די טאָליבאַסען.

אויף דעם „זייט געזונד“ האָבען זיי איהם געענטפּערט מיט אַלע

ביקסען און איין קויל האָט מאַקי אַ דראַפּ געמאַן דושאַען אין דער פּליצע.

די טאליבאסען האָבען אַרױסגעלאָזט אַ שרעקליך געשרי, אַז זײ האָבען דערזעהן, זײ דער לופטבאַלאַן ווערט פּערשוואַונדען אין דער הױך. אַ שטאַרקער ווײַנד האָט איהם אַ הױב געמאַן אויף פּיער הונדערטן אײלען אין דער לופט און איהם געטראָגען גלייך אײבער דעם וואַסערפּאַל. אין צעהן מינוט אַרום האָבען זײ אָנגעהױבען געהענטער צו קומען צו יענער זײט ברעג.

דאָרטען פּון יענער זײט זענען געשטאַנען אַ צעהן זעלנער אין פּראַנץ צװײשע מונדירען. איהר קענט אײך משער זײן זײער גרויס פּערוואַונג דערונג, אַז זײ האָבען פּלוצלים דערזעהן, זײ מענשען פּליהען אַראָפּ אַזױ זײ פּון דעם הױמעל. נאָך זײערע צװײ אָפּיצערען, וואָס האָבען געליענט אין די צײטונגען פּון דעם דאָקטאָר פּערגױסאָנס נסיעה, האָבען זײך געשטױסען, וואָס דאָס בעטײט.

די הײסע לופט איז אַלע מאָל קיהלער געוואָרען אין דעם לופט-באַלאַן און ער האָט זײך אָנגעהױבען גלייך אַראָבצולאָזען, נאָך אַזױ זײ ער איז נאָך עמליכע אײלען זײט געוועזען פּון דעם ברעג, האָבען זײך די פּראַנצװײזע אַרײַנגעוואָרפּען אין וואַסער און אַרױסגעטראָגען די ענגלענדער אויף די הענד. אין דער מינוט האָבען די חוואַליעס פּון דעם טײך אַזעק-געטראָגען דעם לופטבאַלאַן צו דעם וואַסערפּאַל.

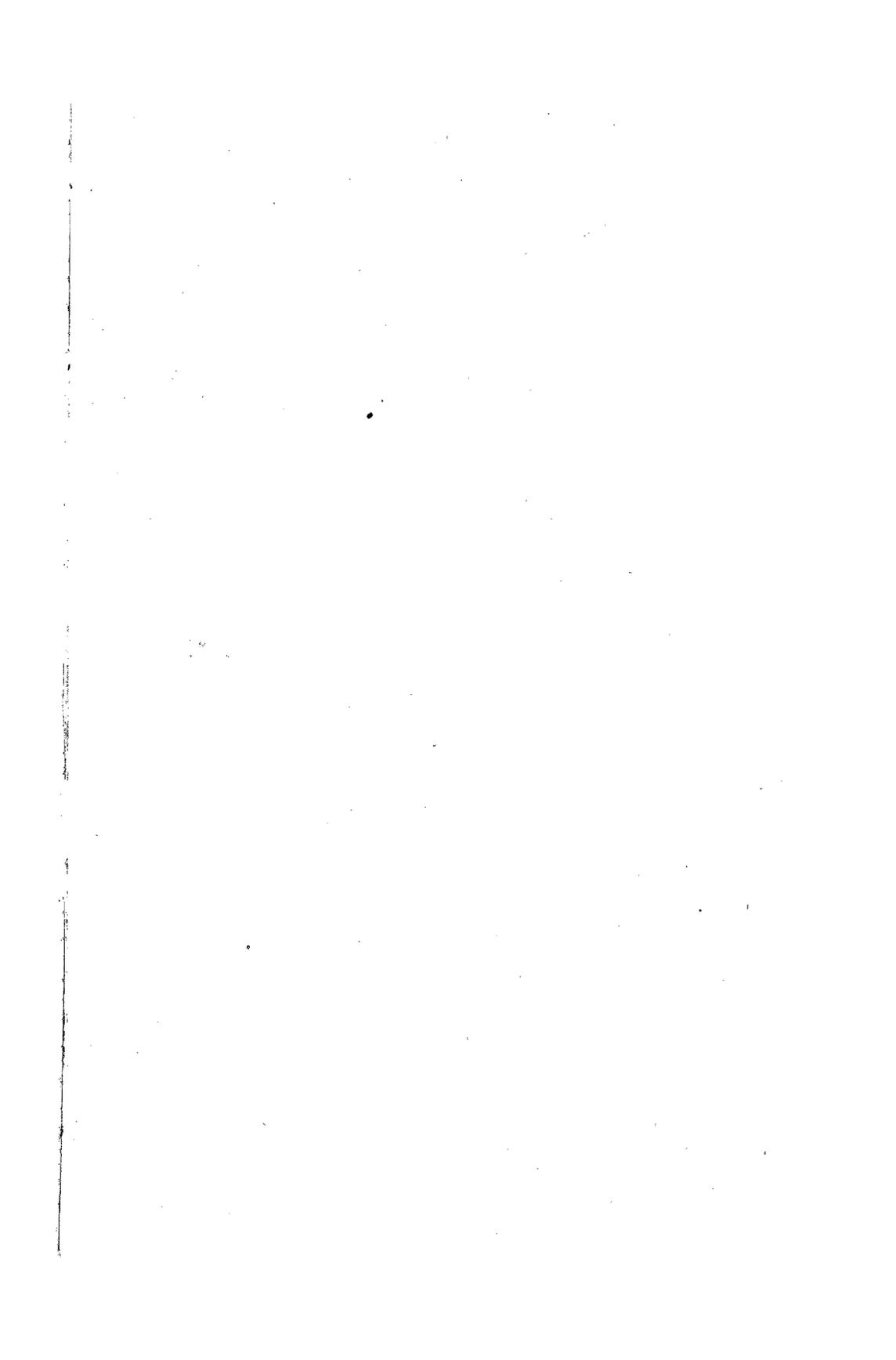
— זײט איהר דאָס דער האַר פּערגױסאָן, האָט דער אָפּיצער געפרעגט דעם דאָקטאָר.

— אײך בײן עס, האָט דער דאָקטאָר געענטפּערט, און די צװײ זענען מײנע פּרײַנד.

קענעדי און דושאַע האָבען זײך אַ וואָרף געמאַן צו דעם דאָקטאָר און איהם אָנגעהױבען צו האַלזען און צו קױשען. דער דאָקטאָר האָט געמײנט פאַר גרויס שמחה.

ד ע ר פ י ש

וואס האט איינגעשלונגען יונה הנביא

דער פיש.

צווישען די אלע גרויסע נסים ונפלאות, וואָס זענען געשעהן אויף דער וועלט זייט זי איז בעשאפען געוואָרען, געפינט זיך אַ וואונדערליכע מעשה, וואָס האָט זיך פערלאָפּען צוריק מיט דריי טויזענט יאָהר און וואָס האָט אָנגעמאַכט אזאָ רעש אויף דער וועלט, אז פון יענער צייט אָן ביז איצט הערען נאָך נישט אויף פיעל געלערנטע מענשען פון איהר צו רעדען. און טאַקי נישט אומזיסט האָט מען צו טהון מיט דער דאָזיגער געשיכטע, מחמת איינער אַ געטליכער מאַן דערצעהלט אַליין די מעשה, וואָס מיט איהם טאַקי האָט זי זיך פאַסירט. דער געטליכער מאַן איז יונה הנביא.

יונה הנביא דערצעהלט אין זיין הייליגען ספר, אז ער האָט אַמאָל געהאַט אַ בעפעהל פון גאָט, זיך אַוועקצולאָזען אין דער גרויסער הויפּט-שטאָרט נינוה און שרייען דאָרטען אין אלע גאַסען, דער עולם זאָל באַלד תשובה טהון אויב זיי ווילען, אז די שטאָרט זאָל ניט אים בערגעקעהרט ווערען. ער אָבער האָט גאָטס בעפעהל ניט געפּאָלנט און האָט זיך אין יפו אייפגעזעצט אויף אַ שיף צו ענטלויפּען קיין תרשיש. פאַהרענדיג אויף דעם ים איז פּלוצלים געוואָרען אַ שטורמווינד און מען האָט בעשיינפּערליך געזעהן, אז אַט-אַט ווערט דאָס שיף צעבראַכען. אלע מענשען, וואָס האָבען זיך געפונען אויף דעם שיף, האָבען געוואָר-פען צווישען זיך גורל בכדי צו וויסען, צוילעב וועמענס חטאים איז אויף זיי אזאָ אַנשיקעניש געקומען, און אז דער גורל איז געפּאָלען אויף יונה הנביא, האָט ער מודה געווען זיין גאַנצען חטא און געהייסען, מען זאָל איהם אַריינזאַרפּען אין ים, וועט דורכדעם דער שטורמווינד אויפהע-

דען. קוים האָט מען איהם נאָר אַראָבגעוואָרפֿען, האָט איהם אויף גאָסם בעפעהל אַ גרויסער פּיש אַינגעשלונגען. דריי טעג און דריי נעכט איז ער געלעגען ביי דעם פּיש אין בויך און האָט מתפלל געווען ביז גאָט האָט זיך אויף איהם דערבאַרעמט און דער פּיש האָט איהם אויס־געמייקעט אויף דער יבשה.

איבער דער דאָזיגער מעשה מיט יונה הנביא געפינען זיך פּיעל דעות. דער זוהר הקדוש געהמט אָן, אַז די מעשה איז פשוט אמת אזוי ווי זי איז געשריעבען, און זאָגט נאָך דערביי אַדרש, אַז דאָס איז אַ משל אַקעגען דעם מענשען, אַז דער גוף שלינגט אין זיך אַין די נשמה, בשעת דער מענש קומט אויף דער וועלט, אזוי ווי דער פּיש האָט אַינגעשלונגען יונה הנביא. אונזערע הייליגע חכמים געהמען עס אָן פשוט און בעשרייבען נאָך אַפּילו, ווי די מעשה איז געשעהן מיט די ווערטער: דג גדול זכר היה, והיה עומד בו פּריוח וכו' והקיא לתוך פיה של נקבה, שהיתה מלאה עוברים זכר, דאָס הייסט, אַז צום ערשטען איז יונה הנביא אַינגעשלונגען גע־וואָרען פון אַ פּיש אַזכר, און אַז דער פּיש האָט איהם אויסגעמייקעט, האָט איהם נאָך אַ מאָל אַינגעשלונגען אַ פּיש אַ נקבה, וואָס זי איז גע־וועזן אינעוועניג פול מיט קינדער. עס האָבען זיך אָבער תמיד געפּו־גען אַזעלכע, וואָס האַלטען זיך פאַר גרויסע פּילוסופים, און האָבען גע־לייקענט די גאַנצע מעשה מיט יונה הנביא און שטאַרק לצנות געמאַכט איבער די ווערטער פון אונזערע הייליגע חכמים. ערשטענס, האָבען זיין געפרעגט: ווי געשיקט זיך עס, אַז אַ פּיש זאָל אַינשלינגען אַ מענשען און דער מענש זאָל נישט אין איהם טאַקי באלד צוקאָכט ווערען? און צווייטענס, ווען יונה איז אַינגעשלונגען געוואָרען, איז ער דאָך אַראָפּ גלייך אין מאָגען, ווי זשע קומט עס, אַז אין אַ מאָגען זאָלען זיין קינ־דער? וועלכע היה אויף דער וועלט טראָגט קינדער אין מאָגען?

ווען, אַ שטייגער, אַ יוד, אַפּילו אַ גאַנץ פרומער און אַ גרויסער למדן, דערהערט פּלוצליים פון עמיצען אַזאַ מין שאלה, בלייבט ער דאָך געביך טאַקי שטעהן און ווייסט נישט וואָס צו ענטפּערן. יענער דערווייל מיינט, אַז ער איז אַ ווילדער חכם, און בתוך־בך קומט אַרויס אַ חלול־השם. און פאַר וואָס דאָס איז טאַקי אזוי? מחמת אינזער עולם איז כמעט נאָר ניט בעקאַנט מיט דער טבע פון אַלע בעשעפענישען. דער גרעסטער טייל פון זיי ווייסט אַפּילו ניט, אויב זיי געפינען זיך נאָר אויף דער וועלט. ווען ער זאָל אָבער אַלסדינג יאָ וויסען, וואָלט עס

איהם זעהר צוניטיץ געקומען און ער וואָלט זיך אליין געקענט פערענט-
פערן פיעל שאלות.

דאָריבער איז זעהר רעכט און ניצליך דאָ צו בעשרייבען די טבע
פון אַמין פיש, וואָס דורכדעם וועלען מיר, ערשטענס, וויסען, אז ס'איז
בנמצא, אז אַ פיש זאָל אַיינשלינגען אַ מענשען; צווייטענס, אז די מעשה
מיט יונה הנביא איז אַריינער אמת, און דריטענס, אז די ווערטער פון
אינזערע הייליגע חכמים זענען זעהר טיעף, און ווען מען קען די חכמת
הטבע, פערשטעהט מען ערשט זייער מיין און ווי ווייט זיי האָבען נאָך
אין יענער צייט געקענט די טבע פון נאָטס בעשעפענישען.

אַזוי ווי דער לייב און דער לעמפערט האָבען צווישען אלע חיות
אויף דער יבשה זיך קונה שם געוועזען מיט זייערע נעגעל און ציין און
זיי זענען בעקאנט דער גאַנצער וועלט פאַר די גרעסטע רוצחים און
עוות-פנימער, וואָס פאלען אימליכען אָן און רייסען גרויס און קליין
גאָר אָהן רחמנות, אַזוי האָט זיך אין ים אויך קונה שם געוועזען אַ
שרעקליכע משפחה פיש, וואָס פאַר זייער מויל ציטערען אלע חיות אין
ים. די דאָזיגע שרעקליכע משפחה רופט מען האַ-פּי-ש. די חברה-
לייט זענען גרויסע פּרעסערס, בראַקעווען ניט קיין שום זאַך, אַלסדינג
איז פאַר זיי אַ מאַכל, אַפילו אז דער מאָגען קען עס ניט פּערדייען.
לעבעדיגע אָדער טוידטע חיות זענען ביי זיי גאָר גלייך, אַבי אַנשטאַ-
פּען די קישקע. האָפּטעסווייז שווימען זיי אין ים נאָך די שיפען און
האַפען אויף ווי הייסע לאַקשען אַלסדינג, וואָס פאַלט פון דאָרטען
אַראָב. דאָס זענען אַזעלכע אַרץ-עוות-פנימער, אז גאָר אָהן פּחד פאַלען
זיי אָן מענשען, וואָס באַדען זיך אין ים, און אַטהייל שלינגען מיט אַ
מאָל אַיין אַ גאַנץ פּערד ווי אַ האַלעשקע און דאָס קלעקט ביי זיי פּונקט
ווי אויף איין צאָהן. זיי הערען גאָר ניט די וועלט, זיי זענען זעהר ספּריט-
גע, באַרען זיך מיט די שטאַרקסטע ים-חיות און בלייבען תמיד פון אוי-
בע. אָט די משפחה פישעלעך געפינען זיך אין אלע ימים פון דער
וועלט און אומערדם האָט מען פון זיי צו זינגען און צו זאָגען. אַטהייל
פון זיי לייגען פּיערעקעדיגע לענגליכע אייער, און אַנדערע געווינען
טאַקי לעבעדיגע קינדער.

די משפחה האַי-פיש ווערר אַיינגעהיילט מעהר ווי אין דרייסיג
מינים. אלע צווישען זיך זענען גאָר לייבליכע קרובים, כמעט מיט איין
נאַטור. דער חילוק צווישען זיי איז גאָר אין די אויסענוועניגסטע פּרי-
מעטעס, היינט: די פּלאָספּעדערן זענען ניט ביי אלע גלייך אין דער צאָהל

און שמעהען נישט אויף דעם רוקען ביי אלע גלייך פונקט אויף די אים גענע ערטער. א חוץ דעם איז נאך ביי זיי א נפקא מינה אן דער פארב פון דער הויט און אין דער צאהל פון די ציין, וכדומה אזעלכע זאכען. אין דער שענער משפחה געפינט איהר אלערליי שלעק, און אז מיר האלטען שוין יא אין שמועס, איז פדאי דערווייל א ביסעל זיך צו בעקען גען האַטש מיט עמליכע פון די פאַרשוויגען.

די קליינסטע פון די האיי-פיש זענען דער הונד מיט דער קאטץ, און באמת פערדיענען זיי טאקי די שענע נעמען, מחמת אין ים זענען זיי פונקט אזעלכע רוצחים ווי אויף דער יבשה, ווי דער לייב מיט דעם לעמפערט פון דער משפחה קעטץ, און דער וואָלף מיט דער היענע, פון דער משפחה הינד. ווי באַלד זיי דערשמעקען נאָר ערניץ א מחנה פיש, וואָס שווימען זיך זייער וועג, פאלען זיי אריין צווישען זיי ווי א הינגעריגער וואָלף אין דער משערעדע און פרעסען זיי אויף. מעהר פון אלע פיש ליידען פון די דאָזיגע פרעסערס די הערינג. זיי פערשלינגען די הערינג געבוך נאָר אָהן א צאהל, און אז דער מאָגען ווערט ביי זיי פול, מייקענען זיי זיך אויס און געהען זיך צום עסען נאָר אויף דאָס גיי, און אלע מאָל אויסמייקענדיג קענען זיי אזעקפרעסען א גאנץ לאַנג גע צייט, אָהן אַיין עק און אָהן א סוף. בשעת זייערע א חברה פרעסען די הערינגלעך הערט זיך גאנץ ווייט אריה פון טראָהן, דאָס וואסער ווערט פון אויבען גלאַנצענדיג, גלייך ווי מען וואָלט דאָרטען אויסגעגאָסען גאנצע פעסער מיט אייל. די פישער האָבען גענוג צרות אויסצוגי שמעהן פון די פרעסער. א חוץ דעם, וואָס זיי שלינגען אַיין אלע פיש, וואָס מען וואָלט געקענט האַפען צום עסען און צום פערקויפּען, טהוען זיי נאָך אָן גענוג שאַרען דערמיט, וואָס זיי צערייסען מיט זייערע שאַרפע ציין די ווענטקעס. נאָר פאַפּאָדעט זיך אַבער איינער פון די לייט אויף דעם האַטשיק, מעג ער זיך שוין געזעגענען מיט דעם לעבען. די פישער מאַכען איהם דעם מויט, האַטש ער מווג נאָר נישט צום עסען, און אָסיען איז ביי די דאָזיגע האיי-פיש די צייט, וואָס זיי פרוכט פערן זיך. תחלת ווינטער הויבען אָן די נקבות צו לייגען אייער צוויי-שען געוועקס אין ים. דאָרטען פיהרען זיך די קינדערליך אליין אויס און בשעת זיי קריכען אַרויס פון דעם איי הענגט איטליכען נאָך פון אונטען א טאָרבעלע מיט אַ ביסעל איבערגעבליבענעם געלכען, וואָס דערפון שפייזט ער זיך ביז עס שניידען זיך איהם אויס די ציין. קיים לאַזט זיך איהם אויס דער האַרטש אוו דאָס טאָרבעלע פאַלט פון איהם

צראַפּ, קען ער שוין זיין שמערטיל אליין בעשטעהן און ווערד אזא רוצח ווי זיין מאמע און זיין מאמע.

פון די פיש קען מען ניט עסען נאָר די לעבער, וואָס זי האָט אין זיך אַסך טראָהן. דער פראַנצויזישער דאָקטאָר סאַוואַזש נאָמט אז זייער לעבער איז אָבער זעהר שעדליך. ער דערצעהלט, ווי פיער מענשען, וואָס האָבען אויפגעגעסען אײַן לעבער, זענען כּאַלד אין אַ האַלבע שעה אַרום נאָך דעם עסען קראַנק געוואָרען און צוועקנע- שלאָפען דריי טעג כּסדר; בשעת זיי האָבען זיך אויפגעחאַפט, האָט זיי שטאַרק גענוערט. דאָס פנים איז ביי זיי געווען פּול מיט רויטע פּלע- קען און זיי זענען ערשט פּמור געוואָרען פון דער קראַנקהייט דענסט- מאַל, אז עס האָט זיך ביי זיי אָבגעשיילט די הויט פּו דעם גאַנצען ליב און פון דעם קאָפּ.

נאָר דער שרעקליכסטער פיש פון דער גאַנצער משפּחה איז דער מענשען-האַי, אָדער ווי מען רופט איהם נאָך מיט אַ נאָמען דער פּענשענפרעסער. ער וואַקסט אויס פון זיבעצעהן ביז אַכטצעהן איילען די לענג. זיין מויל איז שרעקליך גרויס און ברייט. ביי אַסך פון דעם מין פיש האָט מען אין בויך געפונען גאַנצע פּערד, וואָס זיי האָבען פּערשלונגען. מאַכט זיך אַ מאַל, אז אזא מין פאַרשוין ליענט אויסגעצויגען טוידט אויף דעם ברעג, קריכען איהם אַרין דורך דעם אָפּענעם פּיסק גאַנץ גרויסע הינד העט ווייט אין זיין מאָגען און געהמען זיך אַרויס פון דאָרטען אזוי ווי פון אַ קעלער אַלסדינג, וואָס דער מאַ- טען האָט נאָך ניט פּערדייעט. דער דאָזיגער פיש האַלט זיך אויף אין אַלע ימים און אומעטום איז ער דער גרעסטער תקיף. אַלע חיות אין ים צימערען פאַר זיין פאַרע, ער שלינגט זיי אַלע אָהן רחמנות אײַן, און אַפילו דער מענש, דער מושל פון דער גאַנצער וועלט, איז ביי איהם אויך קיין גרויסער יחסן ניט; דערטאַפט ער איהם נאָר, צי טוידט צי לעבעדיג, חאַפט ער איהם אַרײַן גלייך אין מאָגען. אַלע מענשען האָס זיצען נעבע ברעג און אַלע, וואָס פּאָהרען אויף דעם ים, פּער- שעלטען איהם זיין געביין. ער געהט נאָך די שיפען ווי אַ קוה אַ קאַלב און לאָזט זיי ניט אָב ביז צום ברעג. צום מייסטען האַלט ער זיך נעבען די שיפען, וואָס פּיהרען פון אַפריקא קיין אַמעריקא די אומגליקליכע געפאַנגענע שקלאַפּען. ער שטויסט זיך אַ פנים, אז נעבען די שיפען קען מען זיך פּאָשווען, וואָרום באמת שטאַרבען מאַקי פּיעל נעגערן אויף אַ שיף איידער מען דערפיהרט זיי צום אָרט און מען וואַרפט זיי גלייך

אראָפּ אין ים אַרײַן. ווען עס האָפּט זיך אַרײַן אויף אַ שיף דאָס געלע פּיע-
 בער און מענשען הויבען אָן צו שטאַרבען, אז מען מוז זיי כסדר אַרײַ-
 האַרפּען אין ים, דענסטמאָל לויפּען נאָך דעם שיף גאַנצע מחנות פּון
 די האַי-פּיש מיט אזא אַימפּעט און אַ מין רציחה, אז אפילו ביי די
 שטאַרקסטע מאַטראָזען, וואָס זענען שוין פּון קליינזייט אַיף געוועהנט
 מיט דער חברה, קלאַפּט אויך גוט דאָס האַרץ און די האַר שטעלט
 זיך ביי זיי קאַפּויר. אינ'ם יאָהר 1798, בשעת דער גרויסער בעריהמטער
 מלחמה אויף דעם ים געבען דעם דאָרף אַבוקיר אין מצרים, וואָס
 גאַפּאַלע אָן האָט זיך געשלאָגען מיט די ענגלענדער און מענשען
 זענען געפּאַלען ווי שטרוי, האָט מען דענסטמאָל געווען אַרומשווימען
 צווישען די ענגלישע און פּראַנצויזישע קאָראַבען אַהין און אַהער גאַנ-
 צע מחנות האַי-פּיש, וואָס האָבען אויפּגעחאַפּט אלע מענשען, וואָס זע-
 גען אַראָפּגעפּאַלען אין ים אַרײַן און האָבען זיך נאָר ניט געשראָקען
 פאַר די טויזענדער האַרמאַטעס, וואָס האָבען גערוגערט פּון ביידע צדדים.
 דער האַי-פּיש לאַקאָמעט זיך אזוי אויף מענשענפּליש, אז ער שפּרינגט
 אַרויס פּון דעם ים גאַנץ הויך, אַפי דאָס מאַכל צו חאַפּען. עס האָט
 זיך שוין אַמאָל אזא מעשה געטראָפּען, אז דער מענשען-האַי איז אַרויס-
 געשפּרונגען צעהן אַיילען הויך פּון דעם וואַסער און האָט גראָבגעחאַפּט
 אויבען פּון דעם שיף אַ געשטאַרבענעם גענער. דער בעריהמטער ראָג-
 דעלעט דערצעהלט, אז ער אליין האָט מיט זיינע אויגען געווען, ווי
 מען האָט געפונען אין אַ מאָגען פּון אַ האַי-פּיש אַ גאַנצען מענשען אָג-
 געטאָן מיט פּלי-זין. דער גרויסער נאַטורפּאַרשער מילער דערצעהלט,
 אז אין יאָהר 1758 האָט זיך אזא מעשה פּערלאָפּען: אין מיטעללענדי-
 שען ים איז געגאַנגען אַ שיף; עס איז געוואָרען אַ שטורמווינד און איין
 מאַטראָז איז אַרײַנגעפּאַלען אין ים. ער האָט אָנגעהויבען צו שווימען
 און צו שרייען, מען זאָל איהם ראַטעווען; עטליכע מאַטראָזען האָבען זיך
 אַראָפּגעלאָזט אין אַ קליין שיפּעלע. נאָר אידער אָבער זיי האָבען זיך
 געריהרט צו ראַטעווען זייער חבר, האָט איהם שוין אַ האַי-פּיש אַינגע-
 שלונגען. דער קאַפּיטאַן, וואָס האָט עס צוגעווען, האָט געהייסען באַלד
 פּון אַ האַרמאַט אויסשיסען. די קויל האָט געטראָפּען דעם פּיש און ער
 האָט באַלד אויסגעמייקעט דעם מאַטראָז לעבעדיגערהייט און קיין האַר
 איז איהם ניט געוועזען געקרימט. פּעליע דערצעהלט, ווי ער האָט
 מיט זיינע אַינגע אויגען געווען, ווי דער האַי-פּיש האָט אַינגעשלונג-
 גען אַ מידיעל. דער היינטיגער גרעסטער נאַטורפּאַרשער ברעהם דער-

צעהלט מיט די ווערטער: בשעת איך האָב מיך אויפגעהאלטען אין דער שטאָרט אלס נדרראַ אין מצרים, איז די נאָנצע צייט אינמיטלעך געווען זיך צו באַרען אין ים, מחמת אַ האַי-פיש האָט זיך דאָרטען אַינגענאָרעט און אַוועקגעשאַפט מענשען פון די הייזער, וואָס שטעהען אויף דעם ברעג.

אלע רציחות פון דעם האַי-פיש צו בעשרייבען איז אָהן אַיין עק און אָהן אַ ברעג. גענוג מענשען האָבען שוין אין זיין מאָגען זייער קבר געפונען און זעהר פיעל זענען געבליבען קאלעקעס אָהן הענד און אָהן פיס, וואָס דער רוצח האָט זיי אָפגעריסען. זיין מאָגען איז פּשיט אַ מאַגאָזין פון אלערליי זאכען. אין אמעריקא, געבען דער שטאָרט יאָג-סאָ האָט מען פון אַ מאָגען פון אַ געהרנעטען האַי-פיש אַרויסגענומען אַ נאָנצען פּרייריק, אַ סך ביינער פון שאַף, אַ האַלבען חויר, דעם קאָפּ מיט דעם פּעדער-חלק פון אַ גרויסען הונד, עטליכע פּוד פּערדענ-פלייש, אַ נאָנץ שטיקעל גראָב ליינווענד, וואָס מען טאכט דערפון זעק, און נאָך אַ דראַטענע באַרשט. אַ מאָל געפינט מען אין זיין מאָגען נאָך דערצו צינערנע בליב, אַייגענוואַרג, געהילץ און לעדער, ווי ביי אַ רעכטען בעל הבית אין קאָמער.

שען איז נאָר צו זעהן, ווי דער מענש, וואָס ער וויכט תּמיד אויס דעם האַי-פיש און וויל מיט איהם קיין שום עסק ניט האָבען, זעהר פּלוצליים נאָר אַ נאָהנטער מוהרן בשעת ער געהט פּאַנגען דעם גרויסען וואַלפּיש. דענסטמאָל ווען דער מענש שטעקט איהם אַייזערנע קרוקעס אין ריקען אַרײן, רייסט איהם דערווײל דער האַי-פיש אויס גאַנצע שטיקער פלייש פון אונטען.

דער מענש, וואָס הערשט מיט זיין שכל פון אייביג אָן איבער אַלע בעשעפעניש פון דער גאַנצער וועלט, איבער חיות אויף דער יבשה, איבער פּינגעל אין דער לופט און איבער פיש אין דעם ים, לערנט אויך אַ מאָל אָן דעם גרויסען פּאַני-בריה און ווייזט איהם ווער עלטער איז. רייזענדיג דערצעהלען, אז די נענערן אין מערב-זייט פון אַפּריקא געהען נאָנץ דרייסיג אין ים אַקעגען דעם האַי-פיש מיט אַ לאַנג מעסער אין דער האַנד און שניידען איהם אויף דעם בויך. דער ענגלענדיגער דיקסאָן דערצעהלט, אז ער האָט אליין געזעהן ווי די אַייג-וואָהנער פון די קעמפּעס זאָנד וויך האָבען זיך געשלאָגען מיט דעם האַי-פיש איבער דעם דרויב פון אַ חויר, וואָס די ענגלישע מאַטראָנען האָבען אַרפּגעוואָרפען אין ים אַרײן.

אויף אזא גראָבען אופן צו שלאָגען זיך מיט דעם האי-פיש שטעלען זיך נאָר אַיין ווילדע מענשען; די געבילדעטע מענשען אָבער פון אונזער אייראָפּא האַפען איהם מיט אנדערע הסברות. מען זעצט אַרויף אויף אַ גאַנץ גרויסען האַטשיק, וואָס איז צוגעשטעפּעט צו אַ גאַנץ שטאַרקער אַיזערנייר קייט, אַ שטיק פּלייש אָדער אַ פּיש און מען לאָזט דאָס אַראָפּ אין ים אַריין. קיים דערשמעקט עס דער האי-פיש פון ווייטענס, קומט ער באַלד צולויפּען און האַפט עס אין מויל אַריין. אַבי דאָס האַטשיקעל האָט זיך ביי איהם אינוועניג פּאַרטשעפּעט, איז מען מיט דעם פּאַרשוין באַלד פּאַרטיג. הענגלין בעשרייבט גאַנץ בפרטיות, ווי אזוי מען האַפט דעם דאָזיגען ריז. ער דערצעהלט, אז בשעת ער איז געשטאַנען מיט זיין שיף אין ים-סוף האָט ער געשאַסן אַ גרויסען פּויגעל, וואָס איז באַלד אַראָפּגעפּאַלען אין וואַסער אַריין. איינער פון די מאַטראָזען האָט זיך אַראָבגעלאָזט אין ים צו ברענגען דעם דערשאַסענעם פּויגעל; קיים איז ער נאָר אַריין צוריק אין שיף, האָט ער דערזעהען, ווי אַ האי-פיש האָט זיך צוגעלאָזט צום דעם שיף. ראשיד, מיין מאַטראָז, אזוי דערצעהלט ער ווייטער, איז געבליבען פאַר שרעק אָהן לשון און האָט מיר נאָר געקענט אַ צייכען געבען מיט דער האַנד, אז איך זאָל בעטראַכטען דעם אומגעבעטענעם גאַסט. באַלד טאַקי איז גיך, ווי אַ פּייל פון דעם בויגען, אָנגעקומען אַ צווייטער און נאָך איהם אַ דריטער, וואָס ער איז געוועזען אומגעלומפּערט גרויס. עס איז ביי אונז געבליבען, אז מיר זאָלען פּרובען די דריי ליוודאָיערעל פּאַנגען. מיר האָבען אויף אַ לאַנגען אַיזערנעם האַטשיק, וואָס איז גע-וועזען צוגעשטעפּעט צו איין אַיזערנער קייט, אַרויפגעזעצט אַ גע-דייכערטען פּיש אין איהם אַריינגעלאָזט אין ים אַריין. די אַיזערנע קייט איז געוועזען שטאַרק צוגעקערעמפּעוועט צו אַ שרעקליך גראָבען שטריק פון דעם שיף. קיים איז דער גערייכערטער פּיש אַראָפּ אויף אַ קלאַפּ-טער אין וואַסער, איז דער קליינסטער פון די דריי חברה-לייט צוגעשוואמען און האָט איהם געפּראווט פּערווכען. אז ער האָט זיך שוין גוט פּערטשעפּעט, האָט מען פּערוואָרפען דעם גראָבען שטריק אויף אַראָר און אלע מענשען פון דעם שיף האָבען זיך גענוג געמוטשעט אידער זיי האָבען איהם אַרויפגעשלעפּט אויף דעם שיף. דאָרטען האָבען זיי דעם שיינעם גאַסט מקבל פנים געווען מיט שאַרפע העק און מיט אַיזערנע דאָבניעס; ער האָט גוטע קלעפּ בעקומען, ביז ער איז געבלי-בען ליעגען אזוי ווי פּערשמעליט. אז מען איז מיט איהם פּאַרטיג גע-

וואָרען, האָט מען נאָך אַ מאָל אַראָפּגעלאָזט דעם האַמשיק. דער צווייטער
 גאַסט האָט זיך אויך ניט געלאָזט לאַנג בעמען אין האָט געהאַפּט דעם
 אייגענעם פּסק ווי דער ערשטער. דער גרעסטער איז לעת עתה פּער שוואַונ-
 דען און ערשט אין עמליכע שעה אַרום איז ער צוריק געקומען. מען
 האָט איהם געפרובט פּערנארען צום האַמשיקעל מיט שאַפּען-פלייש, ער
 אָבער האָט זיך נאָר ניט וויסענדיג געמאַכט און איז געשוואומען געבען
 דעם, גלייך ווי ער זעהט עס ניט. מען האָט אַראָפּגעלאָזט דעם
 האַמשיק נאָך טיעפּער, דער האַי-פּיש האָט זיך שוין מעהר ניט געקענט
 איינהאַלטען און האָט זיך גענומען צום שאַפּענפלייש. לעבעדיגערהייט
 אַרויפצושלעפּען אזא ריז איז געוועזען אַ גרויסע סכּנה, ער וואָלט גע-
 קענט פון אַלעמען מאַכען אַ תּל. דאָריבער בשעת ער איז נאָך שלע-
 פענדיג געהאַנגען אין דער לופּט, האָט מען איהם אַריינגעשאַסען צוויי
 קוילען אין מוח אַרין און אין די וואונדען האָט מען אַריינגעשטאַכען
 צווייזערנע העק, וואָס מיט זיי האָט מען איהם ערשט אַרויפגעצויגען אויף
 דעם שיף. די אַלע דריי לייט, ווי צוקאַרעדאַשעט זיי זענען געוועזען,
 האָבען זיך נאָך אזוי שטאַרק געוואָרפּען, אז דער גאַנצער אַקצענט האָט
 געציטערט. מען האָט נאָך אין זיי גענוג העק אין שפּיזען אַריינגעלעגט
 איידער זיי זענען טויט געבליעבען. מען האָט אַרויסגענומען פון זיי די
 לעבער, וואָס אימליכע האָט געהאַלטען ביו צוויי אילען די לענג, און
 מען האָט זיי פּערפאַקט אין זייערע אייגענע מאָגענס. פון די לעבערס
 מאַכט מען דעם בעסטען טראָהן. די פּלאַספּעדערען האָט מען אויך
 אָנגעהאַקט, מהמת דאָס איז אַ סחורה, וואָס ווערט געברויכט אין אינדיען
 צום פּאַלירען און אָבצוציהען אויף זיי מעסערס. דאָס פלייש, וואָס
 טויג נישט צום עסען, האָט מען צוריק אין וואַסער אַריינגע-
 וואָרפּען.

אָבער נישט תּמיד געראַטהע עס צו האַפּען דעם האַי-פּיש אויף
 אזא אופן. עס מאַכט זיך זעהר אָפּט, אז ווי באַלד ער דערפיהלט נאָר
 דעם האַמשיק ביי זיך אין מויל, הויבט ער זיך אָן אזוי שטאַרק צו
 דרעהען, אז ער קען אפילו דעם גרעכסטען שטריק איבעררייסען, און
 דאָריבער איז אַ סכּנה מיט איהם אָנצוהייבען פון אַ קליינעם שיפּעל,
 וואָס דאָרטען זענען וועניג מענשען. ווען ער זעהט, אז עס איז פון
 דעם האַמשיק נישט פּטור צו ווערען, הויבט ער אָן אזוי שטאַרק צו
 מייקענען ביו ער מייקעט אויס דעם מאָגען מיט דעם האַמשיק.
 די גרויסע האַי-פּיש, אָדער מענשענפּרעסער, פּאַרען זיך דאָס

רוב נאָהנט פון דעם ברעג. די זכרים רייכען זיך אַ מאָל איבער אַ נקבה. די נקבה ווערט מעוברת מיט דרייסיג ביז פופציג אייער, וואָס זי ויצט זיי אויס טאָקי ביי זיך אין בויך, און נעווינט לעבעדיגע קינדער. אָט דאָס קליינוואַרג, ווי עס קומט נאָר אַרויס אויף דער וועלט, געהט עס גלייך אַראָפּ אויף אייגענע קעסט אין דאָרף קיינעמס לאַסקע ניט האָבען; עס איז פאַרוואַנט מיט אלע בלייזין און קען שוין זיין שטיקעל ברויט בעקימען. פונדעסוועגען האַלטען זיי זיך נאָך אַ לאַנגע צייט ביי דער מאַמעס פאַרטוך און זי היט זיי אָפּ פאַר אלע צרות, און נאָר אין אַ נויט-פאַל קריכען זיי אַריין צו דער מוטער אין מויל, אָדער גאַנץ טיעף אין מאַגען אַרײַן. עס האָט זיך שוין ניט איין מאָל געטראָפּען, אַז מען האָט אַרויסגענומען ביי אַזאַ געהרגטער נקבה לעבדיגע קינדער פון איהר מאַגען.

אַ חידוש נפלא איז, אַז דער גרויסער שרעקליכער האַי-פיש, וואָס פאַר איהם ציטערט דער גאַנצער ים, לעבט נאָר פריינדליך מיט אַ קליין פישעלע, וואָס איז אינגאנצען גרויס ווי אַ קארעסעל. אָט דאָס קליינע פישעלע לויפט איהם אומעטום נאָך ווי אַ געטריי הינטעל. עס דרעהט זיך איהם ביי די זייטען, שווימט איהם פאַר דעם מויל, לויפט פריהער און מאַכט איהם אַ וואַרע. דאָס מין פישעלע האָט פאַרציטענס געהייסען פאַמפילוס, היינט רופט מען עס לאָטזע-פיש. דער בעריהמטער קאָמערסאן שרייבט פון דעם פישעלע די ווערטער: איך האָב תמיד געהאַלטען אין דער סברא, אַז די מעשה, וואָס די וועלט דערצעהלט פון דעם האַי-פיש מיט דעם לאָטזע-פישעלע, איז נאָר איין אויסגעטראַכטע זאַך; איצט אָבער בין איך גאָר ניט מסופק, אַז די מעשה איז טאָקי אמת, ווייל איך האָב עס אליין מיט מיינע אויגען געזעהן. אָט דאָס קליינע פישעלע עסט תמיד די שיריים פון דעם האַי-פיש, און ס'איז נאָר אַ גרויס חידוש, ווי אַזוי דער גרויסער פּרעסער שלינגט נישט איין דאָס פישעלע, וואָס עס דרעהט זיך איהם שמענדיג פאַר דער נאָז. איך האָב עפטערס געזעהן, אַז מען האָט אַרויסגעוואָר-פען פון דעם שוף אַ שטיק פלייש און דאָס לאָטזע-פישעלע האָט עס נאָר דערשמעקט, איז עס באַלד געלאָפּען צו דעם האַי און האָט עס איהם אַהין צוגעבראַכט. האַפט מען אַ מאָל אַ האַי, לויפען איהם לאָטזען, זיינע באַסאַקעס נאָך, און טרעטען נישט אָב פון איהם ביז מען ציהט איהם נישט אַרויס. מעג לאַנג געהען זיי נאָך דעם פיש ביז זיי געפינען נישט איין אַנדער האַי, וואָס זיי זאָלען זיך קענען אַרום-

איהם דרעהען. אלע געלעהרענטע, וואָס געהען אויף דעם ים, דערצעהלען אויך דאָס אייגענע און זענען אינגאנצען מסכים מיט קאָמערסאָן. נאָר ווי קומט עס פאָרט, אז דאָס קליינע פישעלע זאָל זיין אזאָ גאָהענטער מחותן מיט דעם ים-גולן? דאָרויף געפינען די געלעהרענטע כמה טעמים. אַ טהייל זאָגען, אז די גרויסע פריינדשאַפט צווישען זיי קומט דאָריבער, מחמת דאָס קליינע פישעלע מיט זיין גוטען חוש-הריח פיהרט תמיד דעם האַי צום רויב, בכדי עס זאָל קענען זיך אויך מפרנס זיין פון די ברעקלעך, וואָס פאלען יענעם אַראָפּ. עס מיינט, נעביך, נישט מעהר נאָר ווי דאָס שטיקעלע פרנסה. אנדערע ווילען האָבען, אז דאָס לאַמזעע-פישעל האַלט זיך דאָריבער געבען דעם האַי, כדי זיך צו בע-וואָהרענען פאַר זיינע שונאים אין ים; פאַר איהם אַליין אָבער האָט עס ניט וואָס מורא צו האָבען, מחמת עס קען זיך תמיד פון איהם אויס-דרעהען. דזשאַפּרע דערצעהלט, אז פאָהרענדיג אויף דעם ים קיין מצרים האָט ער געזעהן אַ גרויסען האַי, וואָס פאַר איהם זענען געלאָ-פען צוויי לאַמזעעפישלעך. אז די צוויי בנאָסאָקעס זענען צוגעשוואומען צום שיף, ווי בעשמעקט פון אלע זייטען און נאָר נישט געפונען, האָבען זיי זיך צוריק געקעהרט צו זייער בעל-הבית און איהם אוועקגעשלעפט ווייטער. דערווייל האָט אַ מאַטראָז אַראָבגעלאָזט אין ים אַ שטיק פלייש אויף אַ האַטשיק. קיים האָט דאָס פלייש אַ פליעסקע געגעבען אין וואַסער, האָבען זיך די לאַמזעעפישלעך גאָנגן ווייט אומגעקעהרט ווי אַ פּייל פון דעם בויגען, האָבען אַ לעק געטהון דאָס שטיקעל פלייש, באַלד זענען זיי געלאָפען כוודיע צו זיין פון דעם זייער בעל-הבית און זענען מיט איהם היבף צוריקגעקומען. דער בחור, פאַרשמעהט זיך, האָט אַ האַפּ געטהון דאָס פלייש אין מויל אַריין און מען האָט איהם באַלד אַרויסגע-צויגען געפאַנגען אין שיף אַריין. אין צוויי שעה אַרום האָט מען אויך געחאָפט איינעם פון די לאַמזעעפישלעך, וואָס האָט בשום אופן ניט געוואָלט אָבטרעטען פון דעם שיף. ביי דער גרויסער מלחמה ביי אַבוקיר, וואָס מיר האָבען שוין אויבען בעשריבען, זענען דאָרט די לאַמזעע-פישלעך אויך געלאָפען ווי די פעלדיענערס פאַר די האַי-פיש און זיי אָנגעוויזען די מוירטע מענשען.

~~אינעם~~ אינעם רבותי! אז איהר האָט שוין אַלסדינג אָפגעלייענט וועגען דעם האַי-פיש, קענט איהר זיך שוין אַליין אָנשטימען, אז נאָר אַ האַי-פיש האָט איינגעשלונגען יונה הנביא, מחמת ערשמענס שלינגט ער סאָך אַין מענשען, און דער מאָגען זייער איז צווי גרויס, אז מען

קען זיך אין איהם בעהאלטען; צווייטענס האָט ער די טבע, נישט באַלד צו פאַרדייען דאָס, וואָס ער שלינגט אַיין, און דאָס מיינט מאַקי דער פּסוק דערמיט, וואָס ער זאָגט, ויקא' דאָס הייסט: דער פּיש האָט יונה הנביא אױסגעמיקעט — און פּירטענס איז ער נאָר דער אײנציגער, וואָס קען האַלטען זיינע קינדער אין מאָגען. פון דעם זעהט מען אַרויס בעשיינפערליך, ווי ווייט אונזערע הייליגע חכמים האָבען גע-קענט די חכמת הטבע, און ווי מען זעהט אַרויס פון זייערע רייד, האָבען זיי געהאַלטען, אז נאָר אַ האַי-פּיש האָט אײנגעשלונגען יונה הנביא, און מיט רעכט האָבען זיי גערונגען פון דעם וואָרט, דגה, אז ער איז אײנגעשלונגען געוואָרען פון אַ פּיש אַ נקבה בשעת אז אין איהר מאָגען האָבען זיך בעהאַלטען, אזוי ווי דער שטייגער איז, איהרע אײ-גענע קינדער און מאַקי דער פּאל איז געווען אַנס בהשגחה פרטית, וואָס יונה הנביא האָט געקענט ליגען אין דעם מאָגען דריי טעג מיט דריי נעכט און זיין ביי דעם גאַנצען פּערשטאַנד און אַרויסגעהן נאָכדעם לעבעדיגערדייט

אַלע געלעהרטע, וואָס ניבען זיך אָב היינטיגע צייטען מיט חכמת הטבע, זאָגען אַלע בפה אחר, אז נאָר דער האַי-פּיש האָט אײנגע-שלונגען יונה הנביא, און רופען איהם אין דער נאַטור-געשיכטע לכבוד דעם נביא, יונה'ס = פּש, דאָס הייסט: דער פּיש וואָס האָט אַי אַ שלונגען יונה הנביא.

צום צענטן יאָרצייט פון מענדעלע מוכר-ספרים (שלום יעקב אבראמאָוויטש)

צום צענטן יאָרצייט האָט דער פּאַרלאַג „מענדעלע“ אַרויסגעגעבן אַלע ווערק פֿון מענדעלע מױס אין אַ נײַער, באַאַרבעטער און קאָנטראָלירטער אויסגאַבע. פֿאַר יעדן גאַנצן קױנט אָן אַרײַנפיר און אויך אַ געהערדיקע אָפּהאַנדלונג-כאַראַקטעריסטיק פֿון די ווערק. אויסער די פּרײַערדיקע צוזאַציק בענדער, האָט דער פּאַרלאַג אַרויסגעגעבן צום יאָר-אַײַנט נײַע צוויי בענדער: באַנד XXI, מעשיות וועגן מענדעלען און באַנד XXII, דער מענדעלע-טורעם.

- באַנד 15 די גשרפּים. ספּר הַפּהמוּת. ספּר הגלגולים. דאָס קעלפּל
- באַנד 16 שבת און יום-טובּ. חג האָסיף. דער חילוף. שבת. וואָס הייסט חנוכה. אויף אָסיפות. אַשטאַט אין מזרח-וואַנט. די אַנטדע-קונג פֿון וואַלין.
- באַנד 17 עלטערן און קינדער
- באַנד 18 שלמה ר' חיימס (1 בוך)
- באַנד 19 שלמה ר' חיימס (2 בוך)
- באַנד 20 זכרונות וועגן מענדעלען
נײַע צוויי בענדער
- באַנד 21 מעשיות וועגן מענדעלען מעשיות, זכרונות, עפּיזודן און קוריאָנן דערצײלט פֿון שלום-עליכם, ציטראָן, אַב — סקי, ראַזוויצקי, קלויזער, שניאור, פּיכמאַן א. א.
- באַנד 22 מענדעלע-טורעם אַרטיקלען פֿון פּרץ, בערדיטשעווסקי, גינזבורג, דובנאָוו, דינעוואַן, בער-קאָוויטש, ספּעקטאַר, ווייטער, גאַ-רעליק, פּרילוצקי, גינער, נאָדיר, אויסענדער, דאָבושיץ, מייזל, גראַס א. א.

- באַנד 1 מענדעלע מוכר-ספרים (וויין לעבן און שאַפֿן)
- באַנד 2 דאָס קליינע מענשעלע
- באַנד 3 פּישקע דער קרומער
- באַנד 4 די טאַקסע אָדער די באַנדע שטאַט-בעלי-טובות.
- באַנד 5 די קליאַטשע
- באַנד 6 לופט באַלען. דער פּיש
- באַנד 7 יודעל
- באַנד 8 שבתדיקע זמירות. פּרק-שירה
- באַנד 9 מסעות בנימין השלישי
- באַנד 10 דער פּרינץ
- באַנד 11 דאָס ווינשפּינגעריל, I טײַל
- באַנד 12 דאָס ווינשפּינגעריל, II טײַל
- באַנד 13 צוריק אַהיים. אַלטע מעשה. שם און יפת אין וואַגאַן
- באַנד 14 אין אַ שטורעם-צײַט. אין דער ישיבה של מעלה. אַ סבּולה צו ייִדישע צרות

די ווערק פֿון מענדעלע מוכר-ספרים זענען די גרונט-שטיינער פֿון דער ייִדישער ליטעראַטור. דאָס איז איר אָנהייב, איר ערשטער אויסרוף פֿון קראַפט, פֿון פֿאַרם, פֿון שפּאַרן און קינסטלערישער פּאַרווירקלעכונג.

מענדעלע איז ביז היינט דער גרעסטער קינסטלער פֿון ייִדישן וואָרט. זײַן ווערק איז צום לערנען, צום שטודירן און צום געניסן צוגלייך. מענדעלעס ווערק דאַרפֿן זיך געפּינען אין יעדן ייִדישן הויז!

פּאַרלאַג געוועלשאַפט „צענטראַל“ וואַרשע, גאַנצאַלפּיקי 7.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent data collection procedures and the use of advanced analytical techniques to derive meaningful insights from the data.

3. The third part focuses on the role of technology in enhancing data management and analysis. It discusses how modern software solutions can streamline processes, reduce errors, and provide real-time access to critical information.

4. The fourth part addresses the challenges associated with data security and privacy. It stresses the importance of implementing robust security measures to protect sensitive information from unauthorized access and breaches.

5. The fifth part explores the ethical implications of data collection and analysis. It discusses the need for transparency in data handling practices and the importance of obtaining informed consent from individuals whose data is being collected.

6. The sixth part discusses the future of data management and analysis. It highlights emerging trends such as artificial intelligence and machine learning, which are expected to revolutionize the way data is processed and analyzed.

7. The seventh part provides a summary of the key findings and recommendations. It reiterates the importance of a data-driven approach and offers practical advice on how to implement the discussed strategies effectively.

8. The final part of the document includes a list of references and a glossary of key terms. This section is designed to provide readers with additional resources and a clear understanding of the terminology used throughout the document.